

БЪЛГАРСКА АСОЦИАЦИЯ НА МЕТАЛУРГИЧНАТА ИНДУСТРИЯ

МЕТАЛУРГИЯТА В БЪЛГАРИЯ

2020 ГОДИНА

СОФИЯ, 2021 год.

Българската асоциация на металургичната индустрия (БАМИ) вече три десетилетия издава този специализиран годишник, с който запознава голям брой потребители за произведената през периода продукция по видове и асортимент, за постиженията и развитието на българската металургична индустрия, изпълнените проекти и предстоящи нови инвестиции, за търговския обмен и потреблението на метали и металургични продукти.

Годишника „Металургията в България” е предназначен за ръководители и специалисти от металургичните предприятия, за преподаватели, студенти и ученици от техническите средни и висши учебни заведения, за партньори от страната и чужбина, за външни експерти и читатели с интереси към металургията.

Ръководството и колективът на БАМИ, който участва в подготовката на *„Металургията в България през 2020 година”* благодарят на всички фирми, които предоставиха информация и данни за тяхната дейност през годината, за реализация на произведената продукция на националния и международен, в т.ч. европейски пазар, за планираните и направени инвестиции.

Исклучителна благодарност отправя и към Министерството на икономиката за данните, които редовно предоставя по вноса и износа на метална продукция. Без тях анализът и оценката за участието на сектора в международния стоков обмен не може да бъде точен и обективен.

Всички публикувани данни са взети от официални източници и отразяват производствената дейност в сектора. Материалът няма за цел да отразява дейностите на БАМИ и задачите, по които изпълнителната структура и Управителния Съвет са работили през съответния период. Тези теми са предмет на други материали и отчети, с които заинтересованите читатели могат да се запознаят от интернет-страницата на Асоциацията (www.bami.bg).

При подготовката на изданието, освен посочените национални източници са ползвани материали и публикации от външни структури, като Еврофер (www.eurofer.eu), Световната асоциация по стомана (www.worldsteel.org), Еврометали (www.eurometaux.eu), Евростат (www.ec.europa.eu) и други международни организации в областта на черната и цветна металургия.

СЪДЪРЖАНИЕ

РАЗДЕЛ ПЪРВИ	7
ИКОНОМИКАТА ПРЕЗ 2020 ГОДИНА	7
1.1. НАСЕЛЕНИЕ, ПАЗАР НА ТРУДА, РАБОТНА ЗАПЛАТА	7
1.2. БВП, БДС, ПРОИЗВОДИТЕЛНОСТ	13
1.3. ЕНЕРГИЙНО ПОТРЕБЛЕНИЕ, ТОВАРООБОРОТ	17
1.4. ВЪНШНОТЪРГОВСКИ ОБМЕН, ВНОС И ИЗНОС НА СТОКИ	20
РАЗДЕЛ ВТОРИ.....	25
ЧЕРНАТА МЕТАЛУРГИЯ В БЪЛГАРИЯ.....	25
2.1 ПРОИЗВОДСТВО НА ЧЕРНИ МЕТАЛИ И ПРОКАТ	25
2.1.1. ПРОИЗВОДСТВО НА СТОМАНА В ЕС И СВЕТА ПРЕЗ 2020 ГОД	25
2.1.2. ПРОИЗВОДСТВО НА СУРОВА СТОМАНА В БЪЛГАРИЯ.....	27
2.1.3. ПРОИЗВОДСТВО НА ВАЛЦУВАНИ ЧЕРНИ МЕТАЛИ.....	28
2.1.4. ПРОИЗВОДСТВО НА ИЗДЕЛИЯ ОТ ВАЛЦУВАНИ ЧЕРНИ МЕТАЛИ	31
2.2. ТЪРГОВСКИ ОБМЕН И ПОТРЕБЛЕНИЕ НА ВЧМ	32
И ИЗДЕЛИЯ ОТ ТЯХ.....	32
2.2.1. ВНОС НА СКРАП, ВЧМ И НА ИЗДЕЛИЯ ОТ ТЯХ.....	32
2.2.2. ИЗНОС НА СКРАП, ВЧМ И НА ИЗДЕЛИЯ ОТ ТЯХ.....	36
2.2.3. ВЪНШНОТЪРГОВСКИ ОБМЕН НА ВЧМ И ИЗДЕЛИЯ.....	39
2.2.4. РЕАЛИЗАЦИЯ НА ВЧМ И НА ИЗДЕЛИЯ ОТ ТЯХ	42
2.2.5. РЕАЛНО ВЪТРЕШНО ПОТРЕБЛЕНИЕ (РВП) НА СТОМАНЕНИ ПРОДУКТИ	44
2.3. ПРОИЗВОДСТВО НА ОГНЕУПОРНИ МАТЕРИАЛИ И ИЗДЕЛИЯ	47
2.4. ЛЕЕНЕ НА МЕТАЛИ.....	48
РАЗДЕЛ ТРЕТИ.....	51
ЦВЕТНАТА МЕТАЛУРГИЯ В БЪЛГАРИЯ.....	51
3.1. ПРОИЗВОДСТВО НА ЦВЕТНИ МЕТАЛИ	51
3.1.1. ПРОИЗВОДСТВО НА МЕД (АНОДНА И ЕЛЕКТРОЛИТНА)	51
3.1.2. ПРОИЗВОДСТВО НА ОЛОВО	55
3.1.3. ПРОИЗВОДСТВО НА ЦИНК.....	59
3.1.4. ПРОИЗВОДСТВО НА БЛАГОРОДНИ, СЪПЪТСТВАЩИ МЕТАЛИ И	
ХИМИЧЕСКИ ПРОДУКТИ	63
3.1.5. ПРОИЗВОДСТВО НА ПРОКАТ ОТ ЦВЕТНИ МЕТАЛИ И СПЛАВИ.....	64
3.1.6. ОПОЛЗОТВОРЯВАНЕ НА ОТПАДЪЦИ ОТ ЦВЕТНИ МЕТАЛИ.....	67
3.2. ТЪРГОВСКИ ОБМЕН, ПОТРЕБЛЕНИЕ НА ЦВЕТНИ МЕТАЛИ	68
3.2.1. ВНОС НА ЦВЕТНИ МЕТАЛИ И ИЗДЕЛИЯ ОТ ТЯХ	70
3.2.2. ИЗНОС НА ЦВЕТНИ МЕТАЛИ И НА ИЗДЕЛИЯ ОТ ТЯХ	72
3.2.3. ВЪНШНОТЪРГОВСКИ ОБОРОТ НА ЦВЕТНИ МЕТАЛИ.....	75
3.2.4. РЕАЛИЗАЦИЯ НА ЦВЕТНИ МЕТАЛИ И ПРОКАТ	75
3.2.5. ПОТРЕБЛЕНИЕ НА ЦВЕТНИ МЕТАЛИ И СПЛАВИ.....	77
ЧЛЕНОВЕ И РЪКОВОДСТВО НА БАМИ	80

ВЪЗПРИЕТИ СЪКРАЩЕНИЯ:

<i>БАМИ</i>	-	<i>Българска асоциация на металургичната индустрия</i>
<i>БВП</i>	-	<i>Брутен вътрешен продукт</i>
<i>БДС</i>	-	<i>Брутна добавена стойност</i>
<i>БКТД</i>	-	<i>Бранишов колективен трудов договор</i>
<i>ВП</i>	-	<i>Видимо потребление</i>
<i>ВПНГ</i>	-	<i>Видимо потребление на глава от населението</i>
<i>РВП</i>	-	<i>Реално вътрешно потребление</i>
<i>ВЧМ</i>	-	<i>Валцувани черни метали (прокат)</i>
<i>ГВ</i>	-	<i>Горецовалцуван (прокат)</i>
<i>ЕСТЕ</i>	-	<i>Европейска схема за търговия с емисии</i>
<i>ЗГП</i>	-	<i>Завод за горещо поцинковане</i>
<i>КЦМ</i>	-	<i>Комбинат за цветни метали</i>
<i>МОД</i>	-	<i>Минимален осигурителен доход</i>
<i>НАП</i>	-	<i>Национална агенция за приходи</i>
<i>НОИ</i>	-	<i>Национален осигурителен институт</i>
<i>ОНД</i>	-	<i>Организация на независимите държави (бивш СССР)</i>
<i>СПС</i>	-	<i>Стандарт на покупателна способност</i>
<i>СВ</i>	-	<i>Студеновалицуван (прокат)</i>
<i>СОД</i>	-	<i>Среден осигурителен доход</i>
<i>ТЦМ</i>	-	<i>Тежки цветни метали (прокат от мед и месинг)</i>
<i>ЦИЕ</i>	-	<i>Централна и Източна Европа</i>
<i>CIS</i>	-	<i>Общност на Независимите Държави</i>
<i>NAFTA</i>	-	<i>Северноамериканско споразумение за свободна търговия</i>

УВАЖАЕМИ ДАМИ И ГОСПОДА,

Изминалата 2020 година се оказа трудна за нас, за Европа и за света. Човечеството преживя невиджана за последните поколения епидемия, която затвори цели икономически дейности, преустанови движението на хора и стоки, промени приоритети и цели. Въпреки извънредните обстоятелства и трудности на всички нива, металургичната индустрия продължи да работи. Съхранени бяха работните места и доходите, запази се структурата на производство, изпълняваха се задълженията към доставчиците и нашите клиенти.

В резултат на положените усилия и през 2020 година металургията отчита добри производствени резултати, които намират отражение в представеното издание. Запазена е десетилетната традиция да се отчитат постиженията на производителите и високата значимост на металургичните продукти за българската и европейска икономика. И настоящото издание съдържа важни за металургията данни за период от няколко последователни години, има информация за българското, европейското и световно производство.

Програмите и действията на членовете на БАМИ през 2020 г. бяха свързани с тяхното устойчиво развитие, на основа на инвестиции в нови технологии и производства с висока добавена стойност, с добри условия на труд и работна среда, за опазването на околната среда и климата на планетата. Социалната политика, повишаване на квалификацията и продължаващото обучение, подпомагането на местните структури и развитие на регионите са част от тези приоритети.

Металургията е отрасъл, който има съществен дял в промишлеността и икономическите показатели на национално ниво. В съвременния свят на промяна към въглероден неутралитет и дигитална трансформация, потребностите от метали и метални продукти растат. Затова производителите от черната и цветна металургия и съпътстващи дейности трябва да имат самочувствие и вяра в бъдещето.

*Благодаря на колектива на БАМИ и всички участници в подготовката на **Металургията в България през 2020 година**. Пожелавам успешна работа и през следващите години, високи постижения и просперитет на нашите членове и българската металургия.*

С уважение,

АНТОН ПЕТРОВ

Председател на УС

РАЗДЕЛ ПЪРВИ

ИКОНОМИКАТА ПРЕЗ 2020 ГОДИНА

1.1. НАСЕЛЕНИЕ, ПАЗАР НА ТРУДА, РАБОТНА ЗАПЛАТА

Изминалата 2020 година се оказа различна за България, за Европейския Съюз и за целия свят. Невиждана за живота на няколко поколения епидемична криза от COVID-19 промени бита и икономиката на цялата планета. Въпреки обединените усилия на световната наука и медицинския елит, кризата не беше преодоляна. Проблемите остават и усилията за тяхното устойчиво решаване продължават и през настоящата 2021 година.

През годината България остана под влияние на негативни вътрешни фактори, като демографска криза и миграция, образование и трудов пазар, нереструктуризирана енергетика. Като член на ЕС с икономика отворена към външните пазари, допълнителни проблеми създадоха противоепидемичните мерки в Европа и останалия свят, както и санкциите срещу Русия, наложените от САЩ мита върху металите, опасността от нова емигрантска криза и някои регионални конфликти. Въпреки тези условия страната ни отчита относително по-нисък спад в производството и БВП, в сравнение с големите икономики и други страни-членки.

След отчетен за последните години устойчив ръст от около 3.0% – 3.5%, през 2020 год. предварителните данни на НСИ сочат спад на БВП от 4.2 %, една от най-ниските стойности в Европа. Въпреки това класацията по основни икономически показатели и жизнен стандарт в страните-членки не се променя и страната ни остава на последно място по БВП на глава от населението и продължителност на живот от всички 27 държави.

И през изминалата година демографските характеристики, като брой на населението, възрастова и образователна характеристика продължават да се влошават. **През 2020 год. населението намалява с 34.6 хил. души** при спад от 46 545 души през 2019 година и 50 хил. през 2018 година.

Статистическите данни в табл.1.1 показват ежегодно намаляващото население и промените в неговата структура.

Таблица 1.1

Население по пол и местоживееене, хил. души

Групи население:	2017 г.		2018 г.		2019 г.		2020 г.	
	Хил. души	%	Хил. души	%	Хил. души	%	Хил. души	%
В градовете	5 181.8	73.5	5 159.1	73.7	5 125.4	73.7	5043.2	72.9
В селата	1 868.3	26.5	1 840.9	26.3	1 826.1	26.3	1873.3	27.1
Мъже	3 422.4		3 395.7		3 369.7		3349.7	
Жени	3 627.6		3 604.3		3 581.8		3566.8	
Общо:	7 050.0	100.0	7 000.0	100.0	6 951.5	100.0	6916.5	100.0

Източник: НСИ

Съотношението между градското население и това в селата е 2.7 : 1, като за първи път се отчита ръст в живеещите на село - с 47.2 хил.души и намаление в градското население с 82.2 хил.души. Преразпределението на живеещите в градовете и селата се дължи и на епидемичната криза, която наложи нова дигитална форма на дистанционна работа от дома. Това оказва позитивно влияние върху регионалното развитие и разпределението на ресурсите. Ако тенденцията се запази ще има положителен ефект и върху други социално-икономически показатели.

Намаляване на броя на населението е резултат от много фактори, включително и от протичащите миграционните процеси за съответната година. Данните на НСИ за външната миграция през 2020 г. показват:

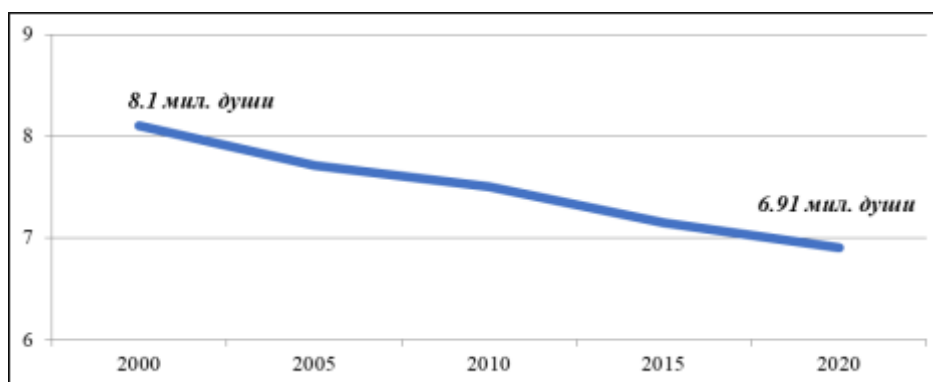
- Заселени лица (*имигранти*) – **37 362 души**, с 567 по-малко от 2019 г.;
- Изселени лица (*емигранти*) – **6 649 души** при 39 941 през 2019 година, или 6 пъти по-малко.
- Механичен прираст - **30 715 души**

Въпреки този положителен механичен прираст, който за първа година се отчита у нас, населението пак намалява. Дължи се на високата смъртност през годината, включително и от COVID-19, както и на продължаващ спад на коефициента на раждаемост на 1000 души. За 10 години този коефициент намалява с 13 % - от 9.6 през 2011 г. на 8.5 през 2020 г.

Положителната промяна в механичния прираст се дължи на епидемичната криза в Европа, придружено със затваряне на производствени сектори в отделни страни и трудности за икономическата миграция. Тези фактори в по-малък мащаб действат и през тази година. Ако тенденцията остане и след този период, това ще има положително отражение върху националната икономика и развитието на страната, но процесът зависи и от социално-икономическите политики, от състоянието на индустрията и условията за бизнес у нас.

Въпреки високия механичен прираст съществуващата негативна тенденция се запази и за последните 20 години населението намалява средно с 50 хил.души годишно и след 2018 год. вече е под 7 милиона. На фиг.1.1 е представен спадащият тренд от 2000 г. до 2020 г.

Фигура 1.1

Население на България, брой мил. души

Поради високата смъртност и ниска раждаемост естественият прираст в България продължава да спада и има най-голяма отрицателна стойност в ЕС, през 2020 г. е минус 9.5, при минус 6.7 на 1000 души през 2019 г.

Коефициентът на раждаемост за 2020 г. е 8.5 на 1000, през 2019 г. е 8.8/1000, а в 2010 г. е бил 10.0 на 1000. За последния десетгодишен период коефициента на раждаемост е намалял с 15 %, което с паралелно протичащите процеси на емиграция и висока смъртност са оказали силно негативно влияние на демографските характеристики на България.

Тези фактори се отразяват на структурата на населението. Отношението между броя на това в неработоспособна възраст (до 15 години и над 65 години) и това в работоспособна възраст (между 15 години и 65 години) от 56.4 % през 2019 г., достига през 2020 г. до 56.7 %, увеличение с 0,3 %. Всяка година този процент прогресивно нараства.

На демографската характеристика оказва влияние и продължителността на живот на хората в страната. Данните на НСИ показват, че средната **продължителност на живот в България през 2020 г. намалява - от 74.90 години през 2019 г. на 74.64 години през 2020 г.** Като причина за този спад се посочва високият дял на смъртност от COVID-19, предимно на хора над 60 години, но има и млади и на средна възраст. Продължава тенденцията жените да живеят по-дълго (средна продължителност 78.22 г.), със 7.11 години повече от мъжете (71.11 години). Българите живеят най-малко от всички жители на Европа, включително и от тези в Балканския регион. Разликата в този показател е около 5 години при жените и до 7 години при мъжете. Високата заболяемост и смъртност от COVID-19 вируса във всички европейски страни промени демографските характеристики и средната продължителност на живот за 2020 г. спада.

Намаляващото население и промяната във възрастовата характеристика се отразява и на пазара на труда. За 2020 година допълнително въздействие върху този пазар и коефициента на безработица оказва епидемичната криза и мерките за нейното овладяване. Беше намалена и дори преустановена дейността в цели сектори на икономиката, както в България, така и в останалите европейски страни. За запазване на работните места и част от доходите на заетия в тях персонал бяха приложени различни финансови механизми. В резултат на тях коефициента на безработица в страната нарасна само с 0.9 %, от 4.2 % през 2019 г. **на 5.1 % за 2020 г.** (по данни на БНБ тя е 6.7 %). Средногодишният брой на регистрираните безработни лица е увеличен с 25.8 хил. души, а броя на наетите лица намалява със 157.2 хил. души. Тези данни не отразяват изцяло картината на пазара на труда, поради значителен дял на скритата заетост и работа без трудови договори и социални осигуровки.

Данни за средногодишния **брой на наетите лица по трудово и служебно правоотношение**, за доходите на работещите и други социални показатели за 2020 г. и в период от 5 последователни години са представени в таблица 1.2.

Таблица 1.2

Средногодишен брой на наети лица, ниво на безработица, инфлация

Показатели	2016 г.	2017 г.	2018 г.	2019 г.	2020* г.
Средногодишен брой на наетите лица (национални сметки), хил. души	2 277.3	2 308.1	2 238.4	2 322.5	2 165.3
Средногодишен брой регистрирани безработни, хил.	247.2	206.9	173.3	142.8	168.6
Средногодишно ниво на безработица, %	7.6	6.2	5.2	5.9	6.7
Инфлация/дефлация	- 0.8	2.1	2.4	3.1	- 0.8
Средна месечна работна заплата на наети по трудово и служебно правоотношение, лева	962	1 037	1 135	1 274	1 387
- обществен сектор	984	1 065	1 165	1 296	1 441
- частен сектор	954	1 029	1 126	1 267	1 369
- само за преработваща промишленост	846	930	1 018	1 127	1 204
Средна месечна заплата, дейност КИД 24 Производство на основни метали, в т.ч.:	1 303	1 356	1 489	1 717	1 837
• черна металургия	1 257	1 440	1 664	1 768	1 892
• цветна металургия	1 774	1 770	1 911	2 226	2 382
• леене на метали	827	943	1 003	1 071	1 125

Източник: НСИ, *предварителни данни

Въпреки отчетения ръст на безработните и през 2020 година недостига на квалифицирана работна ръка в индустрията остана. През настоящата 2021 г. започна възстановяване на икономиката, но не се очаква достигане на предкризисните нива на растеж и промени в пазара на труда.

От таблицата за доходите на работещите по трудово и служебно правоотношение се вижда, че има 8.9 % годишен ръст на средната месечна работна заплата, по-висок е в общественния сектор – 11.2% и 8.0 % в частния сектор. В преработващата промишленост е по-нисък - 6.8 %. Заетите в общественния сектор получават средно на месец 72 лева повече от тези в частния сектор, а спрямо **преработващата промишленост тази разлика достига до 237 лева на месец**. За целия петгодишен период се отчита по-високо заплащане в общественния сектор, като разликата до 2019 год. е приблизително постоянна (около 30 - 40 лева). През 2020 год. тя нараства два пъти, поради правителствени решения за увеличаване на заплатите на държавните служители. Високият ръст в общественния сектор при спад на БВП не съответства на икономическата логика, не е обвързан с реструктуриране на обществените дейности, с повишаване на качеството на услугите и приносът им за по-добри показатели на национално, регионално и секторно ниво, на добра бизнес среда.

В преработваща промишленост СРЗ през 2020 г. е 1 204 лева, средното месечното увеличение е от 77 лева, отчита се ръст от 6.8 % при 10.7 % през 2019 г. Сектори, които намалиха или преустановиха дейности поради епидемичната криза имат спад в заплащането, в други има

значително по-висок растеж. По предварителни данни за 2020 г. наетите в сектор 24. Производство на основни метали, общо за **черната и цветна металургия и леенето на метали средната месечна заплата е 1 837 лева, ръст от 7 %** и е една от високите в преработващата промишленост.

По отделните подсектори на дейността има съществени различия. СРЗ в **цветната металургия е 2 382 лева** и е близо два пъти по-висока от СРЗ в преработващата промишленост.

СРЗ в **черната металургия е 1 892 лева**. Един от най-засегнатите от кризата сектори в Европа е стоманодобива, което се отрази и на българското производство. Независимо от значителния спад в показателите заплащането на персонала също беше увеличено с около 7 %.

Предприятията за **леене на метали** и производство на отливки имат редица проблеми и работят при ниско натоварване на мощностите. Заплатите са под средните за сектора и отчитат по-малък ръст (5 %), средното увеличение е с 54 лева.

Извънредната ситуация и епидемичната обстановка през 2020 година увеличи разходите на работодателите. Проблемите са свързани с различни фактори, като непрекъсваеми процеси със специфичен график за работа, необходимост от допълнителни предпазни средства (маски, дезинфектанти), повишена заболяемост и отсъствия от работа поради задължително карантиниране, а от там и увеличаване на полагаемия извънреден труд и др. Въпреки тези предизвикателства производствената дейност продължи при нормален режим, изпълняваха се паралелно предвидените проекти за обновление и нови обекти.

В таблица 1.3 е дадена **структурата на разходите на работодателите** за едно наето лице за един час средно за страната и за някои дейности, включително с подобни на металургията характеристики.

Таблица 1.3

	Работна заплата	Осигуровки от работодателя	Други социални надбавки*
Общо за страната, %	81.80	15.01	3.19
Добивна промишленост	71.52	19.47	10.01
Преработваща промишленост в т.ч. металургия	81.87 70.83	15.19 18.21	2.94 10.96
Енергетика	69.13	17.27	13.60
Информатика и далекосъобщения	86.85	11.18	1.97

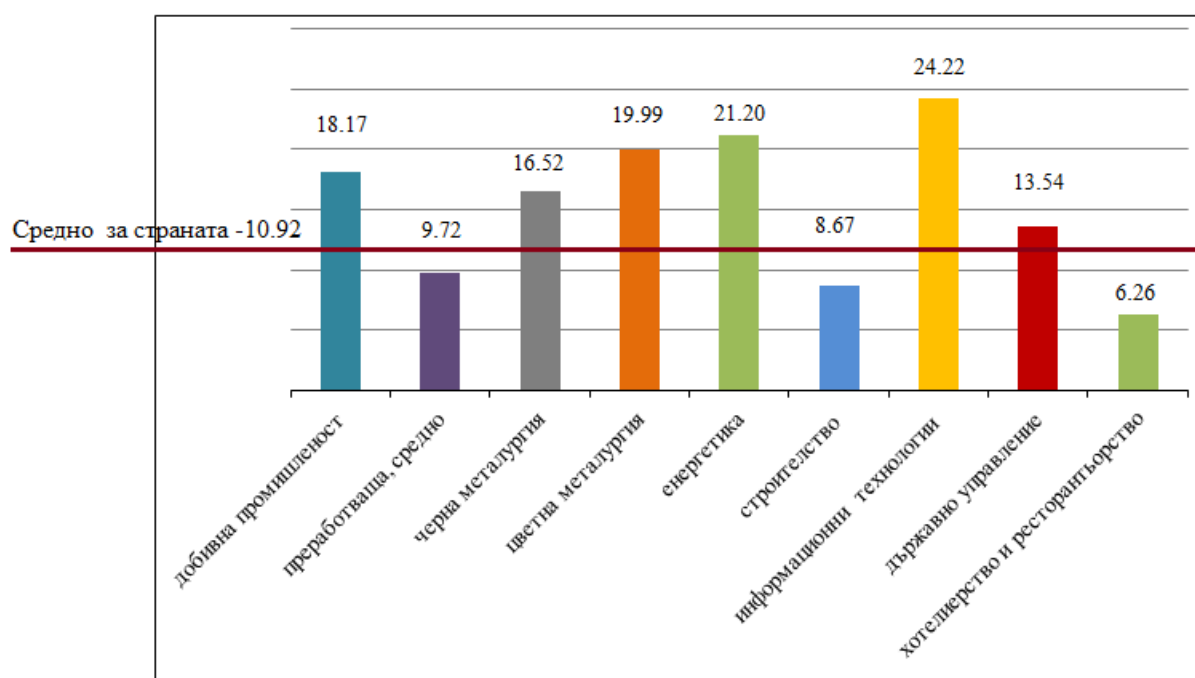
**включва и изплатените обезщетения*

Тази структура показва, че доходът на работещите в металургията не се формира само от възнагражденията в работна заплата. Поради специфичния характер на това производство в националното законодателство и по колективните трудови договори се предвиждат допълнителни финансови и материални придобивки, като безплатна/намалена/ храна, намалено работно време, високи осигурителни вноски, доплащания и обезщетения. С това разходите на работодателите за труд на един зает за един отработен час нарастват и достигат до едни от най-високите размери от всички икономически дейности.

Подобни производства са добивната промишленост и енергетиката, при които относителният дял на средствата за **работна заплата са около 70 % от общите разходи за труд на работодателя, като и при тези сектори заплата са по-високи от средните в страната.** В много дейности на преработващата промишленост и в услугите работните заплати са единствена форма на възнаграждение/доход за положен труд и те заемат около и над 82 % дял в структурата на общите разходи на работодателите.

На фиг. 1.2 са представени разходите на работодателите за труд, но за един отработен час на наето лице по трудово и служебно правоотношение през 2019 год., средно за страната и по основни сектори на икономиката, включително за металургията.

Фиг.1.2

Разходи на работодателя за труд, лева за един отработен час

Източник: НСИ

От данните на фигура 1.2 е видно, че най-високи са разходите за един отработен час в информационните технологии, следва енергетиката и **на трето място е цветната металургия. Черната металургия заема пето място.** Има икономически дейности, при които съществува голяма разлика в

разходите за един отработен час на заетите в държавния и частен сектор. Така в **ИТ-сектора** частния сектор има средно 24.61 лева разход за един отработен час, при 13.48 лева в държавните структури. Обратна е тенденцията в **енергетиката с 27.10 лева разход на отработен час в държавните структури и 15.85 лева в частните**. В добивната промишленост, включваща и въгледобива за ТЕЦ-овете, съотношението е аналогично – в държавните предприятия разходите са 23.23 лева/час при 13.15 лева в частния сектор. Като се има предвид финансова помощ, която получава държавната въглищна енергетика, тези високи разходи не са икономически обосновани.

Най-ниски са разходите в сектор „хотелиерство и ресторантьорство”, само 6.26 лева на 1 отработен час, което е близо 2 пъти по-ниско от средните разходи за страната (10.92 лева/час). Ниски са и в строителството. Обяснение за това състояние може да се търси в относително високите дялове на сивата икономика и заплащане без трудов договор, респективно без данъци и осигуровки върху тези средства.

Спрямо предходната година разходите за труд общо в страната са нараснали със 110.4 %, основно в работни заплати. От посочените сектори **най-голямо увеличение в разходите на работодателите има в цветната металургия – с 115 %** и в държавното управление с 114%. В черната металургия увеличението е с 111%, а в енергетиката – 108 %.

1.2. БВП, БДС, ПРОИЗВОДИТЕЛНОСТ

Обхваналата всички континенти и страни криза от COVID-19 определи 2020 г. като различна и трудна за икономика на света. Взетите мерки за спиране на разпространението на вируса и намаляване на негативните последици за здравето и живота на хората доведоха до затваряне на много сектори от сферата на услугите, културата, транспорта. Ограничи се до минимум свободното движение на хора и стоки, което е основа за функционирането на ЕС. В резултат още от второ тримесечия на 2020 г. започна спад в показателите на повечето страни, включително и в най-развитите икономики на Европа и света.

Данните от Евростат за състоянието на европейската икономика и постигнатите показатели за 2020 г., в т.ч. и по страни се забавят и няма информация. Затова в изданието липсва сравнителен анализ как тази криза е повлияла на отделните страни-членки и какво е мястото на България при справяне с кризата за изминалия едногодишен период.

По предварителни данни на НСИ през 2020 г. производеният в България БВП е 118 605 мил.лева, при 119 772 млн.лева отчет за 2019 г., респективно изменение/спад/ от **-4.2 %**. Производеният **БВП на глава от населението е в размер на 17 105 лева или 8 746 евро на човек**. През 2019 г. са отчетени 8 779 евро, едногодишен спад от **0.4 %**.

Като се има предвид, че преди нас с БВП на глава от населението от над 11 хил.евро е Румъния, последното място на България в тази класация и по стандарт на живот остава.

Брутна Добавена Стойност (БДС) и Брутният Вътрешен Продукт (БВП) за период от четири последователни години, общо и по икономически дейности са дадени в **табл.1.4.**

Таблица 1.4

БВП и БДС по сектори и групировки, млн. лева

Показатели	2017 г.	2018 г.	2019 г.	2020 г.*	
					%
Брутна Добавена Стойност /БДС/–					
текущи цени, мил.лева, в т.ч.	87 634	93 513	103 383	102 649	86.5
- селско и горско стопанство	4 114	3 937	3 879	4 048	3.4
- добивна и преработваща пром., енергетика, ВиК (В-Е)	21 318	21 642	21 274	22 248	18.8
- строителство (F)	3 606	3 996	4 619	4 997	4.2
-----	-----	-----	-----	-----	-----
- търговия, хранене, транспорт и съобщения (G-J)	24 735	26 882	29 664	27 749	23.4
- финанси, застраховки, недвижимо имущество и други бизнес услуги (K,L,M,N)	19 964	21 805	24 147	23 869	20.1
- държавно управление, образов., здравеопазване (O-Q), други (R-U)	13 898	15 250	18 200	19 738	16.6
=====	=====	=====	=====	=====	=====
- корективи /данъци/	13 408	14 412	16 400	15 957	13.5
Брутен Вътрешен Продукт /БВП/, млн. лева	101 042	107 925	119 772**	118 605	100.0

Източник: НСИ, ** окончателни данни, * предварителни данни

Делът на промишлеността в БВП за 2020 г. е 18.8 % при 18.4 % за 2019 г. Въпреки, че има малък ръст този процент остана близко до средния европейски показател (15-16 %). Само до преди няколко години добавената стойност на българската индустрия имаше над 20 % дял, който намалява в резултат на висок растеж на БВП и БДС в сектора на услугите. Сега увеличаването се дължи, както на растежа в индустрията, така и на значителен спад в сектора на услугите – с повече от 2 % като дял в БВП, а в стойност е почти два милиарда лева.

Ръст има в държавното управление и в здравеопазването – общо с над 1.5 млрд.лева.

По данни от НСИ и БНБ за 2020 г. **БВП** спрямо предходната година намалява с **1.167 млрд.лева, изменение от -4.2 %** при +3.3 % през 2019 г.

В **БДС** тази разлика възлиза на **734 мил.лева, респективно изменение от -4.3 %**. Получените разлики в стойностите и в процента на изменение на БВП и БДС са получават от разликите в корективите/данъците през годините, като за 2020 г. тази стойност е по-ниска.

Добавената стойност във всички реални **сектори на българската икономика през 2020 г. спрямо предходната 2019 се увеличава**. В селското стопанство увеличението е със 169 млн.лева, в промишлеността и енергетиката – с 975 млн.лева и в строителството – с 378 млн.лева. Това показва, че епидемичната и последвалата икономическа криза не са се отразили на всички български предприятия. Влияние оказва и специфичната структура на българската индустрия, с висок дял на произвежданите от тежката индустрия суровини и материали, които са конкурентоспособни на международните пазари. Тези стоки намират нови възможности за износ в трети страни, независимо от голямата обвързаност с европейската икономика и отделни страни-членки.

Въпреки тенденцията да намалява делът на промишлеността в БВП на страната, тя е основен фактор за стабилност на икономиката, за осигуряване на постоянни работни места и приходи от износ. Устойчивото развитие и добрата конкурентоспособност намаляват негативното въздействие от непредвидени външни фактори, като епидемичната криза през 2020 г.

В **табл. 1.5** са посочени основните показатели по отделните агрегирани сектори на промишлеността, включително за металургичната индустрия в рамките на преработващата промишленост, за последния 4-годишен период.

Налице е постоянен растеж на промишлената продукция, очаква се да има и през 2020 г., предвид отчетеният за годината ръст от 102 % в БДС.

През 2019 г. в страната е произведена обща **промишлена продукция на стойност 80 608 млн.лева, с 3 517 млн. лева повече от предходната и растеж от 104.6 %** (103.1 % през 2018 г.). Спад има в добивната промишленост и в производството на основни метали.

По-ниският обем в металургията през 2019 г. се дължи, както на намалено производството на черни и цветни метали, така и от по-ниски средногодишни цени на металите на световните пазари. Причина за по-ниското производство са проведените през годината планови ремонти на основни металургични агрегати.

Въпреки този по-нисък обем, добавената стойност, включително на един зает расте, подобрява се ефективността на производството по веригите на преработка в рамките на сектора.

Таблица 1.5

Промисленост, икономически показатели

КИД 2008 / ПОКАЗАТЕЛИ	2016	2017	2018	2019
ОБЩА ПРОМИШЛЕНА ПРОДУКЦИЯ	66 376	74 767	77 091	80 606
Добивна промишленост/Сектор В/				
-произведена продукция, млн.лева.	2 496	2 852	2 760	2 587
- добавена стойност, млн. лв.	1 136	1 420	1 345	1 277
- заети лица, брой	24 969	21 959	21 659	19 144
- добавена стойност на един зает, хил. лв.	45.5	64.7	62.1	66.7
Преработваща промишленост/Сектор С/				
- произведена продукция,млн. лв.	54 773	62 623	65 631	68 924
- добавена стойност, млн. лв.	13 985	15 191	15 233	16 268
- заети лица, брой	545 187	556 138	554 398	539 990
- добавена стойност на един зает, хил. лв.	25.7	27.3	27.5	30.1
24. Производство на основни метали				
- произведена продукция, млн.лева	6 780	9 559	10 195	9 721
- добавена стойност на един зает, хил.лв.	66.3	81.7	69.9	72.4
в т.ч. в цветната металургия, хил.лв	123.6	145.3	109.8	121.3
Енергетика /Сектор Д/				
-произведена продукция,млн. лв.	7 627	7 739	7 003	7 263
- добавена стойност, млн. лв.	3 398	3 538	3 635	4 021
- заети лица, брой	32 147	31 799	31 771	31 436
- добавена стойност на един зает, хил.лв.	105.7	111.3	114.4	129.8
Доставка води, канализ.услуги, управление на отпадъци /Сектор Е/				
-произведена продукция, мил. лв.	1 480	1 553	1 697	1 832
- добавена стойност, млн. лв.	752	799	844	921
- заети лица, брой	33 403	32 742	32 793	32 826
- добавена стойност на един зает,хил. лв.	22.5	24.40	25.7	28.1

Източник: НСИ

Най-голям дял от 85.5 %, с продукция за 68 924 млн.лева и ръст от 5.0 % има преработващата промишленост. Делът на металургичната продукция от тази на преработващата продукция е 14.1 % (предходната 15.5 %), а в общото промишлено производство на страната – 12.1 % (13.2 % през 2018 г.).

Във всички сектори на промишлеността **добавената стойност на един зает расте – най-много в енергетиката (113.5 %) и в цветната металургия (110.5 %).** За втора година енергетиката отчита по-висока стойност на един зает от тази в цветната металургия. Влияние оказват увеличените цени на електрическата енергия, което паралелно води до намаляване на ефективността на потребителите, основно на големите енергоинтензивни индустриални консуматори.

Години наред **добавената стойност на един зает в металургията е над два пъти по-висока от средната в преработващата промишленост, като само за цветната металургията е 4 пъти по-голяма.** Въпреки класификацията на металургията като ниско и средно ефективна икономическа дейност, добрите показатели на българската металургична индустрия се дължат, както на инвестициите в нови технологии и производство на продукти с висока добавена стойност, така и ниската икономическа ефективност на промишлеността в страната.

1.3. ЕНЕРГИЙНО ПОТРЕБЛЕНИЕ, ТОВАРООБОРОТ

В Националния план за възстановяване и развитие се посочва, че икономиката на България изразходва средно 3.5 пъти повече енергийни ресурси за производство на единица БВП от средния енергиен разход в ЕС. Няма анализ на факторите, определящи този висок интензитет, а само констатация, че в *„индустрията не се наблюдава съществено подобряване на енергийна ефективност, като причините за това включват липсата на значими промени в индустриалната структура, както и на съществено подобрение по отношение на използваните технологии и производствени процеси”*. Може в отделни сектори на промишлеността да няма достатъчно инвестиции, които да подобрят енергийната ефективност, но това не важи за българската металургична индустрия. През последните години са реализирани мащабни инвестиции в най-съвременни процеси и съоръжения и днес тези производства имат показатели за **енергийна ефективност на високо европейско и световно ниво**. Въпреки това високият енергиен интензитет остава като специфична характеристика на отрасъла и високият дял в структурата на промишлеността (около 15 %) определя общия енергиен интензитет да бъде над средното европейско ниво. За ЕС делът на металургията е почти три пъти по-малък, като производството на метали има дял от общото промишлено производство в порядъка на 4.5 % - 5.5 % .

Добивната металургия е материалоемка промишленост, което влияе на ресурсната ефективност на българската икономика, респективно на коефициента на използване на суровините. При оценка на този показател по отношение на националните ресурси следва да се има предвид, че малка част от преработваните първични суровини до блокови метали са от местно производство (20%–30%) и останалите са от внос. Използването на вносни суровини е обосновано от високата степен на тяхното оползотворяване и

ефективно извличане на металите, което прави металургичните производства конкурентоспособни на световните пазари.

Поради този материалоемък характер и факта, че суровините за преработка и готовата продукция са в големи обеми и тонаж (стотици хиляди тона), **металургичните предприятия са едни от най-големите товародатели в страната.**

Тези две основни характеристики – енергоинтензивност и материалоемкост води до силна зависимост на металургичната индустрия от цените на енергоносителите, от качеството и стойностите на предлаганите транспортни услуги.

Изминалата 2020 беше поредна година на активни действия за приемане на законодателни промени и наредба за компенсиране на индиректните разходи за въглеродни емисии в цените на електрическата енергия. От държавите-членки на ЕС с развити икономики и базови индустрии, само нашата страна не прилага позволената държавна помощ, целта на която е да защити европейските енергоинтензивни индустрии от „изтичане на въглерод” и да повиши тяхната конкурентоспособност. В тази ситуация българските производители работят в неконкурентна среда, спрямо производителите от ЕС и други страни в региона.

В енергийния баланс на страната за **2019 год. крайното потребление в индустрията е 2 672.9 хил.т.нефтен еквивалент при 2 730.6 хил.т.нефтен еквивалент през 2018 г., спад от 2.1 %**. Продължава тенденцията да намалява делът на природния газ - от 32.8 % на 30.8 % и да расте потреблението на електрическа енергия – от 31.0 % 31.6 %.

Домакинствата също отчитат по-ниско потребление (2 159.9 х.т.н..е) и спад от 3.2 %. Най-голям дял при домакинствата има електрическата енергия (43 %), следват възобновяемите източници (основно дърва) с 33 % и топлинна енергия с 14 %.

Общото енергийно потребление в металургията през 2019 година е 327.8 хил.т.н.е., увеличение от 24.3 хил.тона н.е. , дял от 12.3 % и запазва отчетения през предходната година ръст от 8 %. От 2016 г. до сега общото потребление на енергийни ресурси в металургията бележи постоянен ръст, което отговаря на растежа в производството на метали и метални продукти и на пускането на нови съоръжения за опазване на работната и околна среда (фиг. 3.1).

Енергийното потребление в черната металургия е 116.0 хил.т.н.е. и отчита спад от 10 хил.тона н.е. (10 %). Относителният дял от общото потребление в металургията е 35.4 % при 41.5 % дял през предходната. След ръст в период от три последователни години потреблението намалява поради значителен спад в производството на валцувани черни метали (над 14 %).

Цветната металургия отчита потребление от 218.8 хил.тона н.е., ръст от 19.3 % и достига 64.6 % дял от общото в металургията. Постоянният ръст и

разпределението по видове ресурси отразява специализацията на страната в производството на цветни метали и продукти от тях.

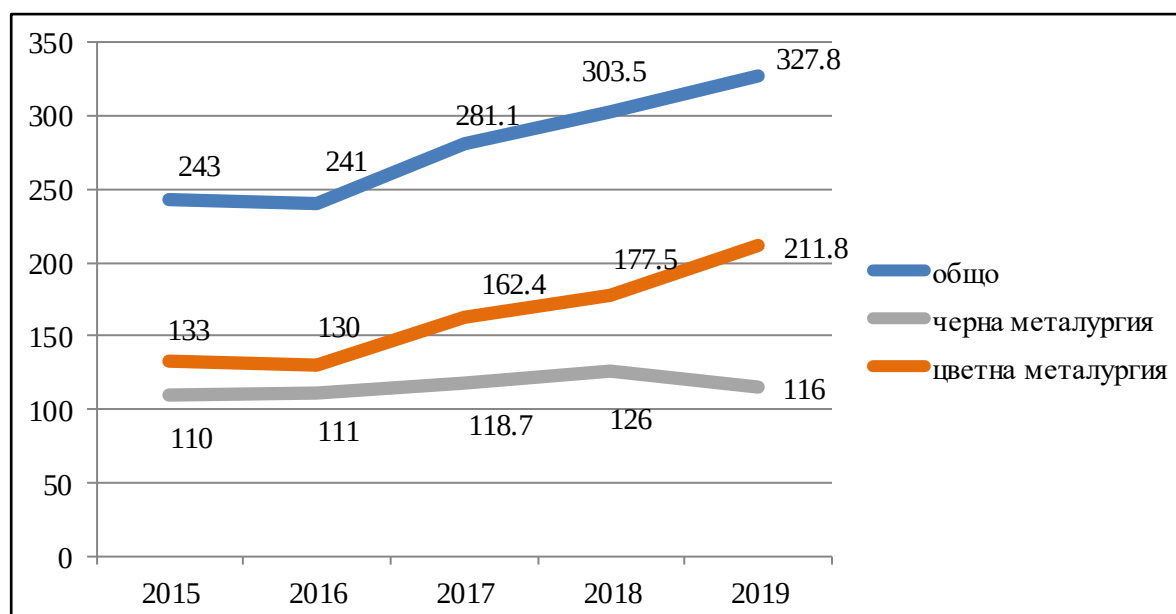
Металургичната индустрия през 2019 год. е най-голям консуматор на електрическа енергия от всички индустриални сектори –188.4 хил.т.н.е. и това количество **представлява 22.8 %-ен дял от общото индустриално потребление.** Следват химическа и нефтохимическа промишленост с потребление от 119.4 х.т.н.е. и производството на храни, напитки и тютюн.

Разходът на електроенергия в цветната металургия е 124.3 х.т.н.е., с дял от 66 % от потреблението в сектора, в черната металургия е 64.1 хил.т.н.е. и 34 %-ен дял при 70.3 хил.т.н.е. (44 %) през предходната.

Потреблението на **природен газ е 100.0 хил.т.н.е** и се запазва като количество и дял от индустрията на нивото от 2018 г. Черната металургия консумира по-големи количества природен газ (52 %) от цветната (48 %), но през последните години разликите намаляват (съотношението през 2018 г. е 56 %/44 %). В химическата и нефтохимическа промишленост спадът в потреблението на природен газ продължава и за 2019 г. е 215 хил.тона н.е. с дял от 26 % (264.1 хил.т.н.е. през 2018 и 308 хил.т.н.е. за 2017). Секторът отстъпва първото място на производителите на неметални минерали (стъкло, вар, огнеупори, цимент), потреблението на които е 260 млн.т., дял от 31.5%. **Металургичната индустрия е на трето място с дял от 12.1 % в сумарното индустриално потребление на природен газ.**

Динамиката на енергийното потребление общо и поотделно за черната и цветна металургия за няколко последователни години е отразено на фиг.1.3.

Фигура 1.3

Енергийно потребление в металургията, хил. т. н. е.

Количествата и видовете енергийни ресурси се променят в съответствие с развитието на двата основни подсектора – черна и цветна металургия. Пускането на нови мощности, включително и за екологични цели и увеличеното производството на цветни метали и сплави със следваща преработка до крайни продукти води до по-висок ръст и дял на електрическата енергия в общото потребление.

Металургичните предприятия са основни товародатели в страната. За превоза на големите количества суровини и готова продукция, които преминават през цялата територия се използва сухоземен транспорт (железопътен, автотранспорт), а извън нейната територия и воден.

Транспортните схеми в добивната металургия се осъществяват основно с ж.п.превоз или автотранспорт (при по-малки разстояния или за продукция с висока стойност).

Общите товари в добивната цветна металургия са около 4 млн.тона, в т.ч. около 1.8 млн.тона са насипни суровини (концентрати) и около 1.5 млн.тона са течните продукти (сярна киселина). Превозват се и вторични метални суровини, готова продукция от първични и вторични цветни метали (700-800 хил.тона).

Предприятията, които преработват черни и цветни метали до **крайни валцови и пресови продукти имат годишен товарооборот, надхвърлящ 2.5 млн. тона. На територията на страната се ползва основно автотранспорт.**

Общият годишен товарооборот на производителите и преработвателите на метали достига 7.0 мил.тона и това създава хиляди работни места за логистика и транспорт.

1.4. ВЪНШНОТЪРГОВСКИ ОБМЕН, ВНОС И ИЗНОС НА СТОКИ

Българската икономика, като част от тази на Европейския съюз има отворен характер и делът на износа е висок. През 2019 год. е произведена промишлена продукция за 80.6 млрд. лева, а изнесените стоки са на стойност 58.4 млрд.лева, в т.ч. за страните на ЕС(28) 38.8 млрд.лева. Тази обвързаност с европейската и световна икономика се потвърждава и от ръста на вноса. След настъпилите социално-икономически промени се промени значително и структурата на българската индустрия. Голяма част от инвестиционните и потребителски стоки сега се осигурява от внос, стойностите на който надвишават тези на износа. Затова през целия 30-годишен период външнотърговската дейност формира отрицателно салдо от порядъка на няколко милиарда лева.

През 2020 г. са изнесени стоки за 54.7 млрд.лева при 58.4 млрд.лева през 2019 г., **стоковият износ намалява с 3.7 млрд.лева, спад от 6.3 %**. Намалява и **вносът на стоки с 5 млрд.лева, респективно със 7.7 %**. Поради изпреварващ спад на вноса на стоки, спрямо износа, **външнотърговският баланс през 2020 г. се подобрява, отрицателното салдо намалява с 1.3 млрд. лева и от 6.7 млрд. лева достига до 5.4 млрд. лева**.

Данните за стойността на **внесените и изнесени стоки** през последните пет години, в т.ч и показателите за **външнотърговското салдо** на страната и за **металургичните продукти** са дадени в **табл. 1.6**.

Таблица 1.6

Външнотърговски баланс при стоковия обмен, млрд. лева

Показатели:	2016 г.	2017 г.	2018 г.	2019 г.	2020 г.
Внос на стоки, в т.ч	51.2	59.2	62.9	65.1	60.1
от ЕС (28)	28.0	37.8	40.0	41.1	-
- основни метали и изделия	3.6	4.2	4.3	4.5	3.7
относителен дял, %	7.0	7.1	6.8	7.0	6.2
Износ на стоки, в т.ч	47.2	54.6	56.0	58.4	54.7
за ЕС(28)	31.1	34.5	37.7	38.8	35.8
-----	-----	-----	-----	-----	-----
- основни метали и изделия	6.3	9.3	7.8	6.7	8.3
относителен дял,%	13.4	17.8	14.1	11.5	15.1
Външнотърговско салдо,	-4.0	-4.6	-6.9	-6.7	-5.4
в т.ч. на					
- основни метали и изделия	+2.8	+5.1	+3.5	+2.2	+4.6

Източник: БНБ/НСИ, окончателни данни до 2019, предварителни 2020

Данни за внесените и изнесени от страната продукти от черни и цветни метали по видове, количества и стойност са даден в Раздел II, табл. 2.3 и 2.4 за черните метали и в табл. 3.15 и 3.16 на Раздел III за цветните метали.

Основен външнотърговски партньор остава ЕС, с дял от 35.8 % от общия износ на стоки (18.3 млрд.евро). Германия заема водещо място с износ от 4.5 млрд.евро и 24.6 % дял от този на ЕС. Следва Румъния с 2.5 млрд.лева износ през 2020 г. и дял от 10.4 %. Износът за Италия и Гърция е почти еднакъв - по около 2 млрд.лева (10.4 %).

През всичките години металите има висок принос в износа на стоки, с относителен дял около и над 15 %. От данните на БНБ за външната търговия по стокови групи се констатира, че износът на метали и изделия от тях в натура и в стойност превишава вноса. В резултат секторът формира положително салдо от 3 до 5 млрд.лева.

По предварителни данни на БНБ за 2020 година и окончателни за предходните, общият износ на стоки намалява. По стокови групи и по отделни видове продукти на преработващата промишленост се констатира ръст или запазване на износа (табл.1.7).

При потребителските стоки има ръст от 57 млн.евро, основно от храни, напитки, лекарства. Намалява износът на дрехи и обувки.

Стоковата група „суровини и материали” почти запазва обема на износа. Тук влизат и металите, с ръст в цветната и спад в черната металургия. Намалява износът на торове, химически продукти, текстилни материали.

„Инвестиционни стоки” отчитат също спад от 5 % (-376 млн.евро). От тях най-голямо намаление има при тези стоки, които се произвеждат по веригите на преработка (резервни части, оборудване) за крайни европейски фирми-потребители. Някои от тези дейности по време на пандемията спряха изцяло производството (напр. автомобилостроенето).

Таблица 1.7

Външна търговия – износ по групи продукти, млн. евро

Групи стоки	2016	2017	2018	2019	2020
Потребителски стоки, в т.ч.	6465.0	6848.9	7098.8	7582.8	7646.8
• Храни	1434.7	1649.2	1697.9	1788.2	1881.3
• Цигари	149.7	138.4	92.8	63.3	53.5
• Напитки	96.7	102.2	112.5	179.2	210.4
• Дрехи и обувки	1710.9	1661.4	1614.2	1620.0	1372.7
• Лекарства и козметика	1007.4	1102.9	1092.8	1260.9	1336.5
• Мебели и дом. обзавеждане	1038.7	1086.7	1122.1	1227.1	1274.0
• Други потребителски стоки	1026.9	1108.2	1255.1	1444.3	1518.4
Суровини и материали, в т.ч.	9393.7	10878.3	11382.5	11668.6	11644.0
• <i>Чугун, желязо и стомана</i>	<i>402.6</i>	<i>536.2</i>	<i>676.3</i>	<i>608.1</i>	<i>534.0</i>
• <i>Цветни метали</i>	<i>1808.0</i>	<i>2820.5</i>	<i>2758.9</i>	<i>2323.1</i>	<i>2555.2</i>
• Химически продукти	325.5	421.7	459.4	493.9	436.4
• Пластмаси, каучук	846.5	954.5	1005.6	1147.1	1178.2
• Торове	220.1	214.0	189.7	236.1	157.7
• Текстилни материали	519.6	560.2	592.5	603.8	494.5
• Суровини за производство на храни	2064.0	1893.4	1960.2	2335.5	2254.4
• Дървен материал и хартия, картон	496.4	523.2	526.3	555.2	520.6
• Цимент	30.7	33.1	23.0	20.1	23.8
• Тютюн	168.2	128.0	118.6	122.0	109.5
• Други суровини и материали	2512.1	2793.5	2919.4	3223.7	3379.5
Инвестиционни стоки, в т.ч.	5764.4	7023.2	7203.6	7266.4	6897.4
• Машины, уреди и апарати	1334.3	1557.7	1670.7	1855.6	1736.5
• Електрически машини	685.0	815.4	1029.4	1183.1	1120.5
• Транспортни средства	516.5	635.2	579.2	651.0	568.4
• Резервни части и оборудване	1414.9	1573.5	1756.6	1850.7	1667.6
• Други инвестиционни стоки	1813.7	2441.4	2134.8	1726.0	1804.5
Общо неенергийни стоки, в т.ч.	21623.2	24750.4	25686.9	25517.8	26188.1
Общо енергийни ресурси	2456.0	3109.2	2901.5	3268.9	1696.1
• Петролни продукти	1703.5	2258.9	2066.1	2345.6	1008.2
• Различни от петролни продукти	752.5	850.3	821.7	923.4	687.9
Други	46.8	56.2	59.5	69.3	84.3
Общо износ	24126	27916	28648	29856	27969

Източник: БНБ

Износът на енергийните ресурси отчита най-висок спад от 48 %, в стойност намалява с 1579 млн. евро. При петролните продукти намалява спрямо предходната година с 57 %, респективно с 1 300 млн. евро. Тези показатели отново потвърждават силното отражение на кризата върху транспортния сектор в страната и ЕС.

Високата стойност на изнесените цветни метали е показател за добрата конкурентоспособност на българските производители, която създава възможности за реализация не само в ЕС, но и на нови пазари. Последните политики на ЕК и ЕП за постигане на въглероден неутралитет до 2050 г. и 55 % редуция на CO₂ до 2030 г. налагат промени в индустриалната структура на страните-членки, като в процеса на изпълнение ще расте потреблението на метали и метални продукти в порядъка на стотици пъти. Зелената икономика и възобновяемите източници на енергия дават нов шанс на металургичната индустрия да запази своята значимост за националната икономика, те дават шанс и на България да остане фактор в производството на основни цветни, редки и благородни метали в рамките на ЕС и да допринесе за изпълнение на целите на климатичния преход и за суровинна независимост на Европа.

Сега българските цветни метали заемат достойно място в металургичната индустрия на ЕС и за 2020 година имат дял от общото европейско производство, като следва:

За анодната мед - 14.4 %

За електролитна мед - 8.4 %

За олово, общо - 7.9 %

За електролитен цинк – 4 %

РАЗДЕЛ ВТОРИ

ЧЕРНАТА МЕТАЛУРГИЯ В БЪЛГАРИЯ

2.1 ПРОИЗВОДСТВО НА ЧЕРНИ МЕТАЛИ И ПРОКАТ

2.1.1. ПРОИЗВОДСТВО НА СТОМАНА В ЕС И СВЕТА ПРЕЗ 2020 ГОД.

Стоманата е основен материал в съвременното общество. Заедно с продукти от сплави на черни метали има широко приложение във всички сфери на човешката дейност. Секторите, най-големи потребители на стомана и стоманени продукти са строителството (40%), машиностроенето (15%) и автомобилостроенето (16%), производство на различни видове метални изделия.

Стоманата е метал с реално безкраен цикъл на живот – може да бъде рециклирана отново и отново, без да губи качествата си, което я прави ключова за успешното постигане на кръгова и безвъглеродна икономика.

Производството на стомана е ключово за всяка държава и стои в основата на много продуктови вериги. Това е предпоставка за съществуването на такива мощности във всички региони и страни, а това прави секторът силно чувствителен към пазарите, конкуренцията и правилата на свободната търговия. Той е във фокуса на внимание и защита на много правителства по света.

Избухналата през 2020г. пандемия от COVID-19 оказва изключително силно влияние върху стоманодобивния сектор. Само в рамките на няколко месеца през първото полугодие на 2020г. търсенето на стомана в ЕС се срина с близо 50%. Някои производства бяха спрени, други работеха с изключително намален капацитет. Затруднения при доставките на суровини и транспорта на продукция, както и осигуряване здравето и безопасността на работещите също бяха сред предизвикателствата пред сектора през този период.

Общото световно производство на сурова стомана през 2020 г. е 1 878 млн.т – спрямо предходната 2019г. има увеличение от 9 млн.т. (0,48%). Китай остава водещ производител с 56.7 % дял от световното производство – 1064.8 млн.т. Второ място по обем на произведените количества заема ЕС(28) – 139.2 млн.т, следват Индия – 100.3 млн.т, Япония – 83.2 млн.т, САЩ – 72.7 млн.т и Русия 71.6 млн.т.

В Европа освен ЕС (28) големи производители са Русия – 71.9 млн.тона, Турция – 35.8 млн.т. и Украйна – 20.6 млн.т.

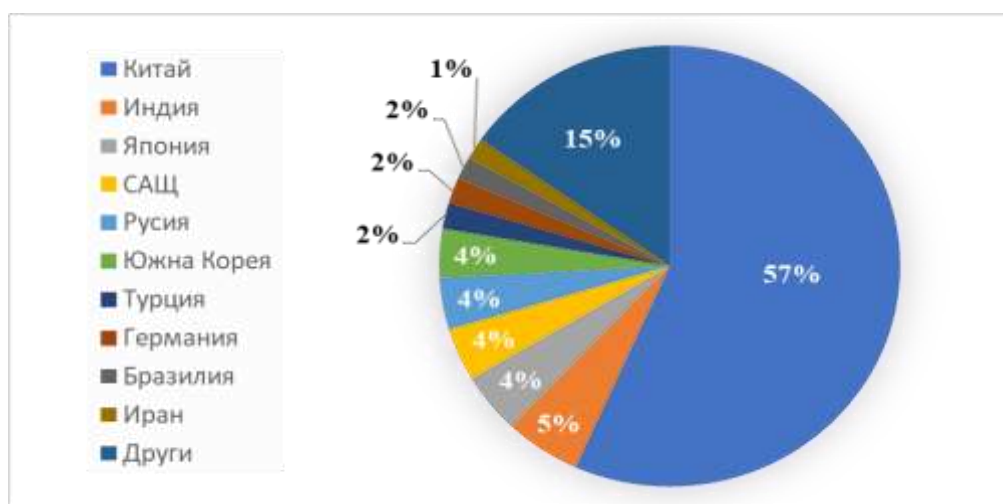
Водещите производители на сурова стомана за последните две години и относителният им дял от световното производство са дадени в следващата таблица и на фиг.2.1.

Производство на сурова стомана, топ 10 държави

Страна	хил. т		2020/2019 %
	2019	2020	
Китай	995,4	1064,8	107,0
Индия	111,4	100,3	90,0
Япония	99,3	83,2	83,8
САЩ	87,8	72,7	82,8
Русия	71,7	71,6	99,9
Южна Корея	71,4	67,1	94,0
Германия	39,6	35,7	90,2
Турция	33,7	35,8	106,2
Бразилия	32,6	31	95,1
Иран	25,6	29	113,3

Източник: Worldsteel

Фигура 2.1

Основни производители на сурова стомана в света, по страни, 2020 год.

През 2020 год. компаниите - най-големи производители на стомана в световен мащаб са следните:

1. China Baowu Group – 115.3 млн.т
2. Arcelor Mittal – 78.5 млн.т
3. HBIS Group – 43.8 млн.т
4. Shagang Group – 41.6 млн.т
5. Nippon Steel Corporation – 41.6 млн.т
6. POSCO – 40.6 млн.т
7. Ansteel Group – 38.2 млн.т
8. Jianlong Group – 36.5 млн.т
9. Shougang Group – 34.0 млн.т
10. Shandong Steel Group – 31.1 млн.т

В Европейския съюз (27) произведената сурова стомана през 2020 год. е 132.2 млн. т и спрямо 2019 год. намалява с 18 млн. т. (12%). Най-голям производител от държавите-членки е Германия с 35.7 млн.тона произведена сурова стомана, отчитайки спад от 3.9 млн. т. Тя е единствената страна-членка на ЕС в групата на топ 10 страни по производство (8-мо място). Освен Германия, останалите държави – големи производители на стомана като Италия, Франция, Испания, Полша също отчитат намаление на произведените количества.

В 22 държави-членки на ЕС са разположени 500 производствени площадки, осигурява заетост на около 330 хил. висококвалифицирани специалисти и чрез тях косвено подкрепя работните места на повече от 2.3 млн. души. Европейската стоманодобивна индустрия е световен лидер в иновациите за устойчиво и екологично развитие.

От **държавите-членки** водещите производители с относително висок дял от общото производство на сурова стомана за 2020 год. са следните страни:

1. Германия – 27.0% (35.7 млн.т)
2. Италия – 15.4 % (20.4 млн.т)
3. Франция – 8.8 % (11.6 млн.т)
4. Испания – 8.3 % (11.0 млн.т)
5. Полша – 6 % (7.9 млн.т)
6. Австрия – 5.1 % (6.8 млн.т)
7. Белгия – 4.6 % (6.1 млн.т)
8. Холандия - 4.6 % (6.1 млн.т)

България е сред държавите, малки производители на стомана и стоманени продукти, което е резултат от закриване на най-големите мощности за получаване на течна стомана в доменни пещи. Производството в съседните ни страни – Румъния, Сърбия и Гърция е значително по-високо – съответно 2.8 млн. т, 1.5 млн. т и 1.4 млн. т.

През 2020 год. дялът на българския стоманодобив в европейското производство на сурова стомана е 0.4 %.

2.1.2. ПРОИЗВОДСТВО НА СУРОВА СТОМАНА В БЪЛГАРИЯ

Единственият производител на сурова стомана в страната е „Стомана Индъстри” АД, гр. Перник. Производството е от вторични суровини (скрап), претопявани в електродъгови пещи и се характеризира като екологично и нисковъглеродно. Отлятата по непрекъснат способ течна стомана се преработва в станове за горещо валцуване на плоски и дълги продукти, както и за производство на различни видове изделия от тях.

През 2020 год. количеството произведена сурова стомана е 483.8 хил.т – намалява с 82.1 хил. т спрямо 2019 год., което представлява спад от 14.5 % и надвишава процента на общия спад за ЕС – 11.1%.

Фигура 2.2

Производство на сурова стомана в България, хил.т

2.1.3. ПРОИЗВОДСТВО НА ВАЛЦУВАНИ ЧЕРНИ МЕТАЛИ

В страната валцувани черни метали (ВЧМ) се произвеждат в „Стомана Индъстри” АД, гр. Перник и „Промет Стиил” ЕАД, гр. Бургас. Дълъг прокат произвеждат и двете предприятия, а плосък горещовалцуван прокат – само „Стомана Индъстри” АД.

Промет Стиил ЕАД непрекъснато се стреми да подобрява производствените процеси, оборудването, както и да осигурява безопасни и здравословни условия на труд за работниците. В периода 2019-2020г. са инвестирани над 1 млн и 300 хил. лв в редица проекти – подмяна на стари ел.табла с цифрови инвертори, капитални ремонти на битови сгради, санитарни възли, учебен център, подобряване условията за придвижване на територията на завода и др.

Данни за производството са дадени в табл.2.1 и фиг. 2.3

През 2020 год. общото производство на валцувани черни метали (ВЧМ) в страната е 930.8 хил.т, спрямо предходната година се отчита намаление от 37.3 хил.т или спад от 3.9 %. Количеството на произведения дълъг прокат е 731.3 хил.т (79%), а на плоския е 199.5 хил.т (21 %).

През 2020 год. производството на дълъг прокат е с 5.3 хил.т повече от предходната година, а при плоския прокат се отчита намаление с 42.6 хил. т (спад от 17.6%).

Таблица 2.1

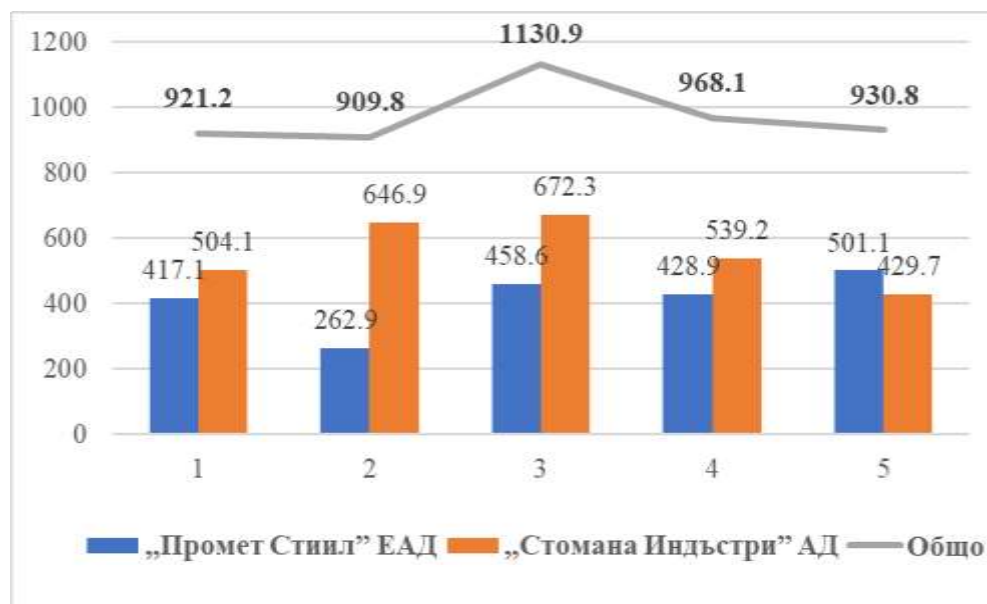
Производство на валикувани черни метали (ВЧМ) по асортимент, хил. т

Видове прокат	Фирми	2016г.	2017г.	2018г.	2019г.	2020г.	2020/19 +/-	2020/19 %
ГВ дълг	„Промет Стиил” ЕАД	417.1	262.9	458.6	428.9	501.1	72.2	116.8
	„Стомана Индъстри” АД	322.0	383.0	399.3	297.1	230.2	-66.9	77.5
	Общо	739.1	645.9	857.9	726.0	731.3	5.3	100.7
ГВ плосък	„Стомана Индъстри” АД	182.1	263.9	273.0	242.1	199.5	-42.6	82.4
ГВ прокат (общо)	„Промет Стиил” ЕАД	417.1	262.9	458.6	428.9	501.1	72.2	116.8
	„Стомана Индъстри” АД	504.1	646.9	672.3	539.2	429.7	-109.5	79.7
Общо		921.2	909.8	1130.9	968.1	930.8	-37.3	96.1

Източник: Фирмени данни

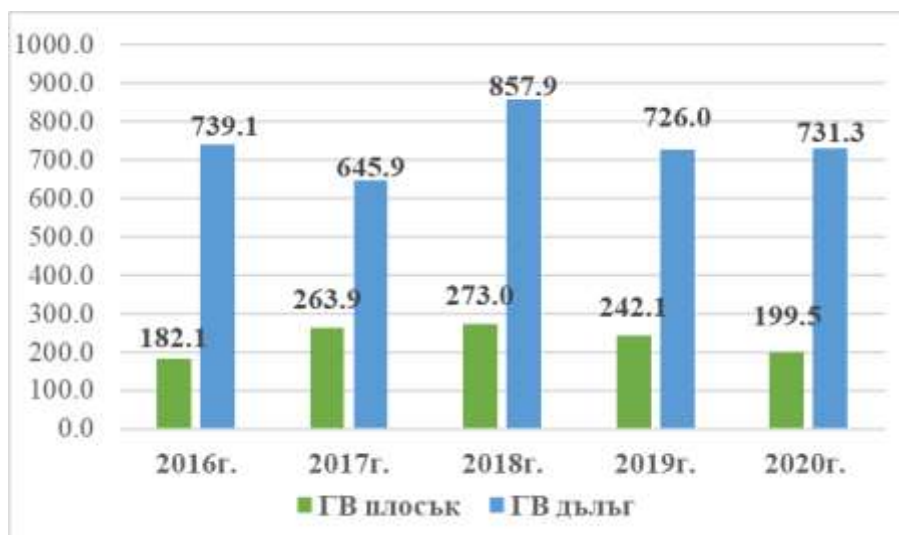
В Стомана Индъстри АД се отчита спад в произведените количества при дългия и при плоския прокат – съответно с 66.9 хил.т и 42.6 хил.т. Спрямо 2019 год. общото намаление е с 20.3%. Промет Стиил ЕАД отчитат ръст в производството на дълг прокат през 2020г. – със 72.2 хил.т или 16.8% спрямо 2019г. Значителен е спадът в Стомана Индъстри АД – с 22.5 % .

Фигура 2.3

Производство на валикувани черни метали (ВЧМ), хил. т

Фиг. 2.4 представя количества прокат по видове - дълг и плосък, произведените през последните пет години.

Фигура 2.4

Производство на плосък и дълъг прокат, хил.т

Традиционно производството на дълъг прокат превишава това на плоския прокат няколко пъти (от 2-3 пъти). Това е в съответствие с капацитета на съществуващите мощности в страната. През 2020г. производството на дълъг прокат вече е почти 4 пъти по-голямо от това на плосък.

В Стомана Индъстри АД, които са производители и на плосък прокат, дългият също има по-голям дял, макар през последните години разликата да става все по-малка.

Съотношението между произведените два вида прокат за 2020 год. е показано на фиг. 2.5.

Фигура 2.5

Производство на плосък и дълъг прокат, 2020 год., %

2.1.4. ПРОИЗВОДСТВО НА ИЗДЕЛИЯ ОТ ВАЛЦУВАНИ ЧЕРНИ МЕТАЛИ

Изделията от валцувани черни метали са следващите продукти по веригата на добавена стойност. В България те се произвеждат от суровини от българските металургични предприятия или от внос (листа, ленти, валцдрат). Производството на изделия от фирмите-членове на БАМИ през 2020 г. намалява с 2.6 % спрямо 2019 г.

Таблица 2.2

Производство на изделия от ВЧМ по фирми, хил. т

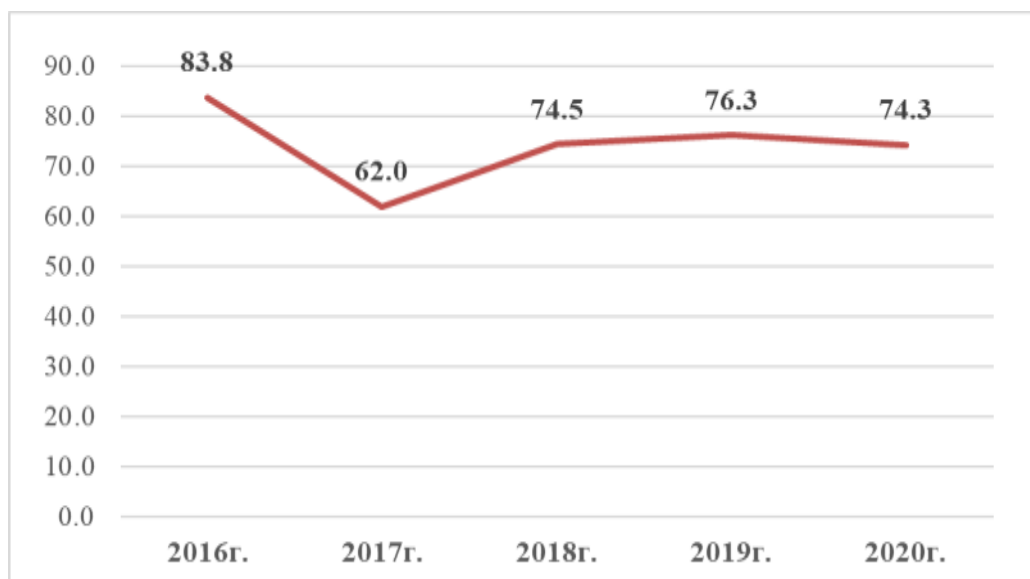
Изделия	Фирми	2016г.	2017г.	2018г.	2019г.	2020г.	2020/19 +/-	2020/19 %
Стоманени тръби, заварени	ЕМЦ Дистрибушън ЕООД	50.8	33.1	42.6	43.3	37.7	-5.6	87.1
Стоманени топки за мелници	„Ел Стомана“ ООД	19.9	14.4	21.5	22.0	24.4	2.4	110.9
Тел и телени изделия	„ЖИТИ“ АД	13.1	14.5	10.4	11.0	12.2	1.2	110.9
Общо изделия от ВЧМ		83.8	62.0	74.5	76.3	74.3	-2.0	97.4

Източник: Фирмени данни

Данните за производството на изделия от ВЧМ (Таблица 2.2) са само за предприятия-членове на БАМИ. В страната има и други производители на заварени тръби и различни видове изделия от стомана.

На фиг. 2.6 е представена графика за произведените изделия от ВЧМ за последните 5 години.

Фигура 2.6

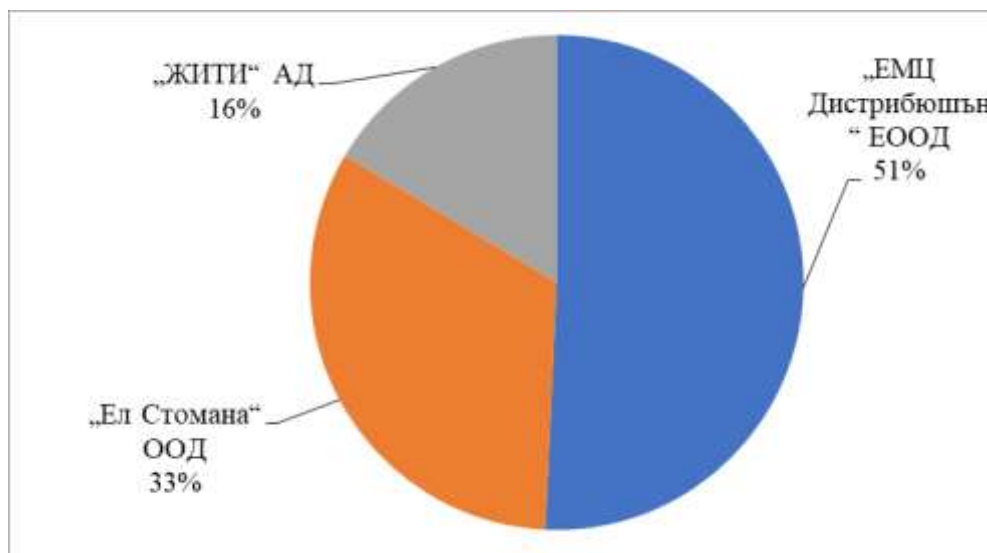
Производство на изделия от ВЧМ, хил. т

Стоманени топки от ляти заготовки произвежда „Ел Стомана“ ООД, като използва мощностите и метални заготовки от Стомана Индъстри АД.

Най-голямото предприятие за тел и телени изделия е „ЖИТИ“ АД, гр.Русе.

Традиционно най-голям относителен дял имат стоманените заварени тръби, произведени от ЕМЦ Дистрибушън ЕООД, през 2020г. той е 51%.

Фигура 2.7

2.2. ТЪРГОВСКИ ОБМЕН И ПОТРЕБЛЕНИЕ НА ВЧМ И ИЗДЕЛИЯ ОТ ТЯХ

2.2.1. ВНОС НА СКРАП, ВЧМ И НА ИЗДЕЛИЯ ОТ ТЯХ

През 2020 год. в България са внесени **2 278.9 хил.т.** валцувани черни метали (ВЧМ) и изделия от тях, включително скрап. Спрямо 2019 год. внесените количества намаляват с 63.1 хил.т (спад от 2.7%).

В табл. 2.3 са посочени данни за количествата на вноса по стокови групи за периода 2016-2020г. Стойността на внесените металопродукти **през 2020 год. е 2 477.1 млн. лева, което е с 320.9 млн. лева по-малко от предходната година или 11.5% спад.**

Таблица 2.3

Внос на черни метали и изделия от тях, хил.т

Стоки	2016г.	2017г.	2018г.	2019г.	2020г.	2020/19 +/-	2020/19 %
Нелегирани - общо	1 545.2	1 506.6	1 735.0	1 805.4	1 734.7	-70.7	96.1
Чугун - блок, гранули, прах	15.2	16.8	15.7	15.1	13.0	-2.1	86.1
Феросплави	11.4	15.7	15.5	16.5	15.3	-1.2	92.7
Скрап	94.5	101.3	166.0	224.0	185.0	-39.0	82.6
Полупродукти	482.4	367.6	540.1	474.6	547.6	73.0	115.4
ГВ прокат (рулон и лист)	511.0	509.8	494.6	546.0	557.4	11.4	102.1
СВ прокат (рулон и лист)	122.1	135.4	121.7	112.2	103.1	-9.1	91.9
Валцдрат	120.5	126.8	171.6	194.2	151.4	-42.8	78.0
Пръти	113.9	157.5	120.5	143.2	84.2	-59.0	58.8
Профили	74.2	75.7	89.3	79.6	77.7	-1.9	97.6
Легирани - общо	83.9	94.6	64.8	101.1	87.5	-13.6	86.5
ГВ и СВ рулони и лист	43.5	54.1	28.0	63.2	60.1	-3.1	95.1
Пръти и профили	40.4	40.5	36.8	37.9	27.4	-10.5	72.3
Изделия от ВЧМ	447.7	298.4	279.6	435.5	456.7	21.2	104.9
Безшевни тръби	33.8	36.5	41.7	30.1	25.6	-4.5	85.0
Заварени тръби	218.1	46.8	34.0	190.3	204.4	14.1	107.4
Ламарина с покритие	168.3	190.8	185.9	188.7	195.4	6.7	103.6
Телове, въжета и др.	27.5	24.3	18.0	26.4	31.3	4.9	118.6
Общо	2 076.8	1 899.6	2 079.4	2 342.0	2 278.9	-63.1	97.3
Стойност, млн. евро	1 080.2	1 143.1	1 193.0	1 430.6	1266.5	-164.1	88.5
Стойност, млн. лева	2 112.7	2 235.5	2 333.3	2 798.0	2477.1	-320.9	88.5

Източник: Митническа статистика, НАП

На основа на данните за вноса по групи продукти могат да се направят следните изводи:

✓ През 2020 год. са внесени 185.0 хил.т **скрап** от черни метали, използван като суровина за производство на сурова стомана. Спрямо предходната 2019г. има намаление с 39.0 хил.тона (17.4%). Румъния и Сърбия са страните, от които традиционно се доставя скрап от черни метали. През 2020г. почти целият скрап е с произход тези две страни - над 99%.

✓ Във връзка с увеличеното производство в „Промет Стиил” ЕАД, вносът на **полупродукти** се увеличава с 15.4% и през 2020 г. достига 547.6 хил.т, което е най-високата стойност за последните пет години. Суровините се внасят основно от Украйна (95% от внесените количества), като източниците са стоманодобивни предприятия, част от холдинговата групировка Метинвест, притежател и на Промет Стиил в България. От Гърция също са внесени известни количества – 23.9 хил.т (4.4%).

Фигура 2.8

Внос на скрап и полупродукти, хил.т

Фиг.2.8 показва тенденцията при **вноса на скрап и полупродукти** за черната металургия в страната през последните пет години. След преработка до продукти с нова добавена стойност те се реализират на вътрешния пазар и за износ.

Вносът в България на плосък и дълъг прокат за периода 2016-2020 год. е представен на фиг. 2.9

Фигура 2.9

Внос на плосък и дълъг прокат, хил.т

През 2020 г. са внесени общо 720.6 хил.т плосък ГВ и СВ прокат от обикновени и легирани стомани, запазвайки нивото от 2019г. (721.4 хил.т.) Количеството на **нелегираните ГВ продукти - рулони и лист е 557.4 хил.т, с 11.4 хил.т повече от предходната година.** Съседните ни страни са традиционно основните вносители на тези продукти в България – Сърбия, Турция, Румъния. През 2020г. от тях е над 91% от вноса, съответно Румъния – 33.4%, Сърбия – 29.8% и Турция – 28%. **Плосък СВ прокат** не се

произвежда в страната, но вносът е относително по-малък –103.1 хил.тона през 2020 год.

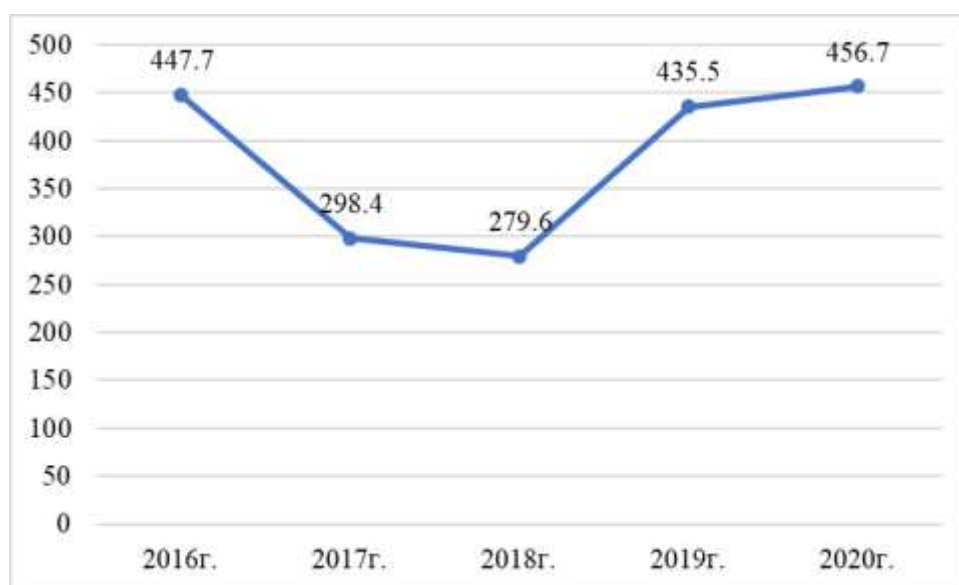
Общият внос **на дълъг прокат** през 2020 год. от обикновени и легирани стомани е 340.7 хил. т, със 114.2 хил. тона по-малко спрямо предходната година, което е сериозен спад от 25%.

Вносът на **пръти и профили от нелегирани стомани намалява и през 2020г. е 161.9 хил.т** – намаление с 60.9 хил.т спрямо 2019г. или 23% спад.

Държавите, от които основно се внасят дълги продукти са Гърция (24 %), Турция (23%) и Украйна (15%).

Вносът на метални изделия за последните 5 години е представена на фигура 2.10.

Фигура 2.10

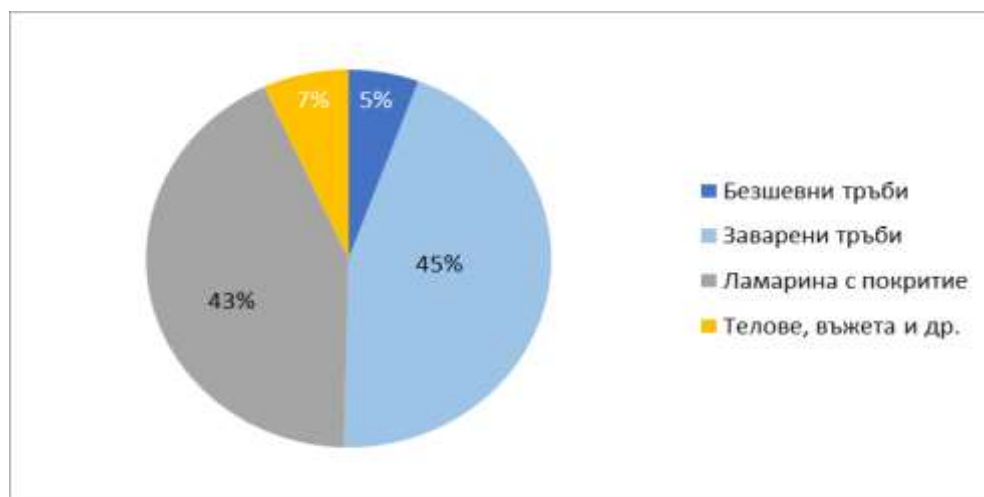

Внос на изделия от ВЧМ, хил.т

Количеството на **изделията от валцувани черни метали**, внесени в страната през 2020г. е общо **456.7 хил.т**, с 21.2 хил.т повече от 2019г. или ръст от 5%. Това е и най-високата стойност на вноса за последните 5 години. Отново преобладават тези продукти, които не се произвеждат в страната или се произвеждат в по-малки количества - ламарината с покритие (43%) и тръби (50%).

Структурата на вноса на метални изделия за последната година е представена на фигура 2.11.

Фигура 2.11

Внос на метални изделия по видове, 2020 год.

2.2.2. ИЗНОС НА СКРАП, ВЧМ И НА ИЗДЕЛИЯ ОТ ТЯХ

Данни за износа на основните продукти от черни метали и изделия за последните пет години са представени в табл.2.4.

Таблица 2.4

Износ на черни метали и изделия от тях, хил. т

Стоки:	2016г.	2017г.	2018г.	2019г.	2020г.	2020/19 +/-	2020/19 %
Нелегирани - общо	1 007.20	1 123.90	1190.7	1 141.0	1 160.7	19.7	101.7
Чугун - блок, гранули, прах	26.2	8.2	6.3	5.5	0.7	-4.8	12.7
Феросплави	1.3	1.8	3.6	5.3	6.3	1.0	118.9
Скрап	241.0	398.9	381.0	438.3	452.9	14.6	103.3
Полупродукти	4.6	2.0	0.2	7.3	2.6	-4.7	35.6
ГВ прокат (рулон и лист)	208.6	275.5	259.6	227.6	203.2	-24.4	89.3
СВ прокат (рулон и лист)	17.0	12.7	10.0	7.8	5.6	-2.2	71.8
Валцдрат	15.7	9.3	2.4	2.3	1.9	-0.4	82.6
Пръти	457.5	378.6	490.8	404.9	459.6	54.7	113.5
Профили	35.3	36.9	36.8	42.0	27.9	-14.1	66.4
Легирани - общо	52.6	56.3	65.1	63.7	49.1	-14.6	77.1
ГВ и СВ рулони и лист	4.5	5.2	0.6	11.4	12.2	0.8	107.0
Пръти и профили	48.1	51.1	64.5	52.3	36.9	-15.4	70.6
Изделия от ВЧМ	252.6	557.5	270.0	306.5	336.8	30.3	109.9
Безшевни тръби	2.5	3.1	2.7	2.5	2.0	-0.5	80.0
Заварени тръби	224.8	519.7	232.8	264.9	296.8	31.9	112.0
Ламарина с покритие	11.4	13.6	11.5	13.6	10.4	-3.2	76.5
Телове,въжета и др.	13.9	21.1	23.0	25.5	27.6	2.1	108.2
Общо, хил.т	1 312.40	1 737.70	1 525.80	1 511.2	1546.6	35.4	102.3
Стойност, млн. евро	527.3	1 015.50	819.1	790.1	720.7	-69.4	91.2
Стойност, млн. лева	1031.2	1986.2	1602.0	1545.3	1409.6	-135.7	91.2

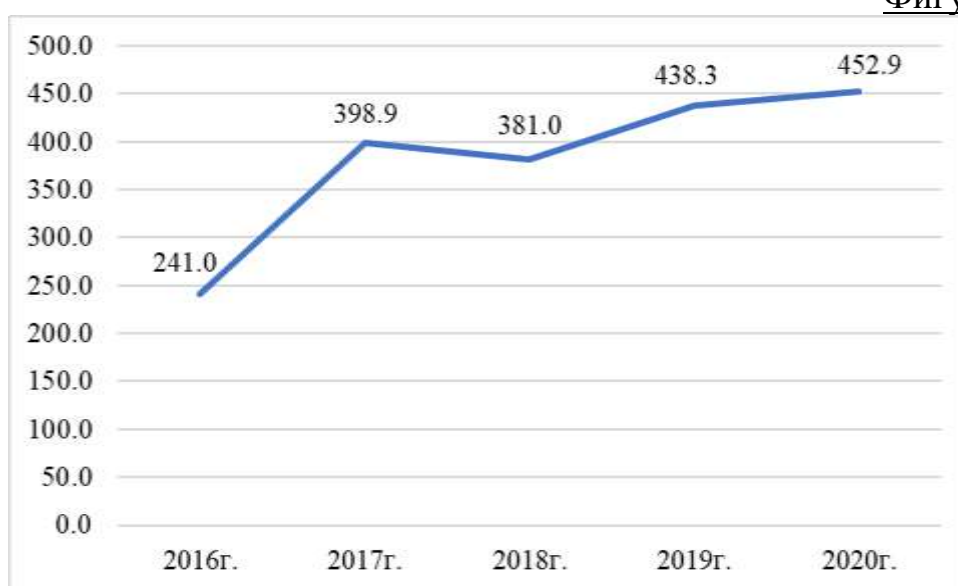
Източник: Митническа статистика, НАП

Общото количество на изнесените през 2020 год. метални суровини (блок, скрап, полупродукти), както и на прокат и изделия от черни метали е **1 546.6 хил. т.** През последните няколко години се наблюдава запазване нивото на обема на износа – малко над 1 500 хил.т. През 2020г. се отчита слабо увеличение от 35.4 хил.т (2% ръст).

През 2020 г. **България изнася черни метали на стойност 1 409.6 млн.лева**, като се отчита намаление с 135.7 млн. лева (8.8%) в сравнение с предишната година.

Износът на скрап от страната през последните години продължава да нараства и през 2020 год. достига 452.9 хил. тона, като увеличението спрямо предходната 2019г. е с 3%. В рамките на разглеждания период от 5 години (2016г-2020г.) увеличението е почти два пъти.

Фигура 2.12

Износ на скрап

Компаниите в страната, произвеждащи **дълъг прокат** (пръти, профили, арматурно желязо) отчитат лек ръст в износа през 2020г. – с 19.0 хил.тона (3.9%) и достига 511.5 хил.т.

Износът на плосък и дълъг прокат, включително легиран за периода 2016-2020 год. е представен на фиг. 2.13.

Изнесени са 221.0 хил. т. плосък и 526.3 хил. т дълъг прокат. При плоския прокат се отчита намаление с 25.8 хил.т (10% спад), а при дългия увеличение с 24.9 хил.т (5% ръст).

Фигура 2.13

Износ на плосък и дълъг прокат, хил.т

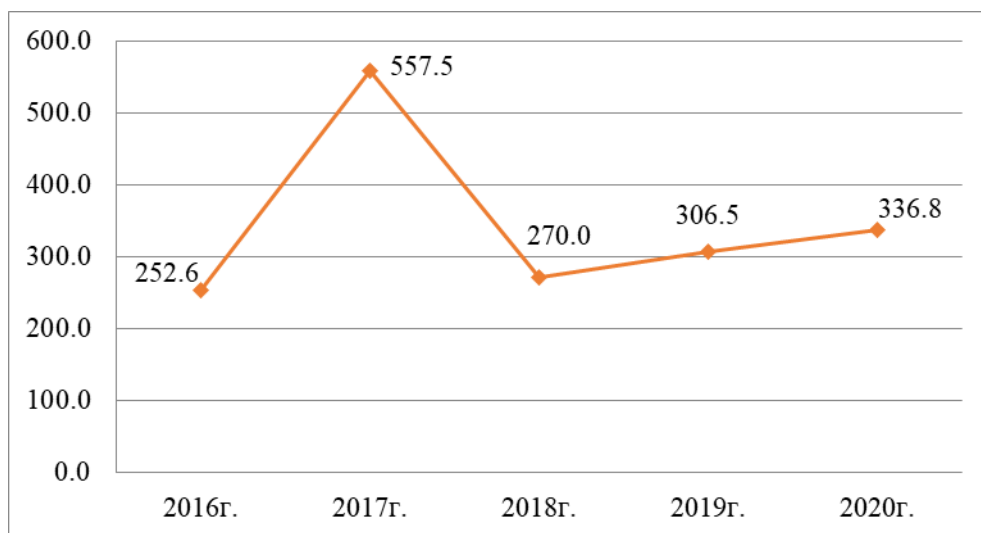
Традиционно, **плоски нелегирани продукти** се изнасят за редица страни, като през 2020 год. 18% от тях са за Турция, 15% за Румъния, 12% за Унгария. Други държави, но с по-малки количества са Гърция, Германия, Алжир, Мексико, Чехия и др.

Износът на **пръти от нелегирани стомани, които са основно производство на българския стоманодобив**, през 2020г. е 459.6 хил.т и нараства с 54.7 хил.т в сравнение с 2019г. Отново най-голямо е количеството за Румъния – 77 % от общия износ. Има износ на тези продукти и за редица други страни – Гърция, Македония, Унгария, Турция, Украйна и др.

Износът на **профили от нелегирани стомани** намалява с 14.1 хил. т спрямо предходната година и през 2020г. е 27.9 хил.т. През разглежданата година тези продукти отново се изнасят основно за съседните ни държави (Румъния, Македония, Сърбия, Гърция) с общ дял от 61% от износа.

Ръст се наблюдава и в износа на **изделия от ВЧМ (10%)**. През 2020г. са изнесени 336.8 хил.т, което е увеличение с 30.3 хил.т спрямо 2019г. Увеличението се дължи на по-голям износ на заварени тръби, които представляват основната част от тази група продукти.

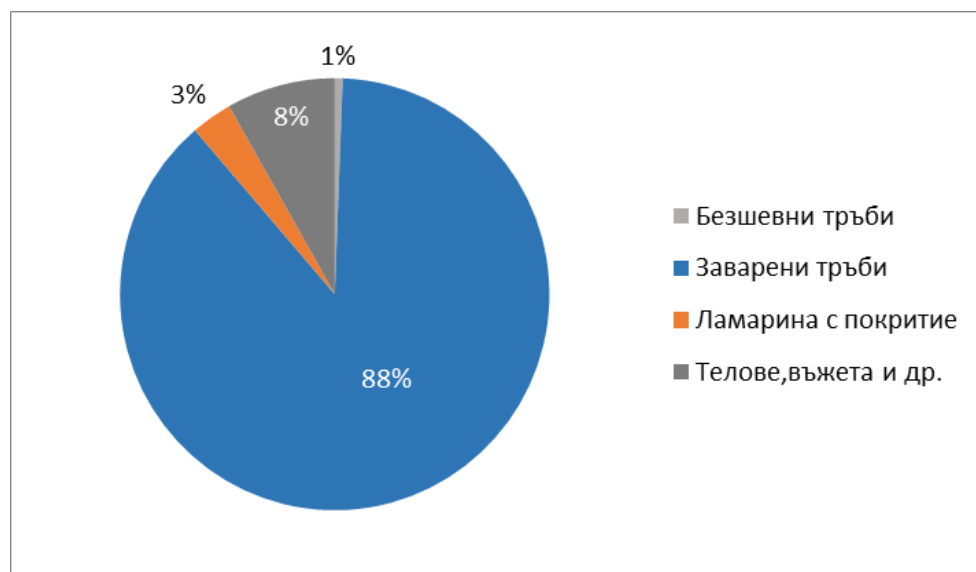
Фигура 2.14

Износ на метални изделия, хил.т

Фиг. 2.15 показва разпределението на износа за 2020 г. по групи изделия. Както и в предходни години, заварените тръби са с най-голям дял - 88%. Това е типичното съотношение през годините и отразява експортния потенциал на произвежданите в страната заварени тръби.

Фигура 2.15

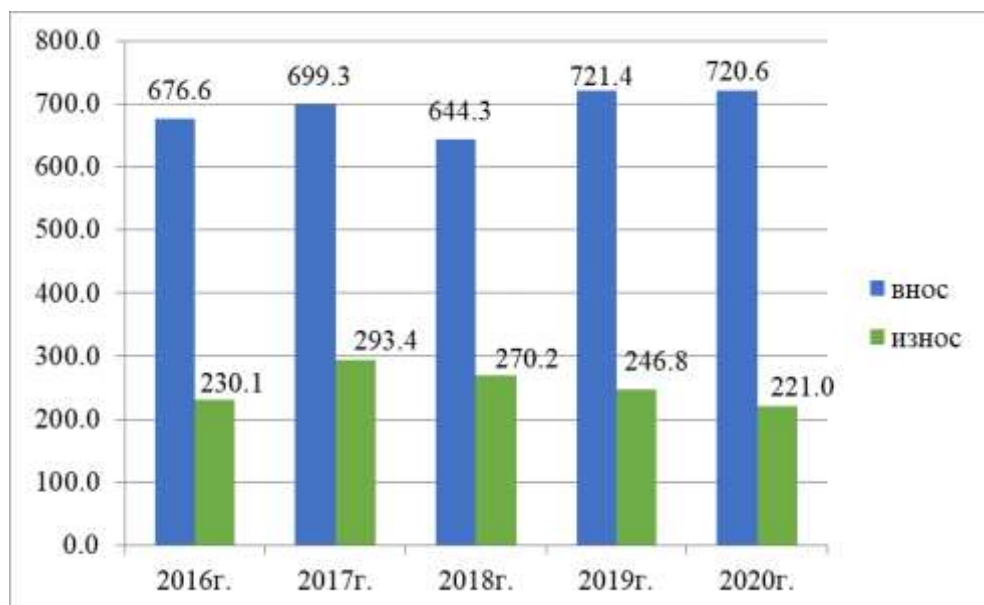
Износ на изделия от ВЧМ, 2020 год.

2.2.3. ВЪНШНОТЪРГОВСКИ ОБМЕН НА ВЧМ И ИЗДЕЛИЯ

Данните за вноса и износа на продукти от черни метали характеризират сектора като нетен вносител, с отрицателно външнотърговско салдо.

Вносът и износът на **плосък прокат** за периода 2016 год. – 2020 год. е показан на фиг. 2.16. Характерно за целия период е, че вносът е значително по-висок от износа, като през 2020г. разликата вече е над 3 пъти. Това се дължи на поредна година на спад в износа. Вносът се задържа на нивото от 2019г. При плоските продукти салдото е отрицателно (вносът надвишава износа) - 499.6 хил. т през 2020г.

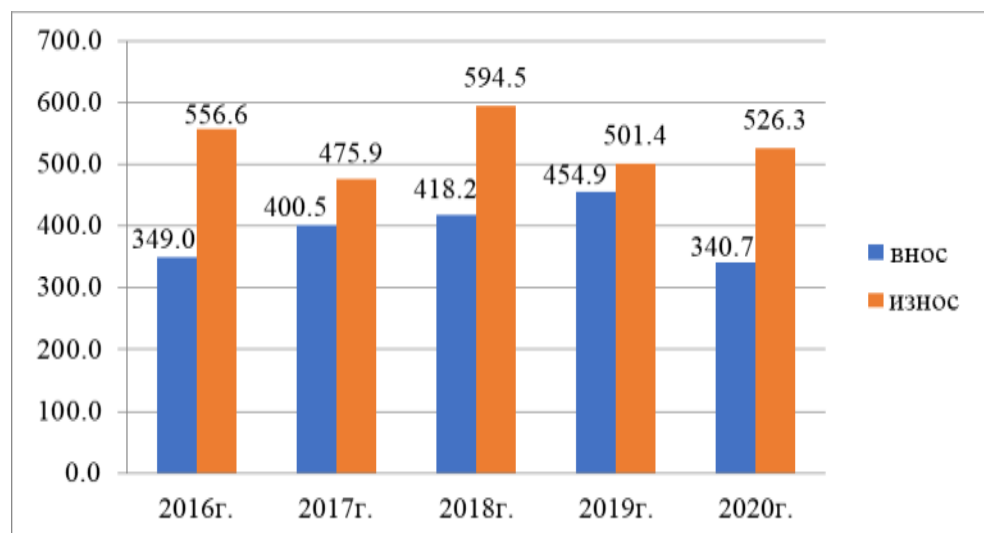
Фигура 2.16

Внос и износ на плосък прокат, хил.т

При дългите продукти (фиг.2.17) тенденцията е обратна: износът надвишава вноса. Трябва да се отчете, че при съществуващите в страната мощности за производство на дълги продукти, има потенциал за намаляване на вноса, въпреки че през последните години тенденцията беше той да нараства. Спрямо 2019г., вносът на дълги продукти намалява със 114.2 хил. т, а износът нараства с 24.9 хил.т. При дългите продукти отново има положително салдо от 185.6 хил. т през 2020г.

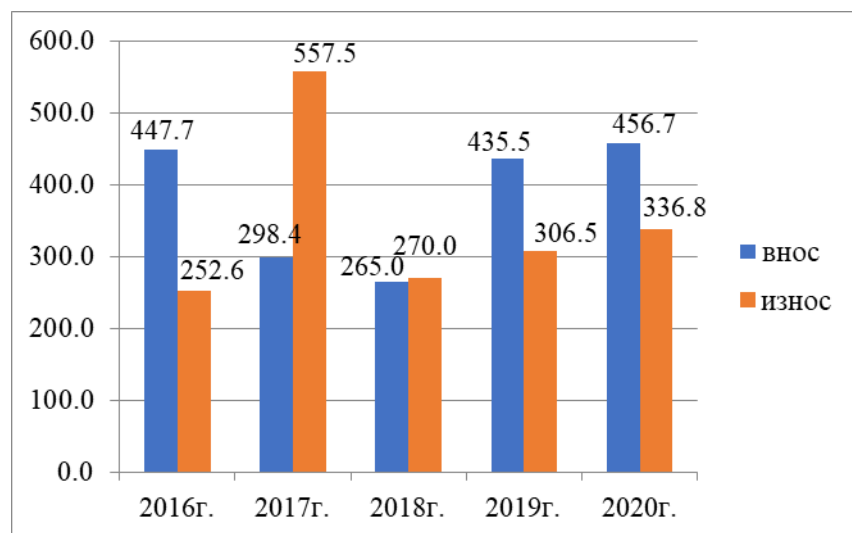
Фигура 2.17

Внос и износ на дълъг прокат, хил.т

Традиционно вносът на изделия от ВЧМ надвишава износа на тези продукти. Това е така и през 2020 год., което е видно от фиг.2.18 по-долу, на която са представени тези данни за последните 5 години. Единствено изключение е 2017г. (влиятието на заварените газови тръби, предвидени за инфраструктурни проекти).

Фигура 2.18

Внос и износ на изделия от ВЧМ, хил.т

В Таблица 2.5 е показан обобщения външнотърговски баланс, отчитащ разликата между износа и вноса на всички суровини, продукти и изделия от черни метали. През 2020г. има **отрицателно търговско салдо от 711.0 хил т**, като спрямо 2019г. се отчита намаление – тогава разликата в полза на вноса е била 810.1 хил. т.

Таблица 2.5

Външнотърговски баланс на черни метали за 2020 год.

Вид продукция:	Износ, хил. т	Внос, хил. т	Разлика
Полупродукти	2.6	547.6	-545.0
Плосък прокат	221.0	720.6	-499.6
Дълъг прокат	526.3	340.7	185.6
Изделия	336.8	456.7	-119.9
Скрап	452.9	185.0	267.9
Общо	1539.6	2250.6	-711.0

Източник: Митническа статистика, НАП

От данните по групи продукти могат да се направят следните изводи:

- **полупродукти** – България е нетен вносител на заготовки - суровини за следваща преработка по веригата на стойността в металната индустрия, което обяснява отрицателния външнотърговски баланс всяка година.

- **плосък прокат** – и в тази група страната е нетен вносител, вносът надвишава износа с 499.6 хил.тона;

- **дълъг прокат** - положителното салдо (износът е по-висок от вноса) от 185.6 хил.тона;

- **скрап** – всяка година износът надвишава вноса, съответно с 214.3 хил. т през 2020г;

- **изделия от ВЧМ** – **отрицателно салдо през 2020г.** – вносът надвишава износа с 267.9 хил.т.

Данни за външнотърговския оборот в натура само на валцувани черни метали и изделия са дадени в таблица 2.6. В тях е отстранено

влиянието на следните стоки: чугун, феросплави и скрап, които не са част от производството на металургичната индустрия.

Таблица 2.6

Външнотърговски оборот на валикувани черни метали и изделия от тях, хил. т

Продукти и изделия от ВЧМ	2016г.	2017г.	2018г.	2019г.	2020г.	2020/19 +/-	2020/19 %
Валикувани черни метали							
- внос (вкл.полупродукти)	1 508.0	1 765.8	1 565.8	1 650.9	1608.9	-42.0	97.5
- износ (вкл.полупродукти)	791.3	769.0	799.8	755.5	749.9	-5.6	99.3
Общ оборот	2 299.3	2 534.8	2 365.6	2 406.4	2 358.8	-47.6	98.0
Салдо (износ-внос)	-716.7	-996.8	-766.0	-895.4	-859.0	36.4	95.9
Изделия от ВЧМ							
- внос	447.7	298.4	265.0	435.5	456.7	21.2	104.9
- износ	252.6	557.5	247.2	306.5	336.8	30.3	109.9
Общ оборот	700.3	855.9	512.2	742.0	793.5	51.5	106.9
Салдо (износ-внос)	-195.1	259.1	-17.8	-129.0	-119.9	9.1	92.9

Източник: Митническа статистика, НАП

Общият оборот на **черни метали**, включително заготовки за 2020 год. е 2 358.8 хил.т. Спрямо преходната 2019 год. се отчита намаление с 47.6 хил.т (2% спад). В резултат на по-голямото намаление на вноса, отрицателното салдо намалява и през разглежданата година е 859.0 хил.т.

Общият търговски оборот на **изделия от ВЧМ** през 2020 год. е 793.5 хил.т. Спрямо 2019г. се отчита увеличение с 51.5 хил. т (7% ръст), което е резултат от нарасналите внос и износ на метални изделия. Търговското салдо отново е отрицателно – вносът надвишава износа със 119.9 хил. тона.

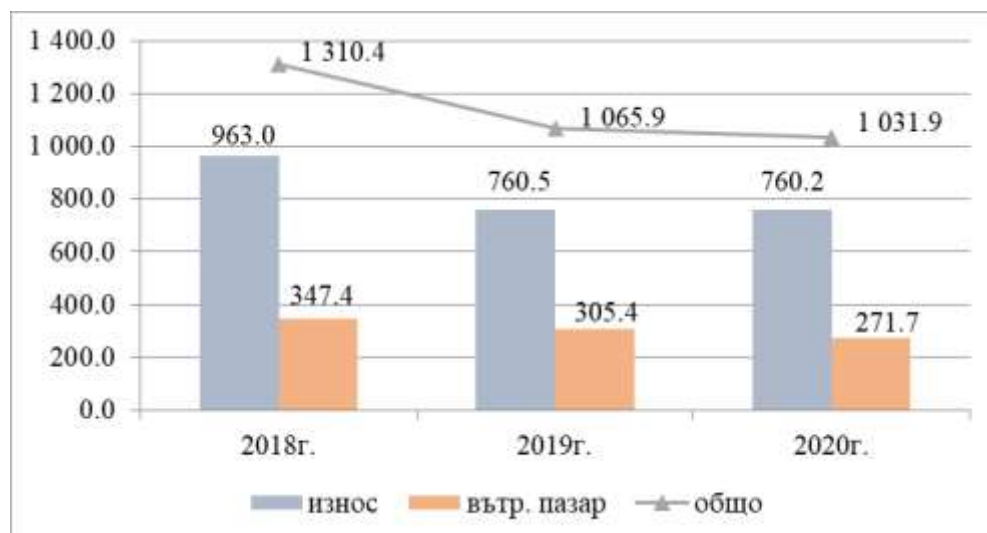
2.2.4. РЕАЛИЗАЦИЯ НА ВЧМ И НА ИЗДЕЛИЯ ОТ ТЯХ

В този раздел са представени данни за реализацията на произведените в страната металургични продукти и изделия от членове на БАМИ, както за вътрешния пазар, така и за износ.

През 2020 год. българските производители на черни метали и изделия от тях са реализирали 271.7 хил. т продукция на **вътрешния пазар**. Спрямо преходната 2019г. се отчита намаление с 33.7 хил.тона (11 % спад).

Износът, реализиран от фирмите-членове на БАМИ запазва нивото си от преходната година – 760.2 хил. т през 2020г. при 760.5 хил.т през 2019г. **Общата реализация** на ВЧМ и изделия от тях през 2020г. е 1 031.9 хил.т, като намалява с 34.0 хил.т, отразявайки намалението в реализацията на продукция на вътрешния пазар (фиг.2.19).

Фигура 2.19

Реализация на прокат и изделия от ВЧМ*, 2018-2020 год.

* Фирмени данни

В табл. 2.7 по-долу са дадени данни за реализацията само на **прокатни продукти** - плоски и дълги, без изделия от ВЧМ, за последните две години.

Общата реализация на плосък и дълъг прокат от фирмите-членове на БАМИ през 2020г. е 936.3 хил.т, като спрямо 2019г. се отчита намаление с 45.9 хил.т (4.7% спад).

Таблица 2.7

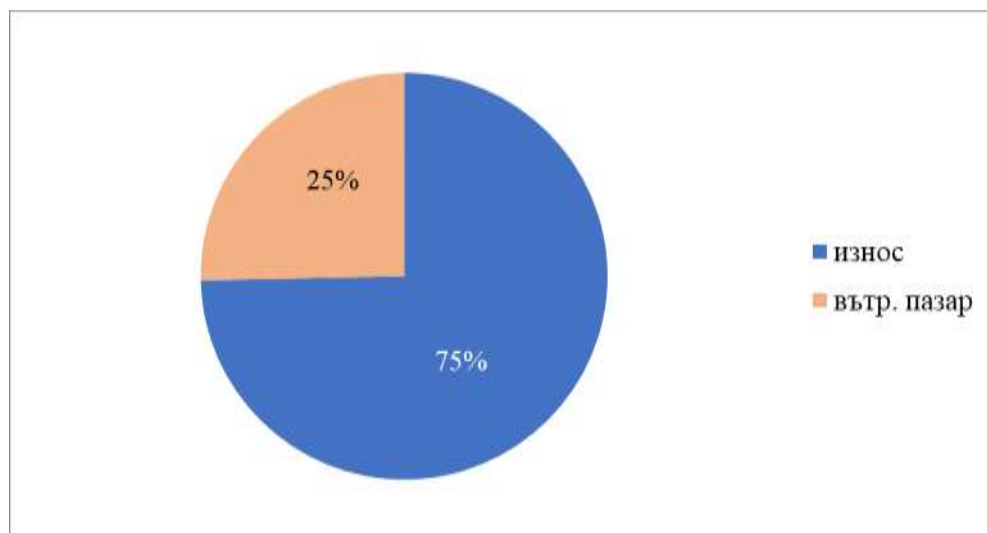
Реализация по видове продукти от черни метали(ВЧМ)

Видове продукция	Износ		Вътрешен пазар		Обща реализация	
	2019г.	2020г.	2019г.	2020г.	2019г.	2020г.
Дълъг прокат	492.5	511.5	241.0	205.9	733.5	717.4
Плосък прокат	216.9	187.7	31.8	31.2	248.7	218.9
Общо прокат	709.4	699.2	272.8	237.1	982.2	936.3

Източник: Фирмени данни

Продукцията на българските производители на валцувани черни метали и изделия от тях се реализира основно на външни пазари. **През 2020 год. съотношението износ/вътрешен пазар за основните металургични продукти (плосък и дълъг прокат) е 75%/25% (фиг. 2.20).**

Свърхкапацитетът за производство на стомана и стоманени продукти в някои региони на света, либералната търговската политика и свободен пазар за тези стоки, както в рамките на ЕС, така също в регионален и световен мащаб, представляват значително предизвикателство пред българските компании, създават силно конкурентна среда и производителите често се сблъскват с нелоялен внос от трети страни. Това е пречка както за реализиране на по-големи количества на вътрешния пазар, така и за пазарите на ЕС.

Реализация на продукти от ВЧМ, 2020 год.

2.2.5. РЕАЛНО ВЪТРЕШНО ПОТРЕБЛЕНИЕ (РВП) НА СТОМАНЕНИ ПРОДУКТИ

Стомана и стоманени продукти стоят в основата на редица производствени вериги, поради което тяхното потребление е важен индикатор за състоянието на други сектори и индустрията като цяло. Промените в този показател показват тенденции на растеж или спад в индустриалното развитие, те говорят и за структурата на икономиката в съответната страна.

Реалното вътрешно потребление /РВП/ на валцувани черни метали и изделия от тях е сумата от реализираната от фирмите продукция на вътрешния пазар и вноса на тези продукти в страната.

В Таблица 2.8 е дадено РВП за последните две години. Данните за внесените количества са от Агенция Митници и НАП, а вътрешната реализация е по информация на българските производители.

РВП на стоманени продукти в страната през 2020 г. е 1 789.7 хил. т и намалява със 127.5 хил. т спрямо предходната година (6.7% спад).

Таблица 2.8

Реално вътрешно потребление(РВП) на стоманени продукти, хил.т

Продукти	2019г.			2020г.			2020/2019	
	вътрешна реализация	внос	РВП	вътрешна реализация	Внос	РВП	Разлика	%
Дълъг прокат	241.0	454.9	695.9	205.9	340.7	546.6	-149.3	78.5
Плосък прокат	31.8	721.4	753.2	31.2	720.6	751.8	-1.4	99.8
Общо прокат	272.8	1 176.3	1 449.1	237.1	1061.3	1 298.4	-150.7	89.6
Изделия от ВЧМ	32.6	435.5	468.1	34.6	456.7	491.3	23.2	105.0
Общо	305.4	1 611.8	1 917.2	271.7	1518.0	1 789.7	-127.5	93.3

Източник: Митнически данни и НАП (внос)

Фирмени данни (вътрешна реализация)

Фигура 2.21

Реално вътрешно потребление, 2018-2020 год.

Потреблението на стоманени продукти се изразява и чрез т.нар. видимо потребление (ВП), което се определя по следната формула:

$ВП = (П + В) - И$, където

ВП – видимо потребление, хил. т

П – произведени стоманени продукти, хил. т

В – внесени стоманени продукти, хил. т

И – изнесени стоманени продукти, хил. т (без чугун, феросплави и скрап)

Видимото потребление на стоманени продукти, вкл. ВП на глава от населението, по години, е представено в Таблица 2.9.

Таблица 2.9

Видимо потребление на стоманени продукти, хил.т

Година	Производство	Внос	Износ	ВП	ВПГН
2012	895.1	1 028.8	951.8	972.1	133.5
2013	945.1	1 125.9	923.0	1 148.0	157.6
2014	1 016.2	1 487.1	984.9	1 518.4	210.8
2015	953.5	1 338.6	923.1	1 369.0	191.4
2016	1 023.2	1 473.3	1 039.3	1 457.2	205.2
2017	946.6	1 398.2	1 326.8	1 018.0	144.4
2018	1 130.9	1290.7	1 111.9	1 309.7	192.4
2019	968.3	1 611.8	1 054.8	1 525.3	219.4
2020	930.8	1518	1084.1	1 364.7	197.3

Източник: Фирмени данни (производство), митнически данни (внос и износ)

Видимото потребление (ВП) на стоманени продукти в България през 2020 год. е 1 364. 7 хил.т. След няколко поредни години на ръст във ВП, се отчита намаление със 160.6 хил.т или спад от над 10% спрямо 2019г.

Важен показател за индустриалното развитие на страните е видимото потребление в килограми на глава от населението (ВПГН).

За България ВПГН се движи около 200 кг/човек при средно за ЕС(28) над 300 кг/човек. През 2020 год. ВПГН в България е 197.3 кг./човек. ВПГН е показател за структурата на икономиката и през 2020г. държавите с най-високо ВПГН в света, включително и в страните от ЕС, са следните:

- Южна Корея – 955 кг/човек
- Тайван(Китай) – 777 кг/човек
- Китай – 691 кг/човек
- Чехия – 616 кг/човек
- Япония – 416 кг/човек
- Австрия – 405 кг/човек
- Германия – 370 кг/човек
- Белгия-Люксембург – 352 кг/човек
- Турция и Швеция – 350 кг/човек
- Полша – 340 кг/човек
- Италия – 329 кг/човек

Средното ВПГН за ЕС (28) през 2020г. е 273.9 кг/човек, което е най-ниската стойност за последните няколко години. За сравнение през последните пет години ВПГН в ЕС се движи между 310-330кг/човек.

Реалното вътрешно потребление (РВП) и видимото потребление (ВП) на стомана за България показват различни, но сравнително близки стойности през 2020г. И двата показателя отразяват реалната тенденция на спад или ръст в потреблението за определен период от време, което е индикатор и за структурата на икономическо развитие на страната. В показателите за 2020г. ясно се вижда отражението на кризата, породена от COVID 19 и свързаното с нея спиране на производства в редица сектори.

През 2020 год. световното потребление на стоманени продукти е 1 772 млн. т, запазвайки нивото и от предходната година с минимално увеличение от 5 млн т., като тенденцията е за непрекъснато повишаване на потреблението в световен мащаб. Най-голям потребител, както и през предходните години е Китай с над 56% от световното потребление на стоманени продукти. В ЕС (28) потреблението през 2020г. е 140.6 млн.т , като има намаление спрямо 2019г с 18 млн.т (11% спад) – отново отражение на COVID-19 кризата. Като цяло, в повечето региони на света се отчита спад в потреблението през 2020г., освен в Китай.

2.3. ПРОИЗВОДСТВО НА ОГНЕУПОРНИ МАТЕРИАЛИ И ИЗДЕЛИЯ

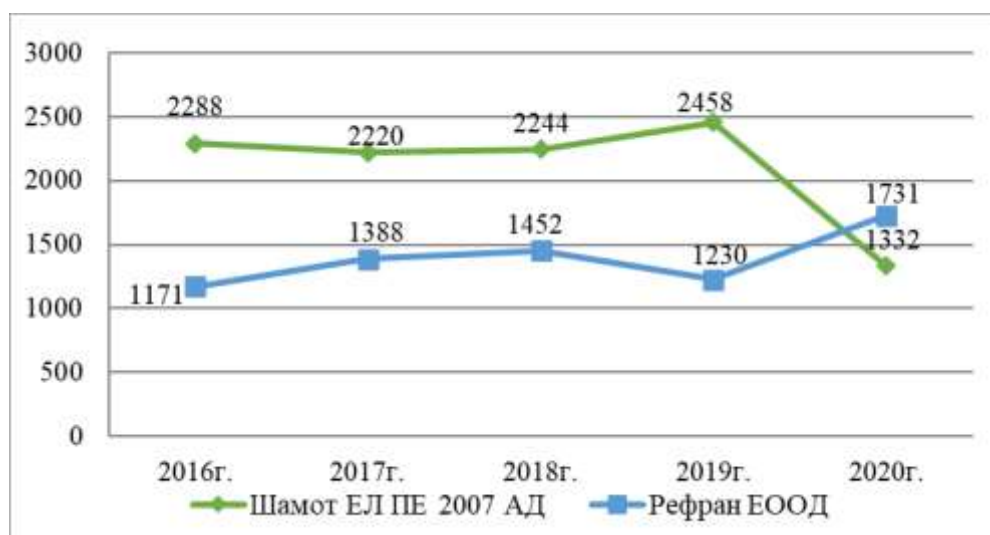
Производството на огнеупори и огнеупорни изделия е дейност, пряко свързана с металургичната индустрия. Основни доставчици на огнеупорни материали за облицовка и обмазване на пещите и агрегатите за топене, за съхраняването и разливането на течния метал са фирмите „Шамот ЕЛ ПЕ 2007“ АД и „Рефран“ ЕООД, членове на БАМИ.

„Рефран“ ЕООД се специализира в производството на огнеупорни, изолационни и строителни материали и изделия, прахообразни смеси за металургията, като прилага кръгова икономика чрез използване на вторични огнеупорни материали. Производството е предназначено главно за нуждите на металургията, циментовата промишленост, ТЕЦ-ове и др. Повече от 10 години „Рефран“ ЕООД извършва строителство и ремонт на топлиннотоварени обекти.

„Шамот Ел Пе 2007“ ООД има мощности за производство на полусухо формувани шамотни огнеупорни изделия и неформовани огнеупорни материали /мертели и фракции/, изделия от огнеупорен бетон на шамотна, бокситова и корундова основа за нуждите на стоманолееенето. Фирмата произвежда и топлоизолационни шамотни изделия, киселинноустойчиви тухли, клинкерни изделия за външни и вътрешни настилки и изделия за бита.

Данни за произведените огнеупорни материали от двете фирми-членове на БАМИ в периода 2016-2020г. са дадени на Фигура 2.22.

Фиг. 2.22

Производство на огнеупорни материали, тона

Общото количество огнеупори през 2020г. е 3 063 тона, което е с 625 т по-малко в сравнение с 2019г. (17% спад). Шамот ЕЛ ПЕ отчита намаление в производството с близо 50%, докато при Рефран се отчита ръст от 41%. Тук се вижда различното влияние на пандемията от COVID-19 – някои

производители отчитат сериозно намаление в производството, други ръст (опасявайки се от възможна неритмичност при доставките, някои компании се презапасяват с необходими за дейността им материали, което води до увеличено производство).

Въпреки затрудненията, предизвикани от COVID 19, през I-во полугодие на 2020г. „Рефран“ ЕООД изгради фотоволтаична централа в производствената база на дружеството. Проектът е реализиран и финансиран със собствени средства като част от стратегията на компанията за подобряване ефективността на производството и оптимизиране на енергийните ресурси. Екологичната програма на „Рефран“ ЕООД включва още рециклиране на индустриални отпадъци, с което се предотвратяват замърсяванията на обширни земни площи от нерегламентирано депониране.

Производството и на двете фирми е предназначено основно за вътрешно потребление, което зависи от изпълняваните строителни и ремонтни дейности на пещни агрегати от различни сектори на индустрията (металургията и енергетиката).

2.4. ЛЕЕНЕ НА МЕТАЛИ

Съгласно действащата национална и европейска класификация на икономическите дейности (КИД 2008) всички металургични производства са обединени под общ КОД **24.Производство на основни метали**. В този раздел е включено и производството на лети полуготови продукти и различни отливки с **Код 24.5. Леене на метали** и дейности до четвърти знак, както следва:

24.51. Леене на чугун

24.52. Леене на стомана

24.53. Леене на леки метали

24.54. Леене на други метали

В страната има мощности за производство на отливки от всички видове метали, които по капацитет надвишават вътрешното потребление. Затова много от тези леярни работят с по-ниско натоварване, което се отразява на техните икономически показатели. Търсят се нови пазари в страни от региона и ЕС.

Членове на БАМИ с дейност леене на метали са:

„Берг Мотана Фитинги“ ЕАД, гр. Монтана. Предприятието е специализирано в производството на **фитинги от чугун** със завършен цикъл на преработка по веригата на добавената стойност – топене и леене на метала, обработка на отливките и поцинковане до краен продукт, с реализация основно на европейските пазари.

„ИПО“ ООД, гр.Карлово – произвежда единични и серийни **отливки от черни и цветни метали** с частична или пълна механична обработка до готови детайли и резервни части за индустрията, включително и за металургичните производства.

„ВМВ Метал” ЕООД. Предприятието използва мощностите за леење на чугун в гр.Ихтиман. Произвежда средно и едрогабаритни единични или серийни отливки от чугун, с възможности за допълнителна обработка и нанасяне на покрития. Имаат капацитет за изработването на различни съоръжения за тежката промишленост, съвместно с „Леяро-ковашки машиностроителен комплекс” АД, гр.Радомир.

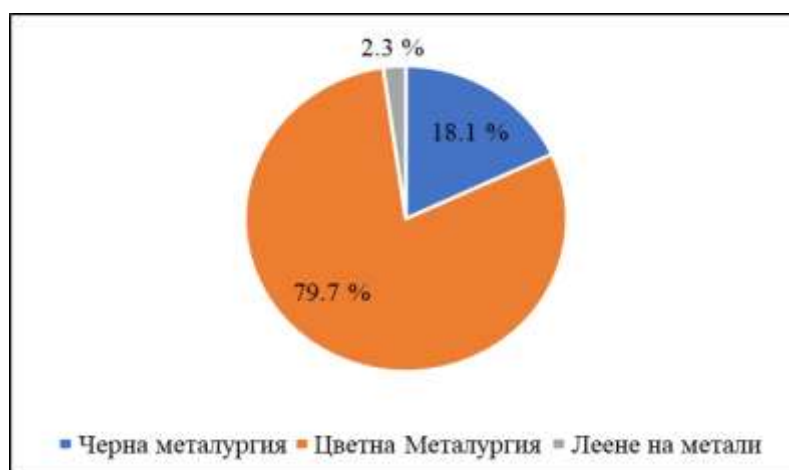
Общите показатели за дейност „Леене на метали” за последните години са посочени в табл. 2.10.

Таблица 2.10

Показател	2017 г.	2018 г.	2019 г.	2019/2018 %
Произведена продукция, млн.лева	241	230	220	95.7
Добавена стойност, млн.лева	91	84	71	84.5
Брой заети лица в 24.5 Леене на метали	3 909	3 498	3 241	92.7
Средна работна заплата (СРЗ), лева	943	1003	1072	106.9
Добавена стойност на един зает - (хил. лв.)	23.3	24.0	21.9	91.3

Ограниченото вътрешно потребление и ограничени възможности за износ води до спад в произведената продукция – с по 10 мил.лева за всяка от последните три последователни години, намалява и добавената стойност. Въпреки това за същия период има постоянен **ръст в средната работна заплата, като през 2019 г. увеличението е с 69 лева или 107 %**. За оптимизиране на разходите, подобряване на организацията на работа и управление на фирмите се извършва реструктуриране и намаляване на броя на заетите, които през 2019 год. намаляват с 257 души.

Дейност с **КОД.24. Производството на основни метали** включва три основни раздела до трети знак по КИД, които имат различна тежест в националната икономика и възможности за развитие. С най-голям принос в показателите е **цветната металургия със 79.7 % дял от общата произведена в сектора през 2019 год. промишлена продукция, следва черната металургия с 18.1% и лееенето на метали с дял от 2.3%.** В Европейския съюз лееенето на метали има над 10% дял в стойността на общата произведена продукция по **КОД.24. Производството на основни метали.**

РАЗДЕЛ ТРЕТИ

ЦВЕТНАТА МЕТАЛУРГИЯ В БЪЛГАРИЯ

3.1. ПРОИЗВОДСТВО НА ЦВЕТНИ МЕТАЛИ

Цветната металургия през 2020 год. отчита ръст на производството и износа, както на базовите цветни метали, така и на продуктите от тях. Свързаните с кризата от COVID 19 проблеми с доставките и реализацията на продукцията бяха преодолені и не доведоха до спиране на производствата. С постепенното възстановяване на световната икономика се повиши търсенето на цветни метали. След значителния спад на цените в средата на І-во полугодие на 2020 г. започна плавен ръст, като в края на годината надхвърлиха нивата от началото на разглеждания период.

3.1.1. ПРОИЗВОДСТВО НА МЕД (АНОДНА И ЕЛЕКТРОЛИТНА)

„Аурубис България“ АД е водещо медодобивно предприятие в Югоизточна Европа, част от интегрираната група Аурубис с централа в Хамбург, Германия. Разположено е в гр. Пирдоп, България.

Аурубис България АД се състои от четири основни производствени единици: металургично производство, рафинерия за катодна мед, инсталация за производство на сярна киселина като пречиствателно съоръжение и обогатителна фабрика за медни шлаки. Основните продукти са анодна и катодна мед, като в процеса на преработка на суровините се произвежда и сярна киселина, аноден шлак и фаялитов концентрат.

Заводът е построен през 1958 г. След приватизацията на компанията през 1997 год. за модернизация на производството, инфраструктурата, енергийната ефективност и опазване на околната среда са инвестирани над 1.2 млрд. лева.

През 2020 г са направени инвестиции за 22.6 млн.евро в реализацията на следните проекти:

- 1.7 млн евро в проект за изграждане на Фотоволтаична инсталация за производство на електрическа енергия за покриване на собствено потребление с инсталирана мощност 9 999 kWp.

- над 18.5 млн евро в подмяна и модернизация на съществуващо оборудване

- 2.4 млн евро в модернизацията на енергопреносната и енергоразпределителната система на предприятието. Инвестицията по този проект продължава и през следващите години;

Данни за преработените концентрати и скрап в производството на анодна и електролитна мед за периода 2016 г. – 2020 г. са представени в таблица 3.1 и на фиг.3.1.

Таблица 3.1

Преработени суровини за производство на анодна и електролитна мед

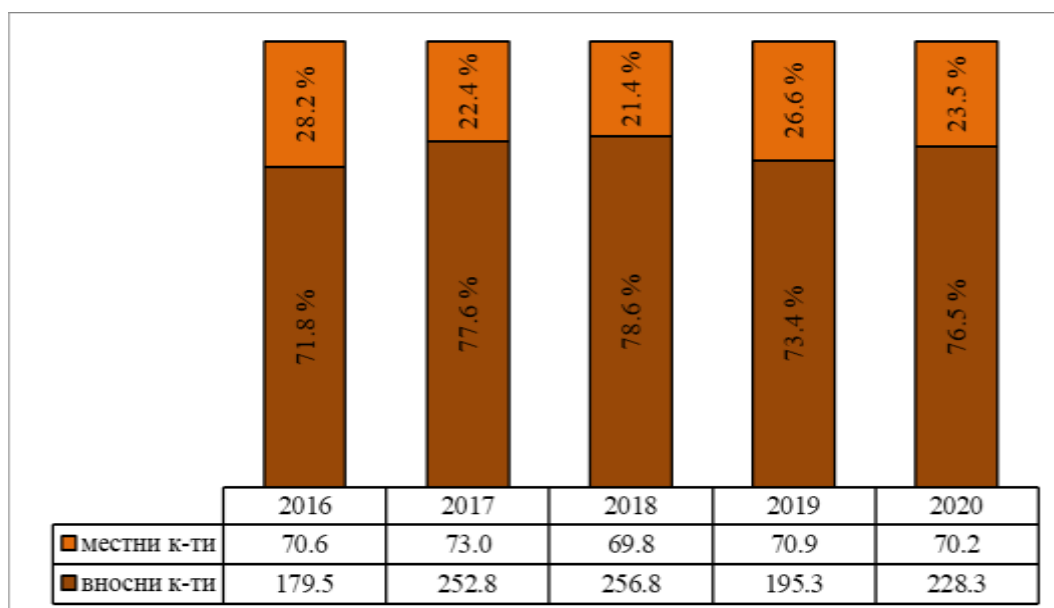
Продукт	2016	2017	2018	2019	2020	Разлика 2020/2019	
						+/-	%
Концентрати, т	1 055 636	1 357 144	1 364 490	1 160 132	1 346 197	186 065	116.0
-съдържание на мед, %	23.69	24.00	23.94	22.95	22.17	-0.76	
- метално съдържание, т	250 080	325 754	326 661	266 250	298 452	32 202	112.1
в т.ч.: във вносни	179 507	252 751	256 820	195 323	228 276	32 953	116.9
в местни	70 573	73 003	69 841	70 927	70 176	-751	98.9
Скрап (закупен), т	51 768	52 507	41 844	39 814	43 759	3 945	109.9

Източник: Фирмени данни.

През 2020 г. са преработени 1 346 197 т медни концентрати. Те са със 186 хил.т повече от предходната година. Количеството на метала /мед/ в тях възлиза на 298 452 т. Съотношението на вложените концентрати според произхода на доставки е представено на фиг.3.1.

Графиката показва, че делът на местните първични суровини не превишава 25 % (около 70 хил.тона метал) и основните количества медни концентрати са от внос. Голяма част от преработения меден скрап също се внася. Преработени са 4 хил.тона повече от предходната година, но в общия баланс относителният дял на отпадъците се запазва – около 13 %.

Фигура 3.1

Преработени концентрати, хил. тона метал

Производството на анодна и електролитна мед за периода 2016 г. – 2020 г. е представено в таблица 3.2 и на фиг. 3.2.

Таблица 3.2

Производство на анодна и електролитна мед, тона

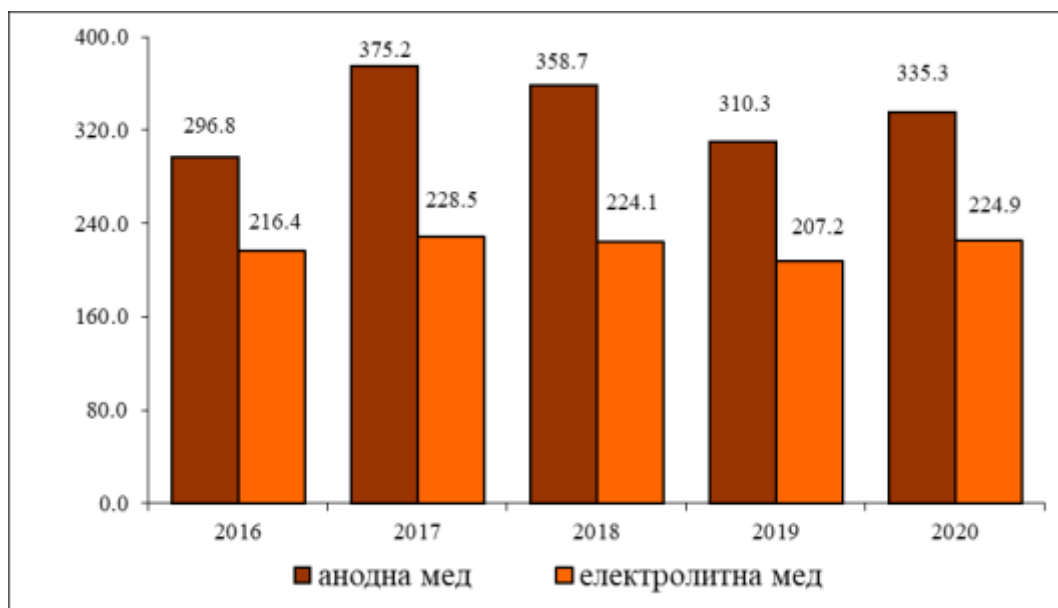
Продукт	2016	2017	2018	2019	2020	Разлика 2020/2019	
						+/-	%
Анодна мед	296 804	375 241	358 676	310 245	335 306	25 061	108.1
Електролитна мед	216 428	228 457	224 098	207 196	224 880	17 684	108.5

Източник: Фирмени данни.

През 2020 г. Аурубис България АД са произвели 335 306 т анодна мед и 224 880 т електролитна мед, съответно с 8.1% и 8.5% повече от 2019 г.

Поради увеличеното производството на мед при по-ниско съдържание на метал в първичните суровини са преработени около 200 хил.тона повече медни концентрати. В резултат през 2020 г. е произведена 1 370 307 т сярна киселина, спрямо предходната с 210.2 хил.т повече и ръст с 18 %.

Фигура 3.2

Производство на анодна и електролитна мед 2020г., хил. тона

Производството на електролитна мед в света и по региони за последните три години е представено в таблица 3.3 и фиг.3.3.

През 2020 г. световното производство на рафинирана мед се увеличава с 1,6 %. Извънредната ситуация и последвалата световна икономическа криза доведе до спад в производството в редица страни, като Белгия, Бразилия, Индия и САЩ. Същевременно започна възстановяване на производството в някои страни от Южна Америка и Африка /Чили и Замбия/, както и в Япония

и редица страни от ЕС след поредица престои за модернизации на металургичните предприятия през 2019 г. Приносът на Китай за световния растеж и в Азия е по-нисък от очакваното, тъй като производството беше негативно повлияно в началото на 2020 г. от COVID-19 и ограниченото предлагане на суровини.

Таблица 3.3

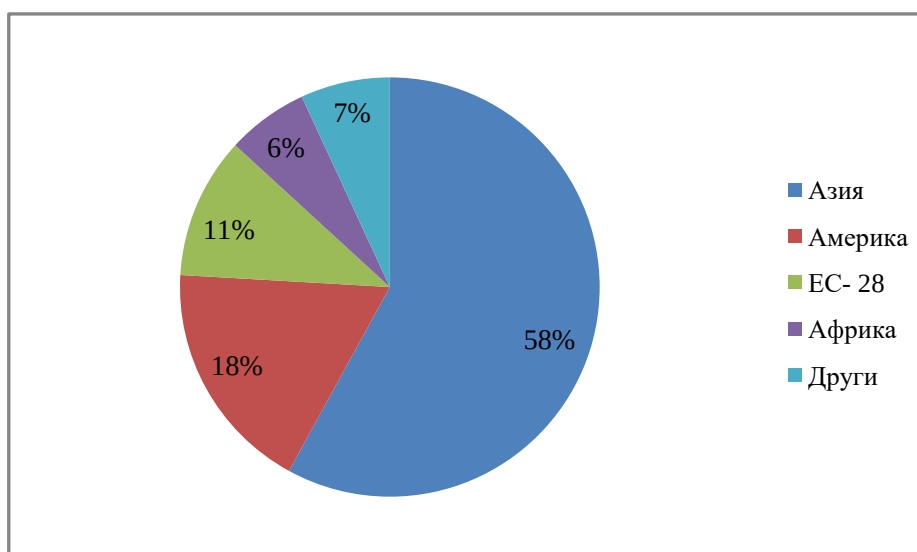
Световно производство на електролитна мед, хил. тона

Регион	2018	2019	2020	Разлика 2020/2019	
				+/-	%
Азия	13 509	13 905	14 169	264	101.9
Америка	4 790	4 509	4 382	-127	97.2
Европа	3 946	3 840	3 922	82	102.1
в т.ч.ЕС- 28	2 691	2 579	2 666	87	103.4
Африка	1 453	1 362	1 536	174	112.8
Други	377	425	428	3	100.7
Общо	24 075	24 041	24 437	396	101.6

Източник: ICSG

Най-голям дял /58 %/ от световното производство на електролитната мед продължава да има Азия. През 2020 г. се отчита ръст от 1.9 % .Следва Америка с 18 %, която запазва своето второ място въпреки отчетен спад в рафинираната мед с 2.8 %. **Европа заема трето място с дял от 16 % и увеличение от 2.1 %.** Делът на ЕС(28) от общото производството на Европа е 68 %, а от това в света – 11 %.

Фигура 3.3

Световно производство на електролитна мед (по региони), 2020 г., %

Произведената в България електролитна мед през 2020 год. е 0.92 % от световната продукция и 8.43 % от тази в ЕС (28), съответно 0.87 % и 7.97 % през 2019 год. Анодната мед заема 1.59 % от световното и 14.2 % от производството на ЕС.

3.1.2. ПРОИЗВОДСТВО НА ОЛОВО

„КЦМ”АД е най-голям производител на олово и цинк в Югоизточна Европа, лидер в комплексното оползотворяване на суровините и извличане на съпътстващите благородни и други цветни метали (злато, сребро, кадмий, телур, бисмут, антимон). Технологичните процеси се развиват на основа на кръговата икономика и делът на преработваните вторични суровини достига до 25 % в общия суровинен микс, което намалява и въздействието върху околната среда.

Предприятието е част от „КЦМ 2000” АД, една от най – големите индустриални групировки в България. Има производствена дейност в областта на рудодобива и преработката до концентрати, металургичен добив на цветни и благородни метали и техните сплави, химически продукти, технологичен инженеринг, комплексен индустриален сервиз.

След приключване на проекта „Технологично обновяване и разширение на производството /ТОРП/“, през 2020 г. в „КЦМ” АД продължи подготовката и реализацията на новия мащабен инвестиционен проект „Технологично интегриране на КЦМ“/ТИК“/. Той ще се осъществи на два етапа, като първия от тях е на стойност 130 млн.евро. Инвестицията е за разширение, в т.ч. реконструкция, модернизация и изменение на съществуващите производствените мощности.

През 2020 година инвестициите възлизат на 25.4 млн. лева. Основните моменти в инвестиционната дейност са свързани главно с проекта „ТИК“ и обхващат: Изготвяне на базов инженеринг на подпроекти „Нова рафинерия“ и „Нов електролитен цех“; Инсталация за извеждане на соли; Газификация на Велц пещ и оптимизиране на пречиствателните съоръжения; Реконструкция на склад оловни суровини.

Данни за преработените първични /концентрати/ и вторични суровини при производството на олово са показани в таблица 3.4. и на фиг. 3.4.

Таблица 3.4

Основни суровини за производството на олово, тона

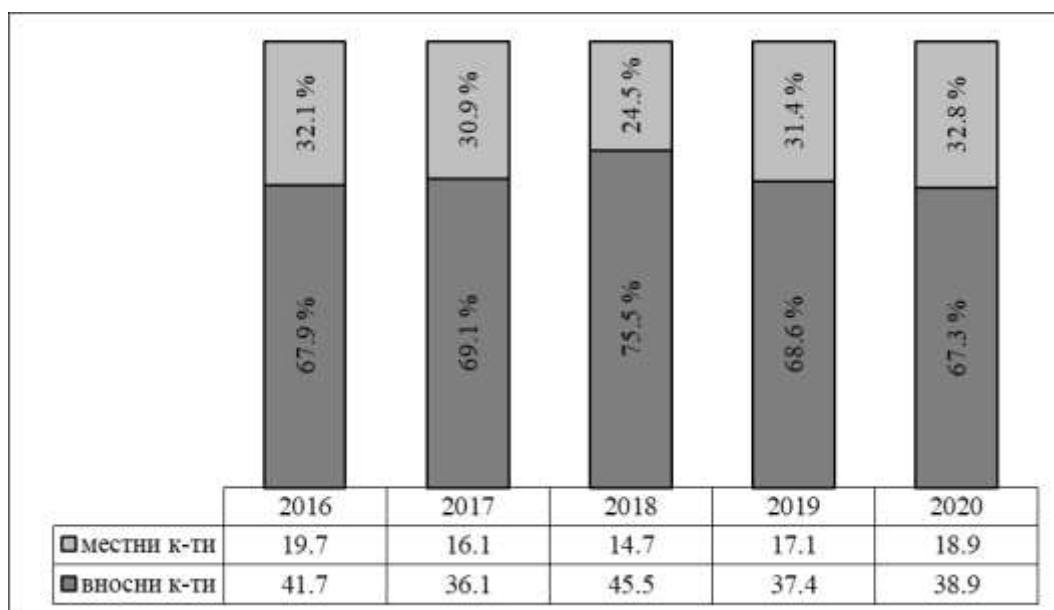
Продукт	2016	2017	2018	2019	2020	Разлика 2020/2019	
						+/-	%
Метал в концентрати	61 358	52 149	60 192	54 468	57 793	3 325	106.1
в т.ч.: във вносни	41 670	36 050	45 469	37 371	38 873	1 502	104.0
в местни	19 688	16 099	14 723	17 097	18 929	1 832	110.7
Отпадъци/полупродукти(външни)	11 235	15 849	11 809	18 356	18 226	-130	99.3

Източник: Фирмени данни.

Преработените концентрати през 2020 год. съдържат 57 793 т олово, с 3 325 т повече метал от предходната година. Увеличени са количествата, както на вносните, така и на местните суровини. Вложените местни (собствени) концентрати нарастват с 10.7 % и техният дял представлява 32.8 % от общото количество олово при 31.4 % през предходната година (фиг.3.4).

Преработените оловни отпадъци и полупродукти са 18 226 т. През 2020 г. те са на нивото от предходната година, но намаляват като дял в общия суровинен баланс на оловно производство - от 25.2 % през 2019 г. до 24 % за сметка на увеличените количества концентрати.

Фигура 3.4

Преработени концентрати, хил. тона метал

Вторичните оловни суровини, включително акумулаторни отпадъци заемат значителен дял в суровинния баланс при производството на олово и оловни сплави. В страната годишно се рециклират над 50 хил.тона.

Модерни мощности за преработка на оловни акумулаторни отпадъци и негодни за употреба оловни батерии са изградени и в други две предприятия в страната - Монбат Рисайклинг ЕАД и ЕЛ БАТ АД.

„Монбат Рисайклинг“ ЕАД е най-голям преработвател на оловни отпадъци и производител на оловни сплави. Компанията е част от икономическата групировка Монбат Груп и продукцията се влага в производството на оловни акумулаторни батерии. За ново оборудване през 2020 год. са инвестирани над 5 млн.лева.

Най-новото предприятие **„ЕЛ БАТ“ АД** се развива успешно и разширява своите мощности за рециклиране на оловни отпадъци, вкл. и негодни за употреба оловни акумулатори. През 2020 г. произведе 15 хил.тона вторично олово.

Данни за общото производство на олово, включително акумулаторни сплави от 2016 г. до 2020 г. са представени в таблица 3.5 и на фиг. 3.5.

Таблица 3.5

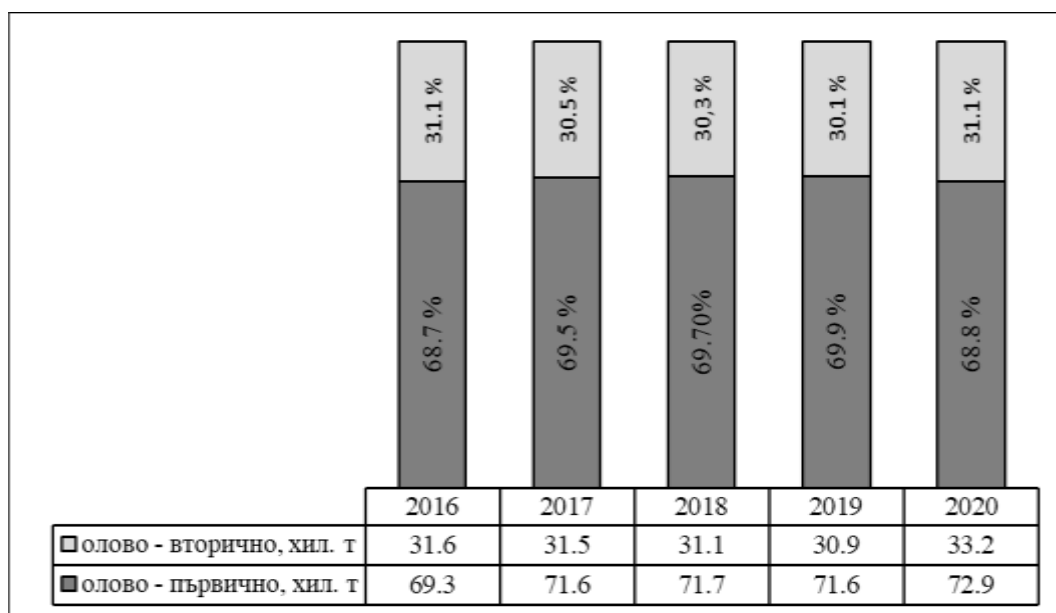
Производство на олово, тона

Продукт	2016	2017	2018	2019	2020	Разлика 2020/2019	
						+/-	%
Олово, блок-първично	69 256	71 653	71 697	71 595	72 992	1397	102.0
„КЦМ” АД	69 256	71 653	71 697	71 595	72 992	1397	102.0
Олово, вторично	31 561	31 452	31 111	30 878	33 153	2275	107.4
„Монбат Рисайкл.” ЕАД	16 581	16 502	16 211	15 878	18 153	3153	114.3
„ЕЛБАТ” АД	14 980	14 950	14 900	15 000	15 000	0	100.0
Олово - общо	100 817	103 105	102 808	102 473	106 145	3672	103.6

Източник: Фирмени данни.

Първичното олово на блок, добито в КЦМ АД от концентрати, полупродукти и вторични ресурси нараства с 2 %. Вторичното олово, получено в Монбат Рисайклинг ЕАД от преработка на акумулаторни отпадъци отчита висок ръст от 14.4 %. С това през 2020 г. общото количество на произведеното олово възлиза на 106 145 т, ръст от 3.6 %.

Фигура 3.5

Производство на олово - общо, хил. тона

Световното производство на олово по региони и страните, най-големи производители през последните три години са представени в табл. 3.6, а на фиг. 3.6 относителният дял по региони за 2020 год.

Таблица 3.6

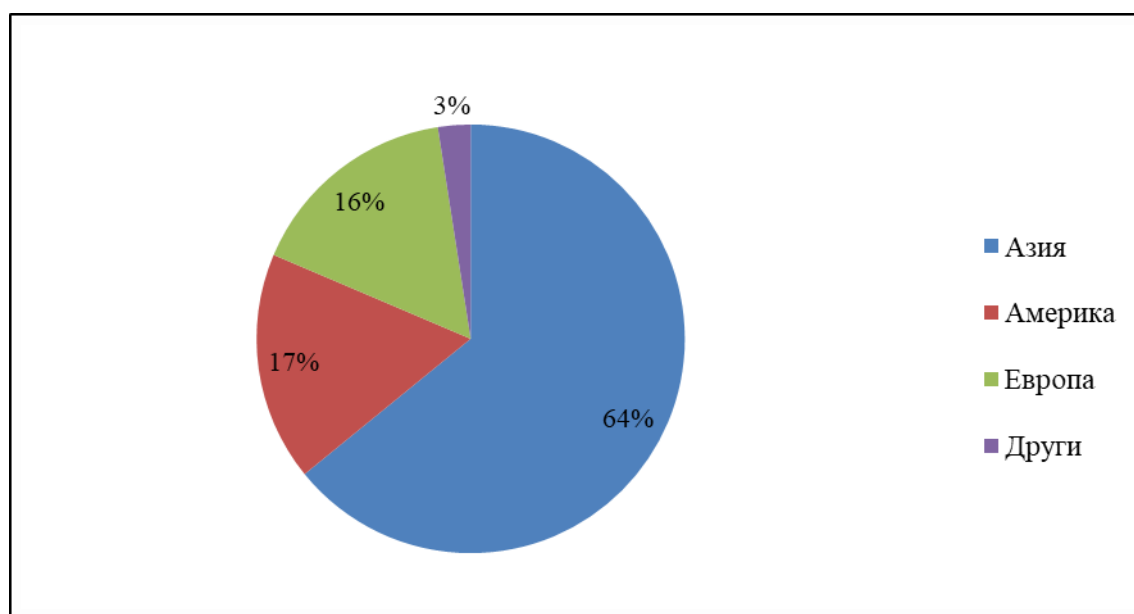
Световно производство на олово, хил. тона

Страна/Регион	2018	2019	2020	Разлика 2020/2019	
				+/-	%
Азия, в т.ч	7 668	7 704	7 491	-213	97.2
- Китай	4 943	4 959	4 966	7	100.1
- Индия	883	922	818	-104	88.7
- Р.Корея	801	800	709	-91	88.6
Америка, в т.ч.	2 189	2 210	2 019	-191	91.4
- в т.ч. САЩ	1 136	1 167	1 100	-67	94.3
Европа	2 015	2 019	1 885	-125	93.4
- ЕС 27	1 454	1 469	1 338	-131	91.1
в т.ч. Германия	315	332	320	- 12	96.4
Испания	190	192	175	-17	91.1
Италия	168	159	153	-6	96.2
Полша	160	163	140	-23	85.9
България*	103	103	106	3	102.9
Други	314	262	287	25	109.5
Общо	12 186	12 195	11 682	-513	95.8

Източник: ILZSG, *фирмени данни

Азия традиционно е с най-голям относителен дял в световната продукция (64 %). През 2020 г. производството в региона бележи спад с 2.8 %. В сравнение с предходната година най-големият производител на олово в света - Китай (42.5 %) отчита минимален ръст от 0.1 %, а Индия и Р.Корея намаляват производството си с над 11 %. В Америка също се наблюдава спад с 8.9 %, а относителният дял на региона от 18,5 % през 2019 г. се свива до 17 %. САЩ и Мексико отчитат намаление съответно от 5 и 8 %.

Фигура 3.6

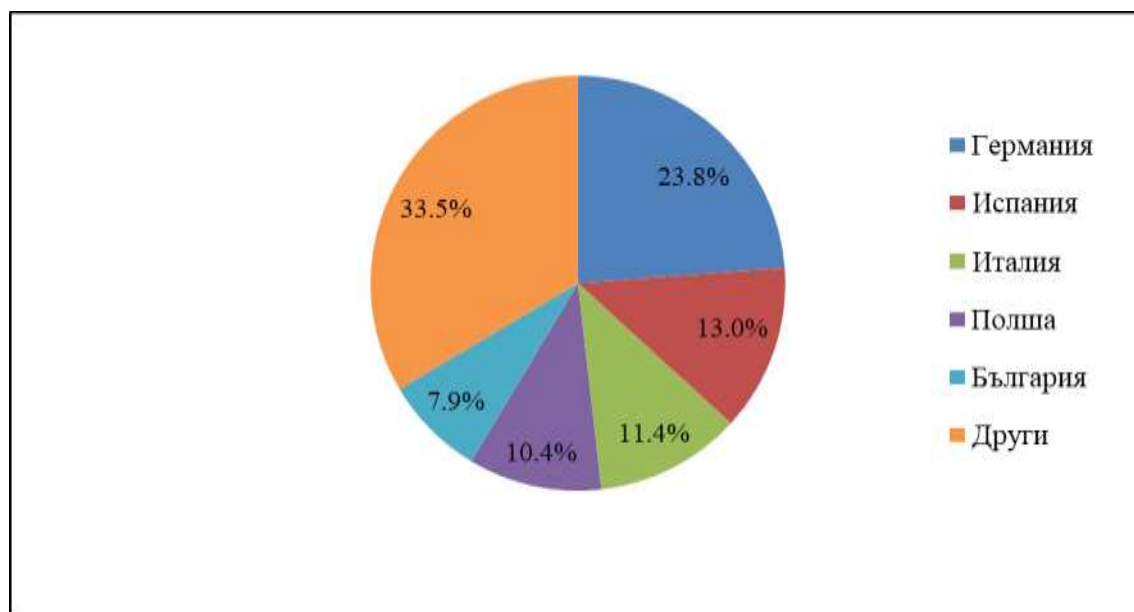

Световно производство на олово (по региони), 2020 г., %

Европа заема трето място с дял от 16 % (14.4 % през 2019 г.) и отчита намаление на продукцията с 6.6 %. Почти във всички страни от региона се наблюдава спад или задържане на производството на нивата от 2019 г. От страните-членки на ЕС само България отчита ръст от 102.9 % и с това от шесто място през 2019 година заеме пето място сред европейските производители на олово.

Производството на олово по страни в ЕС (27) с общо производство над 100 хил.тона през 2020 г. е представено на фигура 3.7.

Фигура 3.7

Водещи страни производители на олово в ЕС-27

Общото количество олово произведено в ЕС-27 представлява 71 % от това в Европа и 11.5 % от световното производство. Германия е с най-голям относителен дял в ЕС (23.9 %), но през 2020 г. отчита спад с 3.6 %. Испания и Италия заемат втора и трета позиция с дял съответно 13.1 % и 11.4 %, но и при тях също се наблюдава намаление съответно с 8.9 % и 3.8 %.

През 2020 год. общото количество олово произведено в България, представлява 0.91 % от световното и 7.9 % от това на ЕС (27) при 0.84 % и 7.01 % през 2019 г.

По обем на произведеното олово от първични и вторични суровини България заема пета позиция между страните-производители в ЕС.

3.1.3. ПРОИЗВОДСТВО НА ЦИНК

Като интегрирано предприятие за производство на цветни метали в структурата на КЦМ АД влиза цинков завод, в който се преработват цинкови концентрати, цинк-съдържащи полупродукти и вторични суровини до блокове цинк и цинкови сплави, както и съпътстващи продукти.

Количествата на местните и вносни концентрати /метално съдържание/ и вложените вторични суровини /вкл. скрап/ при производството на цинк са показани на таблица 3.8.

Таблица 3.8

Преработени суровини при производство на цинк, тона

Продукт	2016	2017	2018	2019	2020	Разлика 2020/2019	
						+/-	%
Метал в концентрати, в т.ч.:	63 011	57 307	59 646	54 688	60 299	5 611	110.1
- вносни	51 596	46 421	48 279	40 118	44 610	4 492	111.2
- местни	11 415	10 886	11 367	14 570	15 689	1 119	107.7
Преработен външен отпадък	16 802	16 226	18 191	19 231	18 907	-324	98.3

Източник: Фирмени данни

През 2020 год. преработените концентрати съдържат 60 299 т цинк - с 10.1 % повече от предходната година. Увеличават се както вносните, така и местните суровини. Цинкът в местните концентрати е 26 % от общото количество на вложените концентрати (26.6% през 2019 г.). Преработените вторични суровини намаляват незначително, но техният дял в общия суровинен баланс спада от 26 % през 2019 г. до 23.9 % за сметка на първичните концентрати.

Фигура 3.8

Преработени концентрати, хил. тона метал

Данните за произведения цинк през последните пет години са показани в таблица 3.9.

Таблица 3.9

Производство на цинк, тона

Продукт	2016	2017	2018	2019	2020	Разлика 2020/2019	
						+/-	%
Цинк - общо	75 811	73 715	75 150	73 512	74 520	1 008	101.4

Източник: Фирмени данни

През 2020 год. са произведени 74 520 т цинк, с 1 008 т (1.4 %) повече от предходната година.

В таблица 3.10 и на фигура 3.8 е представено производството на цинк в света по региони, най-големите производители, относителен дял и ръст/спад спрямо предходната година.

Таблица 3.10

Световно производство на цинк, хил. тона

Страна/Регион	2018	2019	2020	Разлика 2020/2019	
				+/-	%
Азия, в т.ч.	8 310	8 834	9 017	183	102.1
- Китай	5 607	6 162	6 342	180	102.9
- Р Корея	866	858	904	46	105.4
- Индия	746	712	716	4	100.1
Европа, в т.ч.	2 505	2 400	2 425	25	101.0
- ЕС (27), в т.ч.	2 060	2 000	2 023	23	101.2
в т.ч. Испания	511	511	504	-7	98.6
Финландия	295	291	297	6	102.1
Белгия	276	271	273	2	100.7
Нидерландия	268	240	250	10	104.2
Америка, в т.ч.	1 729	1 749	1 799	50	102.9
- Канада	686	655	685	30	104.6
Други	557	497	459	-38	92.3
Общо в света	13 101	13 480	13 700	220	101.6

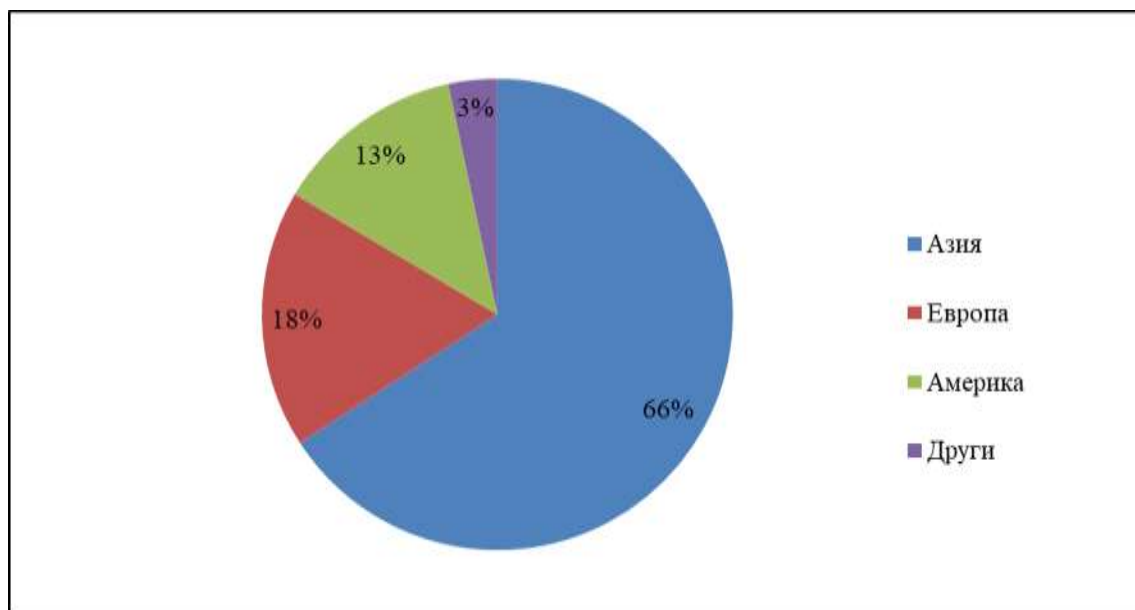
Източник: ILZSG

Световната продукция през 2020 год. нараства общо с 1.6 %.

Азия е с най-голям дял в световното производство – 66 %. В следствие на пандемията от COVID 19 и последвалата икономическа криза Китай забави темпа на растеж до 2.9 % / 9.9% през 2019г./, остава най-голям производител в света с дял от 46.3 %.

Европа запазва второто си място като производител с относителен дял от 18 % и ръст от 1 %. Америка заема трето място с 13 % относителен дял и ръст от 2.9 %.

Фигура 3.9

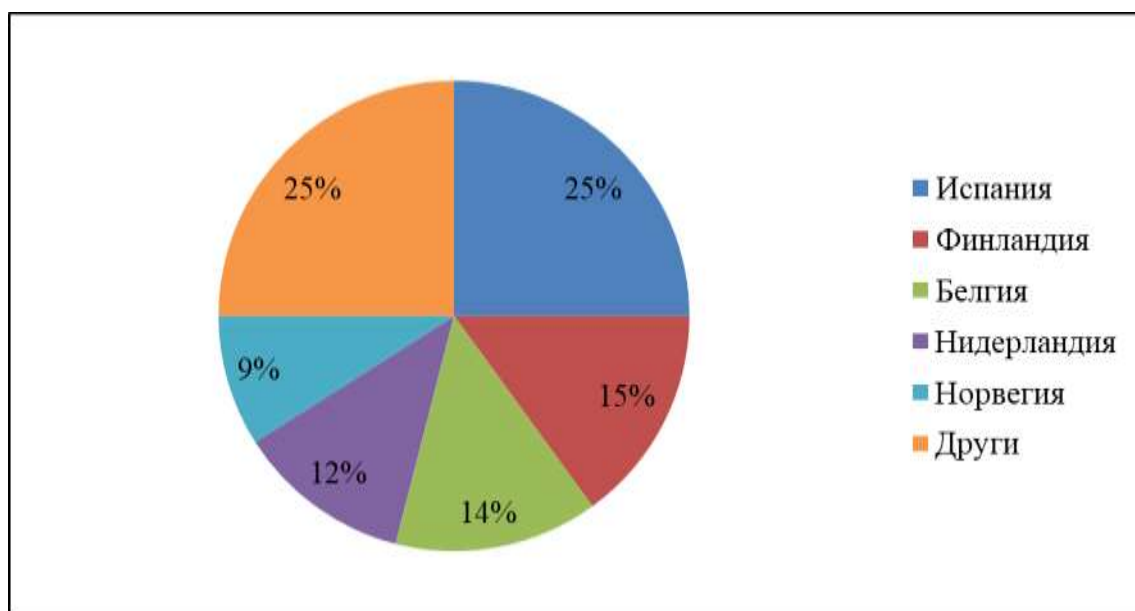

Световно производство на цинк (по региони), 2020 г., %

Общото количество цинк, произведен в ЕС 27 представлява 92 % от това в Европа и 14.8 % от световното производство.

Водещите производители в ЕС, с обем на продукцията около и над 200 хил.тона годишно са представени на фиг.3.10.

Фигура 3.10

Водещи страни производители на цинк в ЕС- 27

Испания е с най-голям относителен дял /24.9 %/, но през 2020 г. отчита намаление с 1.4 %. Финландия и Белгия заемат второ и трето място в класацията на страните-производителки съответно с дял 14.7% и 13.5 %

Произведения в България цинк представлява 0.55 % от световната продукция и 3.71 % от общото производство в ЕС(27).

3.1.4. ПРОИЗВОДСТВО НА БЛАГОРОДНИ, СЪПЪТСТВАЩИ МЕТАЛИ И ХИМИЧЕСКИ ПРОДУКТИ

Като странични продукти при преработката на медните, оловните и цинкови суровини се произвеждат редица други редки и благородни метали и химически продукти (сярна киселина, кадмий, телур, бисмут, злато, сребро). Те повишават ефективността на производството и водят до опазване на околната среда.

Добивът на благородни, съпътстващи метали и химически продукти в КЦМ АД се осъществява по технологични схеми в изградени мощности към основните производства, като обема им зависи от тяхното съдържание в преработваните първични суровини (концентрати).

Количествата на произведените благородни, съпътстващи метали и химически продукти са посочени в таблица 3.12.

Таблица 3.12

Производство на благородни и съпътстващи метали, сплави и химически продукти (т, кг)

Продукт:	2016	2017	2018	2019	2020	Разлика 2020/2019	
						+/-	%
Кадмий на блок, т	362	333	313	315	311	-4	98.7
Сребро, кг	52 526	53 053	41 315	35 145	32 760	-2 385	93.2
Злато, кг	212	249	296	295	70.52	-224.48	23.9
Телур, кг	4 479	5 095	3 931	2 944	3 676	732	124.9
Натриев сулфат, т	342	1 747	785	1 260	3 139	1 879	249.1
Сярна киселина, т	1209594	1532099	1449 979	1295322	1519940	224618	117.3

Източник: Фирмени данни

С изключение на сярната киселина, всички посочени в таблицата продукти се произвеждат в КЦМ АД в процеса на преработката на оловните и цинкови първични и вторични суровини.

През 2020 год. произведените количества благородни метали /злато и сребро/ и кадмий намаляват, а телура нараства с 24. 9 %.

Съдържащите се благородни и редки метали в медните суровини се концентрират в шлама на електролитния цех, който се преработва в изградени мощности на Аурубис АД извън страната.

Предприятията за добив на основни цветни метали са единствени производители на сярна киселина в страната, която се получава като страничен продукт в процеса на очистка на технологичните газове при металургичната преработка на първичните медни, оловни и цинкови суровини. През 2020 год. е произведена с 224.6 хил.т повече сярна киселина, тъй като са преработени повече сулфидни концентрати от цветни метали.

3.1.5. ПРОИЗВОДСТВО НА ПРОКАТ ОТ ЦВЕТНИ МЕТАЛИ И СПЛАВИ

Металопреработващата индустрия в България е добре развита, с модерни производствени мощности. На основата на мед, цинк, олово, алуминий и техните сплави се произвеждат различни метални полупродукти и изделия (листа, ленти, фолио, тръби, профили и др.) с висока добавена стойност. В резултат на направените инвестиции продуктовата гама се увеличава, производството бележи постоянен ръст.

Данни за производството през периода 2016 – 2020 год. са представени в таблица 3.13.

След минималния спад през 2019 год. общото производство на прокат от цветни метали през 2020 г. отчита растеж от 5 %.

Произведеният прокат от ТЦМ и сплавите им нараства с 4.1 %, а алуминиевия с 5.8 % и това са най-големите количества произведени за последните пет години.

Прокатът от ТЦМ представлява 45.8 % от общото количество, а този от алуминий и алуминиеви сплави е 54.2 %.

Таблица 3.13

Производство на прокат от цветни метали и сплави, тона

Продукт	2016	2017	2018	2019	2020		Разлика 2020/2019	
					тона	%	+/-	%
Прокат от ТЦМ и сплави	57 700	71 853	80 539	79 678	82 913	45.8	3 235	104.1
в т.ч. меден	46 649	57 244	64 197	62 531	66 665	36.8	4 134	106.6
месингов	11 051	14 609	16 342	17 147	16 248	9.0	-899	94.8
Алуминиев прокат - общо	87 976	91 126	94 424	92 862	98 297	54.2	5 615	105.8
в т.ч. - Алкомет АД	65 646	67 096	68 334	68 484	73 515	40.6	5 031	107.3
- Етем Gestamp Extrusions АД	21 122	22 820	24 885	22 994	23 329	12.9	335	101.4
- ЕМЦ Дистрибушън ЕООД	1 208	1 210	1 205	1 384	1 453	0.7	69	105.0
Общо:	145 676	162 979	174 963	172 540	181 210	100.0	8 670	105.0

Източник: Фирмени данни

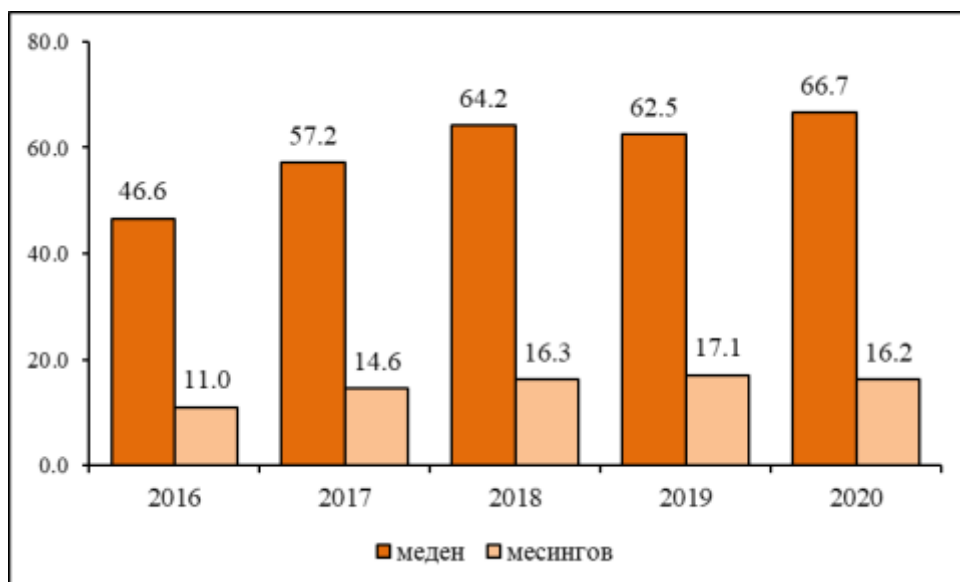
София Мед АД е най-голямата българска компания, специализирана в производството на валцовани и пресовани продукти от мед и медни сплави с широко приложение в редица индустрии и в строителството - листове, ленти, плочи, кръгове, дискове, шини, пръти, профили, компоненти, тел. София Мед е част от ЕлвалХалкор Гърция.

На фиг. 3.9 са представени количествата произведен прокат от мед и медни сплави по видове през периода 2016 г. – 2020 г.

През 2020 год. производството на меден прокат нараства общо с 6.6 %. Валцовият прокат съответно с 8.4 %, а пресовия с 4 %.

Месинговият прокат е само валцов. Производството намалява с 5.2 %.

Фигура 3.11

Производство на прокат от ТЦМ, хил. тона

Съотношението на произведения меден и месингов прокат към общото количество е 80.4% към 19.6 % (за 2019 г е 78.5 % към 21.5 %). През последните години предприятието увеличава производството на меден, предимно валцов прокат.

Валцованите продукти са 68.2 % от общия обем на продукцията.

В „София Мед” АД е преработен 26 494 т. скрап - с 3.6%. повече от 2019 год. и делът им вече достига 25 % - 30 % от необходимите суровини. Кръговата икономика и нейното положително влияние е част от политиката на предприятието за подобряване на икономическите показатели и опазването на природата.

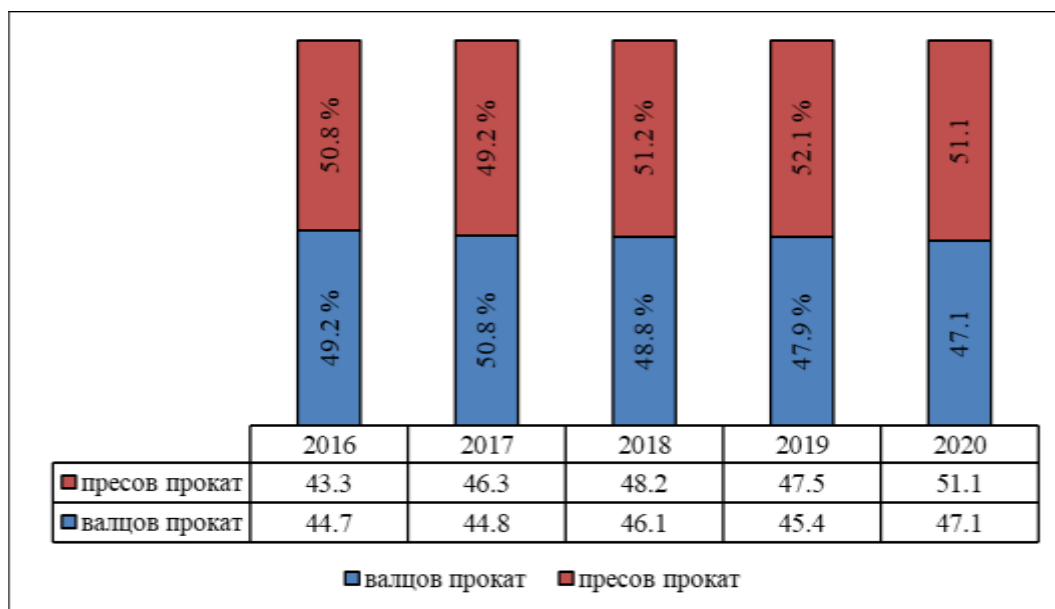
През 2020 год. в „София Мед” АД са реализирани инвестиции на стойност 21.7 млн.лева. Насочени са към увеличаване на производствения капацитет, главно в производството на валцовани продукти. Средствата са вложени в следните активи:

- QUATRO SUNDWIG, с което се увеличава капацитета за студено валцуване
- Две нови пещи“Ebner” за отгряване на продукцията

Големите производители на алуминиев прокат в страната са „Алкомет” АД, гр. Шумен и “Етем Гестамп Алюминум Екструджънс” АД, гр. София. Предприятие за производство на алуминиеви тръби в страната е „ЕМЦ Дистрибушън ЕООД“, гр. Русе .

Данни за производството на алуминиев прокат по предприятия са дадени в таблица 3.13, а на фиг.3.10 е показано общото количество на произведената продукция.

Фигура 3.12

Производство на алуминиев прокат, тона

„Алкомет” АД е най-голямото българско предприятие, специализирано в производството на алуминиеви валцови и пресови продукти. Компанията предлага широка гама различни видове фолио, финсток, листа, ленти и профили. В продуктовата листа са включени и компоненти за автомобилната индустрия.

През 2020 год. в „Алкомет“ АД са произведени 73 515 т прокат с 5 031 т повече от предходната година /7.3%/. Продуктите на Алкомет представляват **74.8 % от общото количество алуминиев прокат** в страната.

Съотношението на валцовия и пресовия прокат е 64.1%/35.9%, съответно 66.3%/33.7% през 2019 г. И в проката от леки метали производството на валцови продукти е по-голямо.

През 2020 год. в „Алкомет” АД са направени общо инвестиции на стойност 18.6 млн.лева. От тях 16.3 млн.лв са в нови мощности и за усвояване на продукти с висока добавена стойност. Във валцов цех са вложени 8.9 млн.лв., в цеха за механична обработка 5.9 млн.лв и в пресов цех са 1.5 млн.лв.

В експлоатация е ново поколение студено валцов стан за ленти с максимална ширина 2200 мм и съоръженията към него. Започна изпълнението на новия инвестиционен проект за обособяване на цех за механична обработка на алуминиевите профили и въвеждане на ново технологично оборудване за разширяване на продуктовите възможности на пресово производство с приложение в автомобилната индустрия. Модернизира се и линията за прахово боядисване.

В предприятието са преработени 8 639 т алуминиеви отпадъци - 50.3 % повече от 2019 год., което отговаря на политиките и целите на кръговата икономика, на екологията и на ресурсната ефективност.

През 2019 год. Етем България и Gestamp Group създадоха две предприятия „Етем Гестамп алуминиум екструзънс“ и „Гестамп Етем аутомотив България“ за производство на различни видове алуминиеви профили и архитектурни конструкции, дограми и фасадни елементи за строителството.

През 2020 г. са произведени 23 329 т., като относителния дял от общото производство на алуминиев прокат е 23.7 % (24.8 % през 2019 г.). В сравнение с предходната година обема на продукцията нараства с 1.4%.

През изминалата 2020 год. инвестициите за ново оборудване и технологично ноу-хау възлизат на 25.8 млн лева. В „Гестамп Етем аутомотив България“ са 12.8 млн.лв, а в „Етем Гестамп алуминиум екструзънс“ – 13 млн.лв. Те включват съвременни, модерни машини за обработка на компоненти за BMW, JAGUAR LAND ROVER, PORSCHE. Изградено е производствено хале за нова най-съвременна 5 МТ преса за екструзия и нов матричарен участък.

В „ЕМЦ Дистрибушън ЕООД“, се произведени 1453 т заварени алуминиеви тръби, с 69 т / 5 %/ повече от 2019 год. Относителният дял на продукцията от общото количество на алуминиевия прокат е 1.5%

3.1.6. ОПОЛЗОТВОРЯВАНЕ НА ОТПАДЪЦИ ОТ ЦВЕТНИ МЕТАЛИ

Използването на отпадъци от цветни метали в добивните и преработвателни металургични предприятия и увеличаване на техния дял в баланса на суровините е важен елемент от програмите за развитие, за разширено прилагане на кръгови модели, за по-висока икономическа, енергийна и екологична ефективност.

Данни за общото количество на преработените отпадъци, определено на основа на метално съдържание за периода 2016 - 2020 год. в предприятията на цветната металургия са представени в таблица 3.12.

Таблица 3.14

Преработени отпадъци от цветни метали, тона

Отпадък	Общо					Разлика 2020/2019	
	2016	2017	2018	2019	2020	+/-	%
Медни	62 942	68 066	64 030	65 377	70 253	6 876	107.5
Оловни	44 230	48 745	40 718	51 178	52 802	1 624	103.2
Цинкови	16 802	16 226	18 191	19 231	18 907	-324	98.3
Алуминиеви	14 615	11 793	20 581	14 210	22 080	7 870	155.4
Общо от цв.метали	138 589	144 830	143 520	149 996	164 042	14 046	109.6

Източник: Фирмени данни

Общото количество на преработените отпадъци от цветни метали през 2020 год. нараства с 14 046 тона или с 9.6 %.

Медните, оловните и алуминиевите отпадъци се увеличават, а цинковите вторични суровини незначително намаляват. Вложените в повече количества вторична мед за производството на катодна мед, меден и месингов прокат надхвърлят 6 800 т. Вложеното вторично олово и оловни сплави, основно в акумулаторни отпадъци, също нараства с 1624 т.

Алуминиевите отпадъци с висока чистота и качество се влагат в производството на прокат в Алкомет АД. В страната има и мощности за тяхното претопяване до вторичен алуминий и алуминиеви сплави, които се реализират в страната и за износ. В процентно и количествено изражение те бележат най-голям растеж (155%). Същевременно продължават да нарастват количествата на изнесения скрап, което се дължи на повишена събираемост на този метал от бита и промишлеността и липса на вътрешно потребление поради неговия смесен характер.

Най-малко е количеството на преработените цинкови отпадъци. В процес на строителство са нови мощности за извличане на цветни метали от натрупаните отпадни продукти на цинково производство в закрития ОЦК, сега собственост на Хармони 2012 ЕООД.

С изпълнението на новите проекти в КЦМ АД и Хармони 2012 ЕООД се очаква ръст в преработката на цинкови вторични суровини.

3.2. ТЪРГОВСКИ ОБМЕН, ПОТРЕБЛЕНИЕ НА ЦВЕТНИ МЕТАЛИ

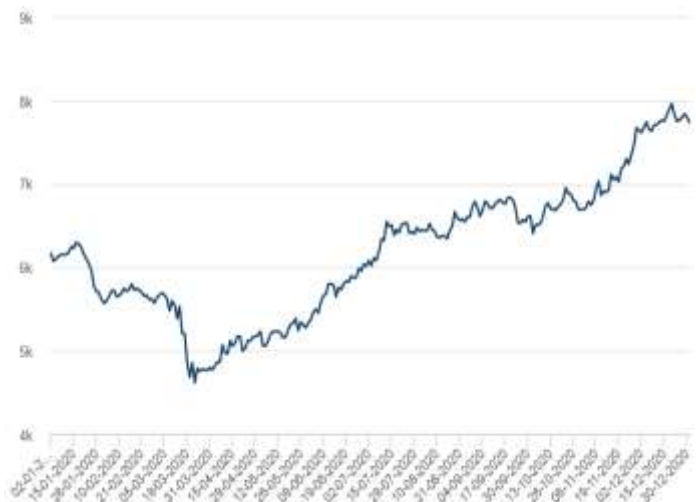
Цветните метали имат добра реализация на международните пазари, като цените се определят от световни метални борси, основно ЛМБ.

На фигурите по-долу са представени графики на ЛМБ, отразяващи динамиката в цените на основни цветни метали за периода от м. януари до м. декември 2020 год.

Характерно за всички основни метали (мед, олово, цинк) е започващия рязък спад в цените от началото на 2020 г., достигат в края на I-во тримесечие минимална за годината стойност, след което започва по-плавен ръст. В края на годишния период нивата вече значително надвишават първоначалните цени.

Фигура 3.13
Цени на ел. мед (USD за тон)

Само за едно тримесечие цената на електролитната мед спада с около 1 400 дол./тон, повече от 20 %. След този период започва растеж и цените достигат най-високите нива от 2011 г. до сега. В края на 2020 г. цената е 8 хил.дол./т. Разликата между максималната и минимална цена за посочения период е около 2 хил. дол./т, ръст от 25 %.

Фигура 3.14
Цени на олово (USD за тон)

Разликата между максимална и минимална цена на олово за едногодишния период също е 25 % (400 дол./т.). През I-ро трим. от 1 900 дол./т намалява до 1 600 дол./т, следват периоди на растеж и спад, като в края на годината цената е над 2 000 дол./т. На годишна база средната цена на оловото на ЛМБ е по-ниска спрямо предходната.

Фигура 3.15
Цени на цинка (USD за тон)

При цинка има същата тенденция. След спад през I-во трим. от 2 500 дол./т до 1 760 дол./т. започва ръст и в края на годината достига до 2 750 - 2 800 дол./тон. Разликата между максималната и минимална цена е 900 дол./т, над 45 %. Въпреки този ръст и при цинка средната годишна цена на ЛМБ остава по-ниска от предходната.

Борсовата цена на цветните метали, която се определя от световните пазари и търговията на ЛМБ се характеризира с ежегодни промени от въздействието на различни икономически, производствени и политически фактори. За 2020 година безспорно влияние оказа пандемията от COVID 19 и последвалата икономическа криза, включително и със затваряне на отделни сектори и производства. Възстановяването на икономиката с очакван растеж, изпълнението на политиките по климата и „зелената сделка” ще повишат потреблението на метали. Това ще повлияе както на обема на производството, така и на международните цени. За намаляване на въздействието на външните фактори и запазване на пазарите от страна на производителите се правят огромни инвестиции в устойчиво развитие и конкурентоспособност.

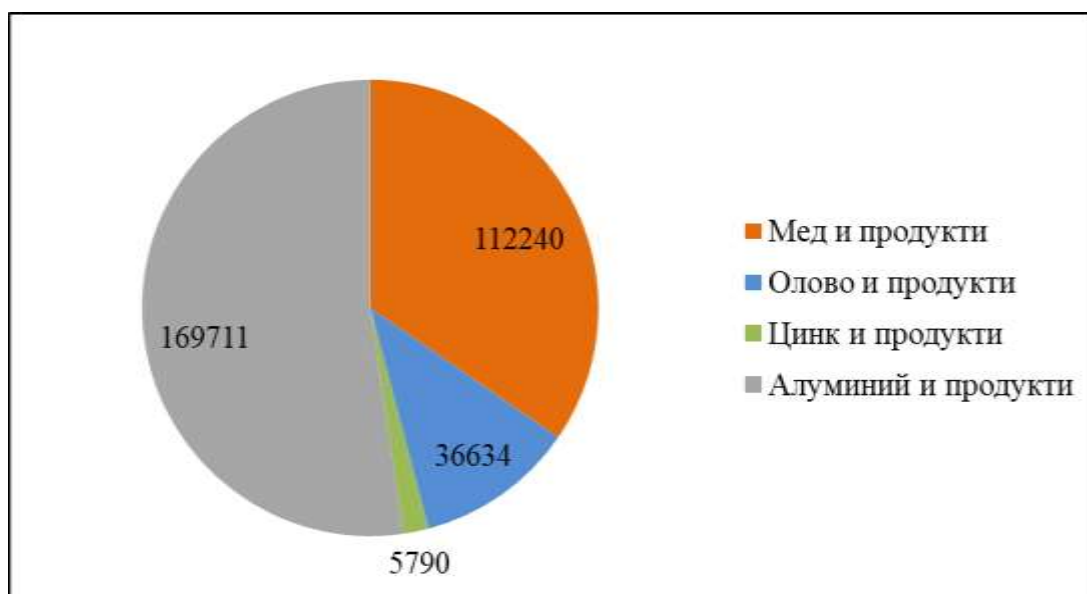
3.2.1. ВНОС НА ЦВЕТНИ МЕТАЛИ И ИЗДЕЛИЯ ОТ ТЯХ

Данни за внесените в България цветни метали, продукти от тях и металните отпадъци (скрап) за периода 2016 г. - 2020 г. са представени в таблица 3.15.

Общият обем на вноса през 2020 г. е 324 375 т на стойност 1 909.3 млн.лева. В сравнение с предходната 2019 год. **в натура той нараства с 19 407 т (с 6.4 %), а в стойност със 143.8 млн.лева.**

Структурата на вноса по стокови групи за различните цветни метали и техните продукти е представена на фиг.3.16.

Фигура 3.16

Структура на вноса по стокови групи на цветни метали и техните продукти (общо блок, прокат и скрап) за 2020 г.

Таблица 3.15

Внос на основни цветни метали и изделия от тях, тона

Стоки	2016	2017	2018	2019	2020	Разлика 2020/2019	
						+/-	%
Мед, общо, в т.ч.	93 052	108 990	104 995	90 709	112240	21 531	123,7
Аноди	127	1	6	1	1	0	100,0
Катоди,сплави,заготовки	20 498	38 994	36 010	24 859	26 567	1 708	106,9
Скрап	49 543	55 299	53 031	48 099	60 873	12 774	126,6
Пръти и профили	5 632	5 682	6 116	5 471	5 619	148	102,7
Телове	13 613	5 332	6 156	8 124	15 604	7 480	192,1
Ламарини и фолио	1 292	1 334	1 507	1 818	1 376	-442	75,7
Тръби	2 347	2 348	2 169	2 337	2 200	-137	94,1
Олово, общо, в т.ч.	35 463	31 059	32 443	34 196	36 634	2 438	107,1
Блок и сплави	16 482	16 203	14 584	16 532	24 995	8 463	151,2
Скрап (метален)	17 827	14 461	16 050	15 656	10 203	-5 453	65,2
Прокат	1 154	395	1 809	2 008	1 436	-572	71,5
Цинк, общо, в т.ч.	3 896	1 398	4 736	3 709	5 790	2 081	156,1
Блок и сплави	3 243	656	4 528	3 487	5 257	1 770	150,8
Скрап	148	50	4	9	16	7	177,8
Прокат	505	692	204	213	517	304	242,7
Алуминий,общо, в т.ч.	158 162	171 041	178 482	176 354	169 711	-6 643	96,2
Блок и сплави	116 066	123 757	133 286	137 776	120 516	-17 260	87,5
Скрап	1 533	2 261	1 622	1 711	2 217	506	129,6
Пръти и профили	19 458	22 022	18 820	17 014	18 444	1 430	108,4
Телове	4 309	4 235	4 127	3 640	4 449	809	122,2
Листа и ленти	9 837	10 821	13 674	10 500	18 354	7 854	174,8
Фолио	4 863	5 586	5 127	4 215	4 341	126	103,0
Тръби	2 096	2 359	1 826	1 498	1 390	-108	92,8
Общо, тона	290 573	312 488	320 656	304 968	324 375	19 407	106,4
Стойност, млн. €	739.6	1 008.2	1 033.7	902.7	976.2	73.5	108.1
Стойност, млн. лева	1 446.5	1 971.9	2 021.7	1 765.5	1 909.3	143.8	108.1

Източник: Митническа статистика и НАП

Сегментът на стоковата група алуминий и алуминиеви продукти заема най-висок дял - 52 % от общия внос (58 % през 2019 г.) на цветни метали и техните продукти. От тях най-голям дял има алуминият на блок, който България не произвежда, а ползва като основна суровина за добре развитата преработваща промишленост. Той представлява 71% от цялата стокова група (78.1% през 2019 г.) и 37.2 % от общия внос. В сравнение с предходната година количеството намалява с 12.5 %, за сметка на увеличените количества на вложените вторични суровини.

По-голямата част от необработения алуминий и сплави на блок традиционно се внасят от **Русия-48.2 %** и от **ЕС-22.9 %**, в т.ч от Германия 14 %, Гърция 9.3 % и Румъния 6.8 %. Значителен внос има от Бахрейн - 13.4 %. Вносът на **алуминиеви продукти** в сравнение с 2019 г. нараства с 12.7%. Доставкаите от ЕС са 72 % /58.3 % през 2019 г./, от Турция 22.4 %.

Медта, медните продукти и отпадъците са на второ място в структурата на вноса на цветни метали и продукти от тях (35%). В тази група има най-голямо общо увеличение, което е над 21.5 хил. тона, основно от вноса на медни отпадъци и медна жица. **Медните отпадъци** са ефективна суровина и техният дял в стоковата група е значителен - 54 % и 18.8 % от общия внос на цветни метали в страната (15.8 % през 2019 год.). От балканските страни се внасят над 55 %, а от Ливан и Саудитска Арабия - 13 %. През 2020 год. доставените количества нарастват с 26.6 %. **Доставките на рафинираната мед и сплавите на медна основа** се осъществяват главно от страните-членки на ЕС (33 %), от Русия (27.2 %), Сърбия (22.8 %) и Турция – 10 %. През 2020 год. внесените количества нарастват с 6.9 %. С най-висок процент и на второ място като количество е увеличен вноса **на медна тел – почти два пъти**. Около 90 % от цялото количество е внос от Турция.

В оловната група вносът на **необработено олово(блок) и сплави** има 68 % дял и 28 % са внесените **оловни отпадъци (скрап, без излезли от употреба акумулатори)**. През 2020 год. значителен ръст има в блоковото олово. Количествата са внесени от Сърбия – 40.6 % , Румъния - 31% и Турция – 12.3 %. В сравнение с предходната година вносът на чистия оловен скрап намалява с над 30 %. Около 60 % от доставките са от Румъния.

Вносът на **необработен цинк** през 2020 год. нараства с 1 770 тона, респективно с 50.8 %. Доставкаите се осъществяват от страните-членки на ЕС. Най-големи вносителите са Испания - с 48.8% и Италия с 31.6 % от общото количество.

3.2.2. ИЗНОС НА ЦВЕТНИ МЕТАЛИ И НА ИЗДЕЛИЯ ОТ ТЯХ

Количествата изнесени цветни метали, продукти от тях и металните отпадъци (скрап) за последните пет години са показани в таблица 3.16.

Общият обем на износа през 2020 г. в натура е 686 046 т, на стойност 5 885.5 млн.лева. В сравнение с предходната година **нараства - със 71 301 тона (11.6 %), а в стойност с 696.1 млн. лева или 13.4 %.**

Данните показват, че освен блокови метали /мед , цинк и олово/, около 25 % от целия износ представляват метални продукти с висока добавена стойност, като листа, ленти, фолио, пръти, профили и др. Поради наличието на значителни по капацитет преработвателни мощности и ниското потребление в страната тези продукти се реализират на външния пазар.

През 2020 г. износът на **електролитна мед** нараства със 17.7 %. След спада през 2019 г. отново се връща на нивата от 2017 – 2018 г. Доставкаите са

основно за Китай, въпреки че Азия има най-голям дял от световното производство и за 2020 г. достига 58 % от общия обем. В Турция се реализират 33 %, а в страните от ЕС само 4.1 % от износа.

Продажбите на **меден и месингов прокат** (листа, ленти, пръти и др.) се насочват главно за страните от ЕС (75 %). През 2020 г. те нарастват с около 10 %.

Износът на **блоково олово** нараства с 15.1 %. За Турция се насочват 50 % от количества, а за страните от ЕС – 41 %.

През 2020 год. износът на **цинк** нараства с 8.2 %. За Турция се насочват 44 % от количествата, за страните от ЕС – 40 %, а за Сърбия – около 6 %.

Таблица 3.16

Износ на цветни метали, изделия от тях и скрап, тона

Стоки	2016	2017	2018	2019	2020	Разлика 2020/2019	
						+/-	%
Мед, общо, в т.ч.	320 834	410 221	411 751	342670	392 483	49 813	114,5
Анодна мед	75 585	146 617	135 072	93702	110 683	16 981	118,1
Електролитна мед	185 485	195 425	191 192	162028	190 639	28 611	117,7
Скрап	7 176	8 826	9 130	10962	7 868	-3 094	71,8
Пръти и профили	19 582	21 945	29 704	27811	25 690	-2 121	92,4
Телове	6 107	324	766	1521	2 079	558	136,7
Ламарини,ленти, фолио	26 758	36 872	45 779	46522	55 449	8 927	119,2
Тръби	141	212	108	124	75	-49	60,5
Олово, общо, в т.ч.	77 791	81 782	79 243	78757	87 979	9 222	111,7
Олово на блок	77 527	77 577	75 315	75996	87 460	11 464	115,1
Прокат	85	98	110	111	271	160	244,1
Скрап (чист)	179	4 107	3 818	2650	248	-2 402	9,4
Цинк, общо, в т.ч.	74 044	66 398	66 951	64411	69 768	5 357	108,3
Цинк на блок	73 202	65 048	66 340	64085	69 344	5 259	108,2
Прокат	176	687	109	3	3	0	100,0
Скрап	666	663	502	323	421	98	130,3
Алуминий,общо, в т.ч.	114 091	123 883	135 472	128907	135 816	6 909	105,4
Блок	4 422	5 840	11 620	7694	12 219	4 525	158,8
Скрап	24 153	27 638	30 837	32540	33 218	678	102,1
Пръти и профили	31 686	34 901	38 580	38421	32 773	-5 648	85,3
Телове	154	108	270	571	665	94	116,5
Ленти и листове	13 737	16 060	13 659	13827	15 860	2 033	114,7
Фолио	29 765	29 238	30 830	26913	29 881	2 968	111,0
Тръби	10 174	10 098	9 676	8941	11 065	2 124	123,8
Общо	586 760	682 284	693 417	614745	686 046	71 301	111,6
Стойност, млн. €	2 050.3	3 087.7	3 156.8	2653.3	3009.2	355.9	113.4
Стойност, млн. лева	4 010.1	6 039.1	6 174.2	5189.4	5885.5	696.1	113.4

Източник: Митническа статистика и НАП

Алуминиевият прокат представлява 66 % от износа в стоковата група на **алуминия**. **Относителният дял на отпадъците е около 24 %**, с незначителен ръст. Износът на вторичен блок, произведен при преработката им нараства с около 60 % и достига най-високите си стойности за последните пет години. Това показва по-добра събираемост и по-висока степен на оползотворяване в страната. През 2020 год. общото количество на изнесения **алуминиев прокат** расте. Реализираните количества алуминиево фолио са с 11 % повече, алуминиевите тръби с 23.8 %. Увеличава се и износът на плосък прокат – листа и ленти. Традиционно над 90 % от продажбите са за страни от ЕС.

Изнесените отпадъци от мед, олово, цинк и алуминий представляват 6.5 % от общия износ на цветни метали и продукти от тях. Най-големи са количествата на изнесения алуминиев и меден скрап. През 2020 г. алуминиевите отпадъци нарастват с 2.1 %, а цинковите с 30.3 %. Медните отпадъци и чистия оловен скрап намаляват и те могат изцяло да се преработват в страната.

В страните от ЕС се насочват около 73 % от алуминиевите отпадъци, а в Турция се реализират около 16 % от количествата. Най-големите вносители на меден скрап от България са Турция и Китай съответно с 39.2 % и с 26 % . Количествата на изнесените оловни отпадъци са малки, но 100 % от тях се реализират в Румъния. Над 76 % от цинковите отпадъци се изнасят за Индия.

От таблици 3.15 и 3.16 могат да се направят следните констатации за търговския обмен през 2020 год.:

Изнесените цветни метали и метални продукти нарастват в натурално изражение с 11.6 %, а в стойност с над 690 млн лева. Този ръст се дължи на увеличеното производство и реализация на основните цветни метали /анодна и електролитна мед, олово и цинк/ и на почти всички продукти от тях.

Вносът също нараства, но в по-малка степен - с 19 хил.тона в натура (6.4 %) , а в стойност със 143.8 млн.лева. Ръст има в основните групи от цветни метали – мед, цинк, олово и металургични продукти. Съществено намалява само вносът на блокови алуминий, въпреки ръст в производството на алуминиев прокат.

Положителният баланс от вноса и износа през 2020 год. отново показва, че износът на цветни метали и прокат от тях превишава повече от два пъти вноса на същите. Определящи фактори за това са:

- **съществуващите капацитети за добив и преработка в цветната металургия, които надвишават вътрешните потребности**
- **производство на широка гама продукти и изделия с високо качество**
- **добра конкурентоспособност на европейските и световни пазари.**

3.2.3. ВЪНШНОТЪРГОВСКИ ОБОРОТ НА ЦВЕТНИ МЕТАЛИ

Обобщени данни за вноса и износа в цветната металургия в натура и стойност за дадени в таблица 3.17 и таблица 3.18.

Таблица 3.17

Външнотърговски оборот на цветни метали, тона

Показатели	2016	2017	2018	2019	2020		Разлика 2019/2018	
					тона	%	+/-	%
Внос	290 573	312 488	320 656	304 968	324 375	32.1	19 407	106.4
Износ	586 760	682 284	693 417	614 745	686 046	67.9	71 301	111.6
Общ оборот	877 333	994 772	1 014 073	919 713	1 010 421	100.0	90 708	109.9
Салдо	296 187	369 796	372 761	309 777	361 671		51 894	116.7

Източник: Митническа статистика и НАП

Данните от таблица 3.17 показват, че общото количество на изнесените и внесени цветни метали, които формират външнотърговския оборот нараства с 90 708 т (9.9%). Търговското салдо в натура, което се формира от разликата между износа и вноса е положително и нараства с 52 хил.тона. Износът на цветни метали и продукти от тях превишава повече от два пъти вноса на същите.

В стойностно изражение (табл.3.18) външнотърговският обмен през 2020 год. също нараства - с 839.9 млн. лева (12.1 %), като резултат от ръста на износа и в по-малка степен на вноса. Салдото е положително със стойност от 3 976.2 млн.лева, което се отразява благоприятно на външнотърговския баланс на България.

Таблица 3.18

Външнотърговски оборот на цветни метали, млн.лева

Показатели	2016	2017	2018	2019	2020		Разлика 2020/2019	
					лева	%	+/-	%
Внос	1 446.5	1 971.9	2 021.7	1 765.5	1 909.3	24.5	143.8	108.1
Износ	4 010.1	6 039.1	6 174.2	5 189.4	5 885.5	75.5	696.1	113.4
Общ оборот	5 456.6	8 011	8 195.9	6 954.9	7 794.8	100	839.9	112.1
Салдо	2 563.6	4 067.2	4 152.5	3 423.9	3 976.2		552.3	116.1

Източник: Митническа статистика и НАП.

3.2.4. РЕАЛИЗАЦИЯ НА ЦВЕТНИ МЕТАЛИ И ПРОКАТ

Данни за реализацията на продукцията на българските производители на цветни метали по видове и продукти от тях за периода 2016 – 2020 г. са

отразени в таблица 3.19. **Характерно за годината е по-ниската вътрешна реализация на всички стокови групи от цветни метали, а вносът расте.**

При **електролитната мед** реализацията на местния пазар е 13.7 %, а износът представлява 86.3 % от продажбите. Доставка за местния пазар намаляват с 3 370 т (9.9 %), но вносът на катодна мед нараства.

При реализацията на **олово и оловни сплави** външните пазари имат дял от 73.7 %, а местния пазар - 26.3 %. В сравнение с 2019 год. продажбите на местния пазар намаляват с 3.3 % (около 1 000 тона).

Таблица 3.19

Реализация на цветни метали и прокат, тона

Стоки	Реализация	2016	2017	2018	2019	2020
Анодна мед	Местен пазар	-	-	-	-	-
	Износ	70 793	146 617	129 865	86 703	110 683
	Общо	70 793	146 617	129 865	86 703	110 683
Електролитна мед	Местен пазар	29 033	21 315	32 378	34 190	30 820
	Износ	185 006	207 252	191 321	174 330	193 616
	Общо	214 039	228 567	223 699	208 520	224 436
Олово и сплави	Местен пазар	27 838	26 293	27 787	29 787	28 807
	Износ	72 411	75 157	74 018	73 230	80 890
	Общо	100 249	101 450	101 805	103 017	109 697
Цинк и сплави	Местен пазар	6 690	6 717	6 569	6 473	6 243
	Износ	70 615	63 734	66 766	65 825	68 619
	Общо	77 305	70 451	73 335	72 298	74 862
Прокат от ТЦМ	Местен пазар	1 619	1 403	1 175	933	894
	Износ	56 174	70 145	78 668	78 324	81 585
	Общо	57 793	71 548	79 843	79 257	82 479
Алуминиев прокат	Местен пазар	8 054	7 145	7 112	17 887	16 343
	Износ	78 553	82 045	83 626	73 117	81 172
	Общо	86 607	89 190	90 738	91 004	97 615

Източник: Фирмени данни,

Изнесенят блок **цинк** нараства с 2 800 т и представлява 91.7 % от общата продукция, а на местния пазар се реализират само 8.3 %.

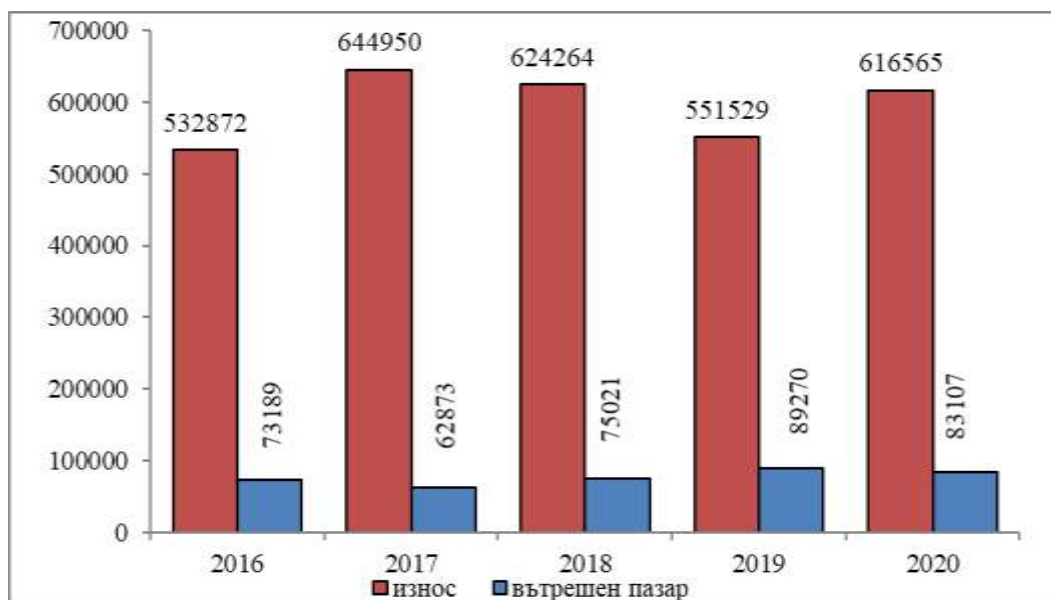
Продуктите от ТЦМ за вътрешния пазар продължават да намаляват, съответно вносът нараства. Износът се увеличава с над 3 хил.тона и вече заема 99 % от общия обем.

При **алуминиевия прокат** реализацията на вътрешния пазар през 2020 год. намалява с 1544 т, а износът нараства с над 8 хил.т. Съотношението

в реализацията на местния пазар и за износ е 16.8% / 83.2 % (19.7% /80.3 през 2019 г.).

Количествата на общите продажби на цветни метали и прокат от тях за последните пет години и тяхната реализация са представени на фиг.3.15.

Фигура 3.17

През 2020 год. общите продажби на местния пазар заемат 11.9 % от реализираните продукти (съответно 13.9 % през 2019 год.). Обемът на изнесените количества нараства и достига 616.6 хил.тона, (88.1%).

В посочените показатели няма еднаква тенденция и през годините количествата на реализирана продукция за вътрешно потребление и износ се променя. Но остава основната характеристика на цветната металургия да бъде изключително експортно ориентирана, с голям положителен баланс и висок принос в стоковия износ на страната.

3.2.5. ПОТРЕБЛЕНИЕ НА ЦВЕТНИ МЕТАЛИ И СПЛАВИ

Реалното вътрешно потребление (РВП) се определя от реализираните продажби на вътрешния пазар (съгласно данни на българските производители) и вносът на същите по информация от Агенция Митници и НАП. За периода от 2016 год. до 2020 год. РВП е дадено в таблица 3.20.

При базовите блокови цветни метали (мед, олово и цинк) 53.7 % от вътрешното потребление се покрива от националното производство (61.1 % през 2019 г.), а 46.3 % е делът на вносните метали.

Таблица 3.18

Реално Вътрешно Потребление (РВП) на цветни метали и прокат, тона

Стоки	Произход	2016	2017	2018	2019	2020	
						тона	%
Електролитна мед	Местно произв.	29 003	21 315	32 378	34190	30 820	53.7
	Внос	20 498	38 994	36 010	24859	26 567	46.3
	Потребление	49 501	60 309	68 388	59049	57 387	100.0
Олово	Местно произв.	27 793	26 293	27 787	29787	28 807	53.5
	Внос	16 482	16 203	14 584	16532	24 995	46.5
	Потребление	44 275	42 496	42 371	46319	53 802	100.0
Цинк	Местно произв.	6 690	6 717	6 569	6473	6 243	54.3
	Внос	3 243	656	3 872	3487	5 257	45.7
	Потребление	9 933	7 373	10 441	9960	11 500	100.0
Прокат от ТЦМ	Местно произв.	1 619	1 403	1 175	933	894	3.2
	Внос	24 543	15 783	17 961	19971	26 752	96.8
	Потребление	26 162	17 186	19 136	20904	27 646	100.0
Алуминиев прокат	Местно произв.	8 054	7 145	7112	17887	16 343	25.8
	Внос	40 563	45 023	43 574	36867	46 978	74.2
	Потребление	48 617	52 168	50 686	54 754	63 321	100.0

Източник: Митническа статистика и НАП (за вноса) и фирмени данни (за реализацията в страната).

При всички блокови метали над 50 % от вътрешното потребление се задоволява от собствено производство, останалите количества от внос. При проката от тежки и леки цветни метали собственото производство има много нисък дял.

РВП на **електролитна мед** намалява с 2.8 %, като от местно производство има почти 10 % спад, който частично се компенсира от по-голям внос.

През 2020 г. употребените количества **олово** в страната се увеличават със 7.5 хил.тона, за сметка основно на по-голям внос.

Потреблението на **цинк** също нараства с 1 540 тона (15.5 %), изцяло покрито от вносен метал.

По-голям ръст има в потреблението на прокат и изделия от цветни метали, свързано с ръст на преработващата промишленост и строителството.

Реалното вътрешно потребление на прокат от **ТЦМ нараства с 32.2 %**, като потребностите се задоволяват почти изцяло от внос. Голяма част от вносните продукти не се произвеждат в страната (тръби, телове, фолио).

Годишният ръст на РВП при **алуминиевия прокат** е 15.6 %. Въпреки това има спад в реализацията на нашата продукция на местния пазар и това увеличение е изцяло за сметка на по-голям внос.

Видимото потребление (ВП) е често използван показател, изчисляван като от сумата от собственото производство и вноса се приспадат количествата на изнесените от тази група метали.

Данните за ВП на цветни метали и прокат от тях за 2020 год. е представено в таблица 3.19.

Таблица 3.19

***Видимо потребление на цветни метали и прокат
през 2019 год., т***

Стоки	П	В	И	ВП
Електролитна мед	224 880	26 567	190 639	60 808
Олово, вкл.сплави	106 145	24 995	87 460	43 680
Цинк, вкл.сплави	74 520	5 257	69 344	10 433
Прокат от ТЦМ	82 913	26 752	83 567	26 098
Алуминиев прокат	98 297	46 978	90 244	53031

*Източник: Митническа статистика (за вноса и износа)
и фирмени данни за производството.*

Има разлики в изчислените по двата метода вътрешни потребности, но те не са големи и показват ниското потребление в страната. С това отново се потвърждават възможностите на България да бъде значим износител на цветни метали. Като основна суровина за дигитализацията и декарбонизация на ЕС тяхното потребление ще расте. Този факт определя бъдещето на металургичните предприятия, които продължават да инвестират в модернизация и разширение на мощности, в нови високотехнологични схеми за производство на основа на най-добрите световни практики.

Постигнатите по-високи показатели в производството на метали и метални продукти през критичната за света 2020 г. безспорно определят водеща роля на металургичната индустрия в българската икономика. Постигнатото устойчиво развитие и конкурентоспособност осигуряват нейното присъствие на международните пазари. Този висок потенциал е важен за цялата национална икономика, за изпълнение на европейските политики за климатичен преход и дигитализация. България ще бъде фактор за изпълнение на тези европейски цели.

ЧЛЕНОВЕ И РЪКОВОДСТВО НА БАМИ

РЕДОВНИ ЧЛЕНОВЕ

„Металко България” ЕАД

- „Стомана Индъстри” АД

- „София Мед” АД

- „Етем България” АД

„Промет Стиил” ЕАД

„Еврометал” ООД

- „ВМВ Метал” ООД

- „ЛКМК” ЕООД

„ЕЛ БАТ” АД

„ЗГП” ООД

„Берг Монтана Фитинги” ЕАД

„ИПО” ООД

„Хармони 2012” ЕООД

„Полиметимпортекспорт” ООД

„ДЦМ 1” ООД

„Аурубис България” АД

„Алкомет” АД

„КЦМ” АД

„Металснаб България” АД

„Горубсо - Кърджали” АД

„Оргфактор” ЕООД

„Ковинтрейд България” ЕООД

„Рефран” ООД

„Огняново К” АД

„ЕМЦ Дистрибюшън” ООД

„Монбат Рисайклинг” ЕАД

„Шамот Ел Пе 2007” ООД

„Ел Стомана” ООД

„Лайер“ ЕООД

„Рудметал” АД

АСОЦИИРАНИ ЧЛЕНОВЕ

Химико-технологичен и металургичен университет, София

Технически университет, София

Русенски технически университет „Ангел Кънчев”, Русе

ЧЛЕНОВЕ НА УПРАВИТЕЛНИЯ СЪВЕТ, ЮРИДИЧЕСКИ ЛИЦА:

„Аурубис България” АД

„Еврометал” ООД

„Металко България” ЕАД

„Металснаб България” АД

„Огняново - К” АД

„Горубсо - Кърджали” АД

„ЗГП” ООД

„Полиметимпортекспорт” ООД

„КЦМ” АД

„Рефран” ООД

„Монбат Рисайклинг” ЕАД

„Алкомет” АД

„Промет Стиил” ЕАД

„Шамот ЕЛ ПЕ 2007” АД

„ЕМЦ Дистрибушън” ООД

ПРЕДСЕДАТЕЛ НА УС – АНТОН ПЕТРОВ

ИЗПЪЛНИТЕЛЕН ДИРЕКТОР – Политими Паунова

АДРЕС НА УПРАВЛЕНИЕ:

1309 София,
бул. Александър Стамболийски 205

Тел./Факс: 02/ 920 37 39
02/ 920 40 47

Е-mail: bami@bami.bg

Уеб сайт: www.bami.bg